

Forord

Jeg ønsker å takke venner, familie for støtten jeg har fått.

Ønsker videre å rette en stor takk til min veileder Jan Frode Haugseth som stadig har kommet med mange nyttige innspill underveis i denne prosessen. Takk til Anne Gjelsvik som satte meg i kontakt med min veileder og som blant annet arrangerte master seminar på Dombås.

Sammendrag

I denne oppgaven er det gjort et utvalg av nye og forholdsvis gamle medieaktører henholdsvis i Norge og USA. Målet er å tyde hvordan slike aktører kjemper om makt samt hvordan disse potensielt kan påvirke hverandres dagsorden. Kan bruk av ny teknologi, ulike konvensjoner være ingredienser som har ført til at falske nyheter har blitt et begrep som aktører slik som Trump bruker nokså løst, faktisk virker det som falske nyheter bare er et redskap som han bruker om det han selv ønsker. Innledningen vil en norsk sak hvor NATO leder Jens Stoltenberg visstnok skal ha blitt misbruk i en falsk nyhetssak. De uttalelsene som Stoltenberg kommer med i denne saken er med på å poengtere at det å definere om falske nyheter kan anses for å være en trussel for demokratiet eller, ikke faktisk kan oppfattes som å være en sammensatt og kompleks problemstilling. I denne sammenheng har det blitt ansett som nødvendig å se nærmere på Mediehistoriske aspekt siden dette oppfattes for å ha hatt innvirkning på hva mange mennesker oppfatter som et normalt mediebilde, og hva ansees for å være falskt eller ekte. For å kunne utforske dette tema nærmere vil det bli utført en kvalitativ analyse av tre amerikanske og tre nyhetsaktører som kan anses for å kunne kjempe om dagsorden på ulikt grunnlag. De Norske medieaktørene vil være Resett, VG og Satiriks, mens de Amerikanske aktørene vil være The New York Times, Trump News og The Daily Show. Det jeg har avdekket er at alle aktørene i analysen er på mange måter avhengige av hverandre på ulike måter. Jeg har videre prøvd å drøfte de ulike funnene som ble gjort i analysen med relevant teori. Det har vist seg at spørsmål som kan knyttes opp mot hva som kan ansees for å være falskt eller ekte ikke er noe nytt fenomen men kan ansees for å være noe som har utviklet seg i takt med teknologisk utvikling.

Antall ord:32235

Abstract

In this thesis the target has been to take a closer look at different media players located in Norway and USA. Onwards the target has been to figure out how these media players tends to for battle for power and how these media players might be influenced by each other media agenda. The question asked is if usage of new technology and differences in conventions can be seen upon as factors that have made the term Fake News a tool that players like Trump can use as he self pleases. In the thesis introduction focus has been turned towards a Norwegian media report witch claims that Jens Stoltenberg (leader of NATO) has been exploited in a fake news story. In relation to this case Stoltenberg's remarks imply that to decide if fake news can be a threat or not for a democracy, is a tough question to answer, since there are many sides to this question. In the search for more answers there's been taken a closer look at some aspects of media history since this most likely has made an impact on what we as humans consider to be a normal media picture and what we determined as real or fake. In the quest to find out more about this matter a qualitative analysis has been performed. In this analysis the focus has been pointed against three Norwegian media players, and three American media players. The Norwegian players are Resett, VG and NRK (Satiriks) and the American players are The New York Times, Trump News and The Daily Show. Some of the things that I have discovered during the analysis are that all of the players seem to be in one way or another dependable on each other. I have made attempt to discuss the different findings up against relevant theory. Some of the findings has shown that questions related to what can be looked upon as real or fake is not a new phenomenon, but rather something that has been developed over time in line with technological developments.

Word count:32235

Innhold

Forord	1
Sammendrag	2
Abstract	3
Innledning	7
Figur 1.1	7
Falske nyheter – makt og motiv (Teori)	14
Veien videre (Metode)	26
Tabell 1.1.1	30
Tabell 1.1.2	31
AKTØRER INNEN POLITIKK OG MEDIA (Analyse)	33
Resett sak 1. <i>Norske familier flykter fra flerkulturelle områder, noe av det første man spør om på visning er demografi</i>	33
Tabell 2.1.1	34
Resett sak 2. <i>Halvparten av innbyggerne i Malmø føler seg utrygge</i>	34
Tabell 2.1.2	35
Resett sak 3. <i>Trine Skei Grande presset seg på full 16-åring. Venstre sier de var kjent med ryktene</i>	36
Tabell 2.1.3	36
Resett sak 4. <i>Det pressen ikke klarer å spørre</i>	37
Tabell 2.1.4	38
VG sak 1. <i>Han var 17, Skei Grande var 38: nå forteller han sin historie</i>	38
Tabell 2.1.5	39
VG sak 2. <i>Trine Skei Grande kommenterer sex-rykter</i>	40
Tabell 2.1.6	40
VG sak 3. <i>Et Angrep på Demokratiet</i>	41
NRK (Satriks) sak 1. <i>Odins soldater</i>	42
Tabell 2.1.7	43
NRK (Satiriks) sak 2. <i>Sexvarslerne: opptak av samtalen mellom Erna og Trine Skei Grande</i>	44
Tabell 2.1.8	44
The New York Times sak 1. <i>Fake News; Trump's Obsession is now cudgel for strongmen</i>	45
Tabell 2.1.9	46
The New York Times sak 2. <i>Stroking Fears, Trump defied bureaucracy to advance immigration agenda</i>	46
Tabell 2.2.1	47
Tabell 2.2.2	48
Trump News sak 1. <i>FAKE NEWS media censors Trump ad that accurately describes media as fake news</i>	49

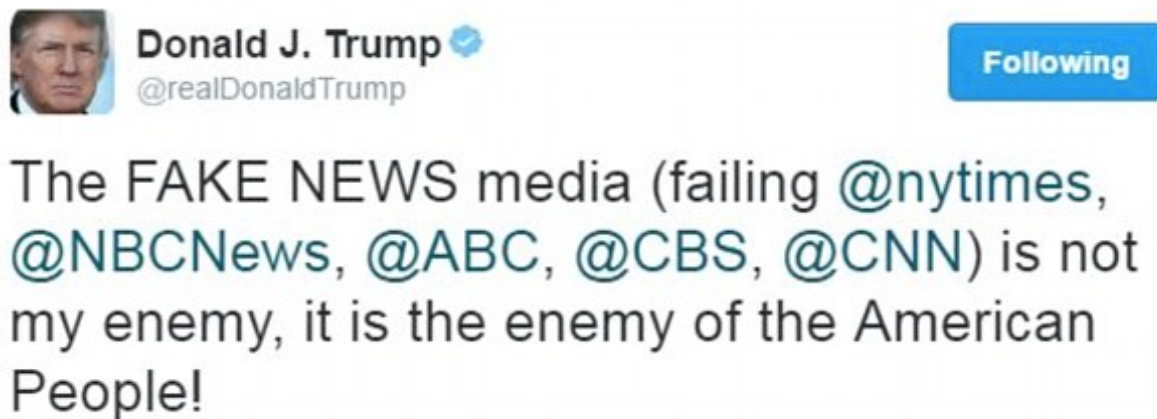
Tabell 2.2.3	50
Trump News sak 2. <i>Trumps border wall Prototypes are so impenetrable even U.S Special Forces units can't get trough them...#bulidthewall"</i>	50
Tabell 2.2.4	51
Trump News sak 3. <i>Sexual abuse allegations judge Roy More continue to fall apart as another accusers story crumbles</i>	51
Tabell 2.2.5	52
Trump News sak 4. <i>ICE preparing to roll up THOUSANDS of illegal aliens in "sanctuary state" California- here's why Trump HAS to do it"</i>	53
Tabell 2.2.6	53
The Daily Show (With Trevor Noah) sak 1. <i>Trump Launches sexual Assault Awareness Month</i>	54
Tabell 2.2.7	55
The Daily Show (With Trevor Noah) sak 2. <i>Trump reveals his bright idea</i>	55
Tabell 2.2.8	56
Skittprat, løgn og vridninger (Drøfting)	57
Resett.....	57
VG	57
Satiriks	58
Trump News	58
The NewYork Times	59
The Daily Show	59
Resett og Trump News.....	60
VG og The New York Times.....	60
Historie, Medier og teknologisk utvikling	70
Økonomisk vekst etter andre verdenskrig	74
Kapitalisme, medier og maktkamp	76
Digitalisering av samfunnet på 90-2000-tallet	79
Utydelige trusler mot demokratiet	83

Innledning

Falske nyheter er begrep som man hører stadig mer om i dagens medier. I følge det store norske leksikon defineres falske nyheter som: *“Fremstillinger som ser ut som nyhetssaker, men der intensjonen er å villed. Fremstillingen benytter vanlige journalistiske virkemidler for å fange oppmerksomhet og skape tillit og kan derfor være svært effektivt som virkemiddel i ulike typer påvirkningsarbeid”* (Orgeret, Store norske leksikon). Videre beskrives det at *“bruken av begrepet falske nyheter har økt drastisk etter innsettelsen av Donald Trump som USAs president, og ble kåret av australske det Maquarie Dictionary til årets ord for 2016”* (Orgeret, Store norske leksikon)

Kanskje kan Donald Trump tilegnes mye av æren for at begrepet falske nyheter blir et populært diskusjonstema i løpet av 2016. Trump har under og etter den amerikanske valgkampen brukt sosiale medier til å spre budskap av ymse kvalitet. En Twitter melding som Trump publiserte den 17 Februar 2017 eksemplifiser dette:

Figur 1.1

Trump går til angrep på medieinstitusjoner som for mange fremstår som seriøse nyhetsaktører. Selve meldingen mangler konkrete eksempler eller bevis som kan støtte de beskyldningene som han kommer med.

Utviklingen av ny teknologi har ført til at mediehus, redaktører og journalister ikke lenger har den samme muligheten til å filtrere, tolke og eventuelt stoppe upassende ytringer slik som i tiden før internettet ble domestisert. Siden de fleste nå til dags har tilgang til internett samt en eller annen form for computer teknologi, kan potensielt hvem som helst sette sammen ulike medieproduksjoner og spre dette til omverden. Donald Trump

var (mer eller mindre) verdenskjent som suksessfull forretningsmann før han ble president for en av verdens mest innflytelsesrike nasjoner. De ulike formene for kapital en slik aktør genererer i løpet av sin karriere kombinert med muligheten til å spre egne budskap via sosiale medier (slik som Twitter) er nok faktorer som har gjort det enklere for aktører (med høy sosial status) å påvirke dagsorden. Konsekvensen av dette virker å være at tradisjonelle medieaktører i større grad har blitt nødt til å bruke tid på å kommentere publikasjoner hvor dagsorden har blitt satt av andre enn en selv. Dette mener jeg videre bør tolkes som en indikasjon på at selv om ny teknologi har bidratt til å forenkle mange aspekter ved vår hverdag har dette også skapt en del nye problemstillinger.

Historisk sett er ikke falske nyheter et nytt fenomen. Holocaust Encyclopedia er et nettsted opprettet av United States Holocaust Museum. Under tittelen *"The Press in the Third Reich"* skildres hvordan nazistene i løpet av 1933, altså i opptakten til andre verdenskrig, evner å ta kontroll over den frie pressen i Tyskland. Nazistene bruker ulike medieformat til å skape økt frykt blant befolkningen, ved å hevde at landet var truet av kommunistisk oppstand. Popularisering av slike påståtte farer og effekten dette hadde på folkemassene fremstår derfor som et virkemiddel nazistene bruker til å få større gjennomslag for sin politikk. Politiske motstandere blir som en konsekvens av dette arrestert, satt i fengsel eller sendt til konsentrasjonsleirer, uten at de gis tilgang til en rettmessig rettergang. Altså eksemplifiserer dette hvor effektivt propaganda kan brukes til manipulasjon av folk.

I en reportasje som ble publisert av det amerikanske Star Magazine i 1991 (altså før internettet hadde blitt allemannseie) ble det hevdet at de hadde intervjuet trommeslageren i Kiss, Peter Criss. Star Magazine kunne blant annet fortelle at han nå hadde blitt alkoholiker og bodde på gaten. I ettertid viste det seg at personen magasinet hadde intervjuet, ikke var Criss men heller en som hadde utgitt seg for å være han. Konsekvensene for den ekte Peter Criss var blant annet at han begynte å motta bekymrings telefoner fra bekjente. Som et følge av dette måtte han begynne å bruke tid og energi på å avkrefte slike rykter.

Når Trump velger å spre budskap (slik som i den nevnte Twitter meldingen) hvor det ikke refereres til hvorfor han mener det han mener, kan det også være slik at begrepet falske nyheter er et uttrykk Trump bevisst bruker for å sverte de som er uenig, altså noe han bevisst bruker for å nå bestemte mål. I det øyeblikket Trump tar på seg rollen som dommer og jury og begynner å bedømme hvilke nyheter som er sanne eller ikke, er det mulig å hevde at han benytter retorikk som fremstår som antidemokratisk og at det

faktisk kan minne en del om nazistenes bruk av propaganda under andre verdenskrig. Likevel er det et faktum at Trump på tross av sine mange kontroversielle uttalelser har blitt valgt til president. Altså har han støtte blant det amerikanske folket. Det er kjent at USA har slitt med sysselsetting og økonomi de siste årene og en av fanesakene til Trump under valget var få landet på rett kjøp og skape flere arbeidsplasser. Det spørs videre om vanskeligere tider kombinert med Trumps ulike løfter kan ha gjort det enklere for en del amerikanere å tilgi den ukonvensjonelle retorikken han tidvis bruker (s.1).

Fellesnevneren for eksemplene ovenfor virker for meg å være at media ofte kan brukes av enkelte aktører til produsere alt fra ekte til falske nyheter. Hvor alvorlig spredningen av denne typen materiale vil være, bør nok vurderes utfra konsekvensene dette hadde for den eller de som har blitt berørt av dette. I tilfellet med nazistene ser man hvordan dette rammer deler av en befolkning, de bruker denne typen materiale nærmest som et redskap til å rettferdiggjøre brudd på demokratiske rettigheter. I tilfellet med Star Magazine og Peter Criss virker dette å ha vært mer ødeleggende på et individuelt plan. Trump virker også å bruke begrepet falske nyheter til å nå bestemte mål men i motsetning til nazistene har han tilgang til teknologi som gjør budskapene hans, mer globale. Samtidig er han president for en nasjon som historisk er kjent for å beskytte demokratiske prinsipper.

Grunnen til at falske nyheter bør være et tema i en masteroppgave, kan eksemplifiseres i lys av en sak som (Tirsdag den 14.02.17) ble omtalt av NRK og Aftenposten via deres nettsider.

NRK har valgt følgende overskrift: *"Jens Stoltenberg misbrukt i fake news"* mens Aftenposten har valgt denne: *"De russiske komikerne hevder de har rundlurt Stoltenberg. Men NATO-sjefen har en annen forklaring."* Utfra overskriftene vil jeg hevde at både NRK og Aftenposten tilsynelatende virker enige om at Stoltenberg og NATO (siden han er sjef for denne alliansen) har vært målet i denne saken. Ordbruk slik som «rundlurt» (i Aftenpostens tilfelle) og «misbrukt» (i NRKs tilfelle) vil nok for de aller fleste kunne oppfattes som negativt ladede ord som bidrar til å indikere at det som har skjedd i denne saken er nokså alvorlig.

NRK beskriver i hovedtrekk: at to russiske komikere som heter Alexei Stolyrov og Vladimir Kuznetsov (med kallenavnene Lexus og Vovan) skal 10. Februar ha publisert et videoklipp på YouTube. I dette klippet utgir de seg for å være den ukrainske presidenten Petro Porosjenko som videre har en samtale med NATO-sjef Jens Stoltenberg. I følge NRK avviser Stoltenberg hele samtalen og kaller det hele fake news. Han sier at de

russiske komikerne har brukt deler av ting han har uttalt i ulike situasjoner og satt dette sammen til en ny samtale. Stoltenberg sier videre at fake news er en trussel mot demokratiet og at det er viktig at journalister sjekker fakta, samt at NATO forsøker å møte propaganda med det som er sant. Det fortelles også at de nevnte komikerne lenge har drevet med det de selv kaller tulle journalistikk i hjemlandet og ringt til kjendiser og politikere. De skal visstnok ha ringt Elton John og utgitt seg for å være Vladimir Putin som hadde et ønske om å diskutere homofiles rettigheter.

Aftenposten er inne på mange av de samme tema som beskrives i NRK sammendraget, derfor ansees det som mer relevant (for problemstillingen i oppgaven) å rette fokus mot det som virker å være den største forskjellen mellom Aftenpostens og NRKs dekning av saken. Dette virker for meg å være Aftenpostens bruk av Life.ru som referanse kontra NRKs bruk av ulike YouTube klipp. Aftenposten skriver blant annet at: *"De russiske komikerne står imidlertid fast på at opptakene er ekte og at de lurte Stoltenberg og NATO, i følge life.ru."* NRK refererer blant annet til et russisk intervju (som er teksten på engelsk) der komikerduoen forteller om klippet : *"vi ringte Stoltenberg fordi Porosjenko alltid sier han vil bli medlem av Nato og han har hele tiden hevdet at de vil ta han imot med åpne armer. Så vi bestemte oss for å finne ut om det stemte, forteller Lexus og Vovan i en video som ble lagt ut etter videoen med den angivelige tulletelefon samtalen med Nato-sjefen."*

Bruken av ulike referanser i dekningen av denne saken mener jeg fører til at Aftenposten og NRK virker uenige og usikre i forhold til hvem som har vært involvert i produksjon og publisering av dette klippet. Aftenposten virker å være i oppfatning av at komikerne og Life.ru har samarbeidet om dette, mens NRK virker å være i oppfatning av at dette er noe komikerne har gjort utav eget initiativ. Slike språk i narrative er noe som jeg mener skaper større usikkerhet i forhold til hva som egentlig stemmer i denne saken og om det er spesielle grunner til at denne uenigheten har oppstått. Hverken Aftenposten eller NRK inkluderer tilleggsopplysninger som utdyper noe særlig om Stoltenberg eller noen andre vet med sikkerhet at de nevnte komikerne har samarbeidet med noen om produksjon og publisering, eller om de har gjort dette utfra eget initiativ. Altså indikerer dette at Aftenposten selv har valgt å trekke Life.ru inn i denne saken. Opplysninger som kan oppklare hvorfor det skal være ønskelig for dette nettstedet å drive med produksjon og spredning av propaganda og falske nyheter blir ikke inkludert. I følge Wikipedia ble Life.ru (som tidligere het LifeNews) etablert i 2013 og nedlagt 18 August 2017. Det var eid av News Media holding company som igjen eies av Ashot Gabrelyanov. Han skal visstnok referere til Vladimir Putin som landsfaderen og han opererer i flere sektorer i russisk dagligliv, slik som showbusiness og sikkerhetstjenester. En av Putins eldste

venner skal ha investert 80 millioner dollar i Gabrelyanovs aksjeselskap og dermed blitt en storaksjonær i dette selskapet. De økonomiske båndene som avdekkes her er informasjon som jeg mener Aftenposten ved hjelp enkel research kunne fått tak i og tatt med i sin dekning av denne saken. Det spørs om dette kunne gitt leserne (som gjerne har ulikt kunnskapsnivå i forhold til dette tema) mer innsikt i hvorfor det kan ha vært ønskelig for nettstedet å produsere og spre russisk propaganda og falske nyheter. Samtidig kunne dette gjort leserne mer oppmerksomme på at de påstandene Life.ru kommer med (og som Aftenposten har valgt å gjengi) bør tas med en klype salt. Altså kan det ikke utelukkes at intensjonen (til det som omtales av Aftenposten og NRK som komikerne) faktisk kan ha vært å lage et satirisk humorinnslag som senere har blitt misbrukt av Life.ru. Her blir det på nytt mulig å trekke paralleller til nazistene som gjorde noe lignende under andre verdenskrig, da de tok i bruk hakekorset som et symbol for deres ideologi, selv om symbolets originale betydning og bruksområde ikke hadde noe med denne ideologien å gjøre. Det kan altså ikke utelukkes at Life.ru kunne ha gjort noe lignende. Aftenposten opplyser også om at: *"artikkelen med det eksklusive "kuppet" er delt nesten 500 ganger og har hatt over 32000 lesere og. Nettstedet har også laget en rekke andre saker om samtalen."* Dette indikerer hvordan denne typen materiale kan brukes av en aktør slik som Life.ru til formål som kan bevege seg utenfor den originale intensjonen. Likevel virker det å være vanskelig (utfra bare slike opplysninger) å kunne vurdere hvordan alle de som har lest om denne saken (via Life.ru sine nettsider) har oppfattet den og hvorfor de har valgt å dele den videre. Jeg vil faktisk hevde at NRK sin gjengivelse av YouTube videoen (se sitatet ovenfor) hvor komikerne uttaler seg om intensjonen bak klippet styrker mistanken om at klippet (originalt) kunne vært ment som humor. Utfra det de sier her kan det faktisk virke som at målet med tulletelefonen (som NRK kaller klippet) har vært å gjøre narr av den ukrainske presidentens ønske om å bli medlem av NATO. Altså kan det være slik at Stoltenbergs stemme har blitt brukt til å sette sammen et satirisk humorinnslag. Et slikt scenario står i kontrast til det at Stoltenberg og NATO skal ha vært hovedmålet i en ondsinnet svertetekampanje og fremstår i mine øyne som en langt mindre alvorlig hendelse enn det som fremkommer av overskriftene til Aftenposten og NRK.

Poenget med å trekke fram slike aspekt ligger i at dette bidrar til å demonstrere hvordan fraværet av enkelte tilleggsopplysninger i både Aftenpostens og NRKs dekning, kan føre til at det som hevdes å være motivet i en slik sak fremstår som mer usikkert. Denne usikkerheten mener jeg også åpner for større spekulasjon rundt alternative motiv som for eksempel at dette kan ha vært ment som humor. Det spørs derfor om NRK og Aftenposten i mangelen på konkrete bevis i denne saken burde tonet ned ordlyden litt, da det til tider kan virke som at de har vært mer interessert i å dramatisere denne

hendelsen fremfor å sannsynliggjøre det de hevder godt nok. Spørsmålet blir da om, hvor mye informasjon kan en nyhets aktør dramatisere, ekskludere, overse eller feilvurdere før det blir det rett å avfeie det som denne aktøren formidler som falskt.

I Trumps tilfelle er det en del som tyder på han føler seg berettiget til å foreta slike avgjørelser og at han kun trenger å være uenig eller mislike en sak for å diskreditere den som falsk. Det kan virke som at den tidlige utnevnelsen av Hillary Clinton som vinner av det amerikanske valget i 2016, som senere viste seg å være feil også kan ha bidratt til skape større rom for å spekulere i om Trumps anklagelser mot deler av den amerikanske pressen faktisk kan ha vært legitim. Altså kan dette være en faktor som har bidratt til at Trump lettere har kunnet bruke begrepet falske nyheter som et redskap til å presse gjennom sin egen agenda. På grunn av slike aspekt vil jeg påstå Trump i lys av sin makt er med på å normalisere bruken av en retorikk som for mange kan oppfattes som en fiendtlig innstilling i forhold til viktige demokratiske prinsipp. Jeg vil påstå at dette kan være en fare for demokratiet dersom de som kommer til makten egentlig ikke har forutsetningene for å gjøre en slik jobb.

Selv om selve definisjonen av falske nyheter fremstår som lett forståelig, kan det virke som at begrepet ofte brukes så løst at det likevel kan oppstå usikkerhet i forhold til når det blir rett å kalle noe for en falsk nyhet. Som nevnt tidligere uttaler Stoltenberg til NRK at falske nyheter kan være en trussel for demokratiet. Derfor kan det virke som at Trump og Stoltenberg har to vidt forskjellige oppfatninger om hva falske nyheter er, og når det blir rett å bruke dette begrepet. Spørsmålet blir da hva er det Stoltenberg referer til i sin uttalelse til NRK. Er det Trumps bruk av dette begrepet eller det at media stadig må forholde seg til en dagsorden som påvirkes og settes av budskap som publiseres via alternative medier, han referer til? I boken *Staten* beskriver Platon blant annet hvordan en idealstat ideelt ville være styrt av filosofer som i lys av sin store visdom kunne ta avgjørelser som vil være det beste for størsteparten av folket. De fleste vil nok være enige om at Donald Trump ikke fremstår som en stor tenker. Som jeg allerede delvis har vært inne på kan det faktisk virke som at det har lønnet seg for han å opptre skjodesløst i forhold til en del demokratiske prinsipp slik som det å ikke respektere pressens rett til å uavhengig sette dagsorden. Kanskje kan det være slik at det å belønne slik oppførsel med mer makt (noe som det å bli valgt til president kan minne om) og signaleffekten dette gir til omverden er noe Stoltenberg (nokså, kamuflert) referer til. Kamuflert fordi det å bedrive ufiltrert kritikk av presidenten i USA som videre er en viktig samarbeidspartner for NATO kan ha uante negative konsekvenser for NATO og det samarbeidet (mellom nasjoner) som er en viktig faktor i denne avtalen.

På en annen side kan det være slik at journalistenes ønske om å bruke enkelte hendelser (som i det nevnte klippet) til å forme et bestemt narrativ, som bare delvis kan bevises (og dermed kan beskyldes for å være falsk). Kanskje kan det være de falske nyhetene som han selv hadde blitt berørt av er det han referer til.

Hva med satire-programmer slik som «The Daily Show»? som bruker ekte nyheter til å lage underholdning? Slike program defineres som et falskt nyhetsprogram, ikke på grunn av at sakene som de bruker er falske, men fordi redaksjonen ønsker å produsere underholdning. En redaksjon som arbeider med underholdning arbeider altså annerledes enn de som ønsker å bli oppfattet som seriøs og troverdig. Samtidig blir en nødt til å spørre seg om det også kan være slik at falske nyheter kan være en berikelse for et demokrati. Kanskje kan verdien til et satireprogram ligge i at det kan belyse aspekter ved samfunnsdebatter og lignende, som aktører innen media eller andre maktpersoner kan ha oversett, eller bidra til å fortolke og filtrere noe av den informasjonen som er tilgjengelig i dagens globale mediebilde. Altså er det ikke nødvendigvis slik at alt må være basert på harde fakta for at det skal være mulig å si noe nyttig om ulike anliggender.

Hva som kan oppfattes som spøk eller alvor i ulike sammenhenger vil nok videre bero på hvilke konvensjoner ulike individer er vant med. I tilfellet med Aftenpostens og NRKs dekning (av dette klippet) blir det derfor mulig å spekulere om de i for stor grad har vært påvirket av den politiske konflikten mellom øst og vest (som har pågått i flere tiår) og nærmest automatisk antatt at motivet bak en østlig produksjon, hvor vestlige maktpersoner og allianser involveres bør tolkes som ondsinnet. En østlig aktør kan på sin side være i oppfatning av at NRK og Aftenposten er de som sprer falske nyheter, når de vinkler saken på den måten de har gjort. Det er altså en del som tyder på at det som kan oppfattes som falskt eller sant tidvis kan være en sammensatt problemstilling, hvor det ofte finnes mange faktorer som vil ha innvirkning på hvordan dette oppfattes. Forskjellige konvensjoner kan være et eksempel på en slik faktor.

En annen faktor som kan ha innvirkning på hva fremstår som falskt eller sant, er hvilke former for kapital en aktør potensielt kan tape eller vinne på at noe blir publisert i ett medium. En politiker vil kunne velge å vri på det som kommer fram i en tenkt sak, for å få det til å bedre passe sin politiske agenda. Det blir mulig å se på dette som et maktspill hvor ulike aktørers viljer står på spill. Samtidig er det slik at de fleste (om ikke alle) medieproduksjoner har en eller annen form for dagsorden eller motiv bak produksjonen, noe som alle de eksemplene som hittil har blitt trukket fram, eksemplifiserer. Denne typen relativt uklare spørsmål er altså noe som jeg ønsker å undersøke nærmere. Kjente

faktorer som ofte har innvirkning på en medieinstitusjon vil være økonomi, politikk og teknologi. For å kunne si noe vitenskapelig om falske nyheter ser jeg det altså som nødvendig å studere slike aspekt.

I denne oppgaven vil falske nyheter granskes som et globalt fenomen. Derfor vil det være naturlig å rette fokus mot publikasjoner som vil ha størst sjans til å nå en større mengde mennesker. Ved å foreta en kvalitativ innholdsanalyse av åtte amerikanske, åtte norske publikasjoner vil jeg bidra med å forklare hvordan nye medier påvirker etablerte medieinstitusjoner. Slike aspekt vil forhåpentligvis gi en større innsikt i forhold til hvorfor begrepet falske nyheter kan fremstå som vanskeligere å definere i dagens globale mediebilde. De tilgjengelige svarene vil videre diskuteres i lys av relevant teori.

Falske nyheter – makt og motiv (Teori)

Det er mulig å tolke bruken av falske nyheter som et begrep som enkelte aktører med makt har begynt å bruke nærmest som et redskap i et maktspill. Aktørene som deltar i dette spillet kan potensielt vinne eller tape ulike former for makt. I lys av dette fremstår det som nødvendig å få et bedre perspektiv på hvordan makt kan etableres og fordeles. Roland Barthes beskriver makt i teksten "*forelesning*" på denne måten.

(...)på alle kanter finnes store eller små sjefer og anstalter, og grupper av undertrykkere eller påtrykkere, alle med selvbestaltet "rett" til å overdøve andre med den diskurs som er typisk for all makt: selve arrogansens diskurs. Da skjønner vi at makten er til stede i de sosiale samhandlingers fineste mekanismer, at den ikke begrenser seg til statsapparat, klasserelasjoner og gruppedannelser, men også kommer til uttrykk gjennom moter, alminnelige oppfatninger, forlystelser, lek, spill og sport, at den gjennomsyrrer både offentlighet og privat liv og griper helt inn i de bevegelser som sloss mot den og vil frigjøre seg. (Barthes, 1977, s.82)

I følge Barthes er makt noe som alle på en eller annen måte forholder seg til enten det er på jobb eller i andre settinger slik som hjemme eller blant venner. Makt kan altså være så mangt. En viktig komponent i fordelingen av makt er språk.

Denne gjenstand som makten i all menneskelig evighet fletter seg inn i, er språket, eller mer presist tvangsaspektet ved språket, nemlig språksystemet. Språket er en lovgivning og systemet er lovsamlingen. Vi ser ikke den makt som er i språksystemet, for vi glemmer at alt språk ordner og klassifiserer og sådan er undertrykkende: ordo betyr både fordeling og advarsel. (Barthes, 1977, s.82)

Slik som jeg oppfatter Barthes er det ikke nødvendigvis enkelt å umiddelbart avdekke motivet som kan ligge bak et budskap eller hvorfor ulike aktører velger å tolke innholdet slik de gjør. Likevel er det en del som taler for at det å foreta en granskning av

språkbruken som ulike aktører bruker i sine tekster (og andre settinger) kan gjøre det mulig å komme nærmere en forståelse av hvilke motiv som potensielt kan skjule seg bak dette. Analyse av ulike tekster kan altså være et nyttig redskap for å kunne fortelle noe om hvilke former for makt ulike aktører potensielt kan miste eller tjene på det som blant annet publiseres i media.

Utviklingen av ny teknologi er også et viktig aspekt i forhold til hvordan makt etableres. Marshall McLuhan mener at økte muligheter for kommunikasjon har bidratt å skape det han kaller for en global landsby.

(...) McLuhan's catchy aphorisms, such as his concept of the media creating a "global village," have resonated powerfully with the idea that digital technologies and the internet create new forms of community. In 1965, McLuhan stated, "There are no remote places. Under instant circuitry, nothing is remote in time or in space. It's now. (Sturken, Cartwright, 2009, s.246)

Utvikling av ny digitalteknologi har altså bidratt til å endre hvordan ulike former for data kan produseres, mottas og spres. En konsekvens av dette er at tilgjengeligheten av ulike former for informasjon, sammenlignet med tiden før internettet ble domestisert gradvis har økt. I denne globale landsbyen som McLuhan beskriver vil nok tilkomsten av informasjon være mer mangfoldig og lettere tilgjengelig. Samtidig kan nok dette være en faktor som har bidratt til å gjøre det vanskeligere for forbrukerne å spore potensielle motiv og arbeidsmetoder som brukes av de som publiserer slikt. Det er for eksempel kjent at ulike former for mediemanipulasjon har blitt lettere å gjennomføre og mer vanlig i dagens digitale globalsamfunn. Dette er et tema som Lev Manovich beskriver i *boken Software Takes Command*

A digital photograph can be quickly modified in numerous ways and equally quickly combined with other images; and inserted into a multimedia document, or an architectural 3D design. Furthermore, we can automatically (i.e, by running the appropriate algorithms) improve its contrast, make it sharper, and even in some situations remove blur. (Manovich, 2013, s.62)

Denne foranderligheten som Manovich referer til er gjerne evigvarende og gjelder ikke bare digitale bilder men også andre digitaliserte medium. Dette har blant annet har åpnet for at nettaviser kan forandre, tilføye eller fjerne innhold når de selv ønsker. Sporene av slike forandringer vil ikke være synlig fordi det er den digitale kodingen (byggesteinene i all digitalteknologi) som blir forandret. Dette står i kontrast til tiden før digitalisering og adaptering av analogteknologi ble normen, der eventuelle spor etter forandringer på dokumenter og lignende var lettere å oppdage med det blotte øyet. Ventetider som før

eksisterte i forhold trykking av analoge aviser har også blitt gammeldags (siden de fleste aviser nå har blitt digitale). For å kunne fortsette drift har det derfor blitt nødvendig for mange medieaktører å dekke tap av inntekt som kan relateres til salg av papiraviser på andre måter. Slike aspekt vil nok være en faktor som har bidratt til å tilspisse konkurransen mellom ulike mediehus om makten til å spre sine versjoner av virkelige hendelser. Bruk av klikk-agn hvor generering av flest mulig klikk fremstår som viktigere enn att bildet eller overskriften som brukes, samsvarer med innholdet i teksten, kan være et eksempel. Inntjeningen ved bruk av klikk-agn kan skje ved at teksten kombineres med reklame. Jo flere ganger reklamen vises desto mer penger vil denne saken innbringe til de som har publisert den. I lys av slike aspekt blir det mulig å forstå hvordan enkelte medier kan velge å dekke sine tap. Denne utviklingen gjør det mulig å argumentere for at teknologiske nyvinninger innen media ikke bare har gjort det enklere å spre mer informasjon men har også åpnet for at standarden på hva det informeres om kan ha blitt dårligere. Det spørres derfor om denne blandingen mellom underholdning og seriøse anliggender i media er noe som i lengden kan fremstå som forvirrende fremfor opplysende.

Når Donald Trump kan diskreditere en rekke nyhetsaktører på den måten han har gjort, uten at dette fikk negative konsekvenser for hans mål om å bli president. Kan det tenkes at dette har en sammenheng med at forbrukerne av det som kan kalles seriøse medieaktører ikke lenger er fornøyd med kvaliteten av det som publiseres.

Det blir videre mulig å se på dette som en maktkamp hvor ulike viljer kjemper om privilegiet til å påvirke det som i fremtiden kan bli ansett som virkelighet. Dermed blir det nødvendig å se nærmere på hvordan et begrep som virkelighet kan forstås.

Litteraturens andre styrke ligger i avbildningskraften. Fra de eldste tider helt fram til avantgardens eksperimenter, har litteraturen hatt det travel med å avbilde noe. Men hva? Jeg vil si det uten omsvøp: virkeligheten. Virkeligheten lar seg ikke avbilde, og det er fordi menneskeheten ustanselig ønsker å avbilde den med ord at vi har en litteraturhistorie. Den innsikt at virkeligheten ikke lar seg avbilde – den lar seg bare påvise – kan formuleres på forskjellig vis. (Barthes, 1977, s.87)

Slik jeg tolker Barthes blir da virkelighet noe som forsvinner like fort som det har oppstått. Derfor vil det aldri være mulig å gjenskape en virkelig hendelse. Men det vil være mulig å gjenfortelle virkelige hendelser. Som jeg har vært inne på tidligere kan spørsmål om virkelighet, sannhet og falskhet gjerne vil bero hvilke konvensjoner hver enkelt aktør har tilegnet seg. Altså kan det være hensiktsmessig å skille mellom de konvensjoner som eksisterer på et individuelt plan og de konvensjonene institusjoner i

samfunnet forholder seg til. Oscar Westlund som er professor ved universitet i Gøteborg retter fokuset mot journalistikk og falske nyheter i en artikkel som han selv har skrevet.

Även om journalistiken utgör en professionaliserad kunskapsproducerande institution i samhället (Ekström, 2002), så varierar denna i dess förmåga att leverera nyheter som överensstämmer med verkligheten. Publicering av journalistiska nyheter handlar snarast om vad som bedöms som tillräckligt bra representationer av verkligheten. Publiceringen av vassa journalistiska nyheter föregås av systematiska och kvalitetssäkrade processer, medan processen inför publiceringen av andra nyheter inte är lika väl genomförd. (Westlund, 2017)

Westlund skiller mellom nyheter som er lagd av journalister og det som ikke er det. Journalistiske nyheter fremstilles som representasjoner av virkeligheten, der ambisjonen har vært å komme nærmere det som for dem fremstår som sannhet. Utviklingen av sosiale medier fremstår som en sfære hvor det er mulig for aktører uten en formell utdanning å spre sine budskap. Her kan ulike aktører arbitrært velge hvilke etiske og moralske normer som de ønsker å følge. I denne sfæren blir man på mange måter fritatt ifra å måtte forholde seg til denne profesjonaliserte kunnskapsinstitusjonen som Westlund nevner. I boken *"en kort bok om sosiale medier"* som er skrevet av Ida Aalen eksemplifiseres denne trenden godt. *"Hvis du har en blogg, er det du selv som velger hva du vil blogge om. Det er neppe noen som vil prøve å stanse deg om du forsøker å laste opp en video på YouTube. Men ønsker du å komme på forsiden av VG eller være gjest hos God Kveld Norge, er det opp til en journalist."* (Aalen, 2013, s.124). Dette tolker jeg som at brukere av sosiale medier står friere til å neglisjere de normene som aktører innen tradisjonelle medier forholder seg til. Aalen beskriver videre i denne boken at *"Når sosiale medier blir omtalt som en revolusjon, er en av grunnene at man har kvittet seg med portvaktene"* (Aalen, 2013, s.124). Slik jeg tolker Aalen er det friheten mange brukere føler i forhold til å kunne gjøre egne vurderinger av hva de ønsker å bruke sosiale medier til, noe som delvis kan forklare hvorfor slike medier har blitt populært. Det kan nesten virke som mange har gått lei den makten som de gamle portvaktene har vært i besittelse av.

#Metoo kampanjen som ble startet av skuespilleren Alyssa Milano har vist at de publikasjonene som publiseres via sosiale medier også kan ha en global utbredelse. Denne kampanjen har blant annet blitt aktuell her til lands, selv om Norge ligger milevis unna opprinnelseslandet og de aktørene som denne kampanjen først berørte. Dette er et aspekt som samsvarer med hvordan Marshall McLuhan mente at ny medieteknologi kan bidra til å utvide individuell makt. *"(...)McLuhan felt that media technologies give greater potential for power to our individual bodies by extending our senses and thereby extending our individual power in the world."* (Sturken, Cartwright, 2009, s.244). Denne

utvidelsen av sansene som McLuhan nevner er nok en faktor som kan brukes til å forklare hvordan utviklingen av internett kan ha økt mulighetene for at aktører innen ulike medier i større grad kan påvirke hverandres dagsorden. Denne påvirkningen kan potensielt foregå på et globalt eller nasjonalt plan og dette kan skje raskere enn før.

Samtidig spørs det om det ikke har blitt lettere for aktører uten formell utdanning å påvirke denne sfæren. I relasjon til falske nyheter og problematikken som kan knyttes opp mot dette er det en del som taler for at de tradisjonelle portvaktens tid likevel ikke er talt. Ida Aalen skriver: *"det er vanvittige mengder informasjon der ute, og vi klarer ikke forholde oss til alt. Og det er heller ikke slik at det folk er mest opptatt av, nødvendigvis blir mest delt. Spørsmålet er om ikke de mest innflytelsesrike på sosiale medier i praksis har blitt de nye portvaktene"* (Aalen, 2013, s.125). Donald Trump og hans produksjon av en alternativ realitet via sosiale medier fremstår som et godt eksempel på hva en slik innflytelsesrik portvakt kan være. Spørsmålet blir da om en slik aktør kan klare seg uten de tradisjonelle portvaktene.

De største internasjonale aktørene innen sosiale medier har gradvis fått ansvaret for å sensurere og oppbevare medieinnhold og forvalte personopplysninger. Facebook, Google og YouTube overvåker innholdet og fjerner automatisk det de mener er upassende. Mange større innholdsaktører tar også direkte kontakt med Facebook og Google for å få disse til å fjerne innhold (Haugseth, 2013, s.150).

Slik jeg tolker Jan Frode Haugseth (som har doktorgrad i sosiologi fra Institutt for sosiologi og statsvitenskap ved NTNU) har en ikke kvittet seg med de tradisjonelle portvaktene, men de har heller fått en annen form, og er basert på algoritmer m.m. For at ulike aktører skal få mer synlighet må man vinne over algoritmene. Spørsmålet videre blir da hvem styrer eller kontrollerer den informasjonen som er tilgjengelig via internettet. Dette fremstår som et viktig aspekt siden de som har ansvaret for hvilken informasjon forbrukerne får tilgang til (via internettet) også kan være påvirket av mektige krefter med ulik virkelighetsoppfatning og verdisyn, og for å gjøre det må man ha tilgang til redaktører/journalister. Det blir mulig å se for seg hvordan kampen om dagsorden kan foregå i en annen sfære enn før, altså over internettet. Hvor det blir mulig å se for seg at en stor aktør slik som Trump kan bruke sin høye status og økonomiske styrke til å påvirke dagsorden, Haugseth skriver videre:

Sosiale medier og kanskje da spesielt Twitter har bidratt til å gi kjendiser en mulighet til å svare på den måten de blir fremstilt på i andre medier, og dette bidrar til å begrense makten som journalister og redaktører tidligere har hatt til å sette dagsorden (Haugseth, 2013, s.125)(...)Økonomisk kapital er også viktig. Organisasjoner kan betale for å få gode plasseringer i søkeresultater og på Facebook-

vegger. Det er god grunn til å tro at dette på sikt kan føre til at kommersielt ulønnsomme aktører, små band, leseforeninger og dugnadsprosjekter vil tape visninger i forhold til kommersielle aktører og eliter (Haugseth, 2013, s.159)

Det er gjerne slik at en aktør som Trump hadde tilgang til mye kapital også før han ble president. I lys av det Haugseth beskriver ovenfor er det mulig se for seg at bruk av sosiale medier og hans gode økonomi er faktorer som har gjort det enklere for han å påvirke dagsorden globalt. Samtidig vil det nok være slik at de tradisjonelle portvaktene fremdeles er såpass innflytelsesrike at dette i seg selv kan være en faktor som gjør det ønskelig for nye medieaktører (som for eksempel) Trump å ikke bare bruke sosiale medier til å styre eller påvirke hva tradisjonelle medier skal mene noe, om men kanskje til og med påvirke hvilken informasjon som blir tilgjengelig gjort. Ved å kontrollere eller påvirke algoritmene som Haugseth er inne på blir det mulig å se for seg at den informasjon som tilgjengelig gjøres via nettet kan i større grad kontrolleres av større aktører slik som Google og Facebook, altså kan det også være ønskelig for mektige aktører å påvirke slike aktører. I lys av dette blir det mulig å argumentere for at, når lederen for en nasjon som mange anser for å være en forkjemper for demokratiske prinsipp (slik som en fri presse) går til angrep på slike prinsipp ved å blant annet ved hjelp av sosiale medier er i hvert fall noe nytt. I denne sammenheng blir det nødvendig å minne om at grunnen til at aktører innen tradisjonelle medier har fått status som portvakter ikke er helt grunnløs.

Certain kinds of knowledge are validated in our society through social institutions as the press, the medical profession, and education while other kinds of knowledge may be discredited because they do not carry the authority of institutional discourse. This means that the word of the journalist may be taken over that of the witness, that of the doctor over the patient, of the anthropologist over the people he or she is studying, of the doctor over the patient, of the police officer over the suspect, or of the teacher over the student (...) Foucault's work demonstrates that expert knowledge (and who has it) is a fundamental aspect of power relations. (Sturken, Cartwright, 2009, s.109)

Det kan altså å være slik at det vil være lettere å tro på hva aktører med validert kunnskap hevder, fremfor de uten. I lys av dette forholder jeg meg nokså tvilende til hvor godt egnet de innflytelsesrike aktørene på sosiale medier er til å kle rollen som portvakter. Selv om journalistyrket ikke er en beskyttet tittel er det likevel mulig å skaffe seg en utdanning innenfor dette fagfeltet og dermed tilegne seg en større profesjonsforståelse. Det er en nødvendighet for et demokratisk samfunn å ha ulike former for validert kunnskap, som videre gir de som har tilegnet seg dette en eller annen form for makt. Målet om å oppnå en validert fagforståelse kan derfor være en faktor som motiverer folk til å ta en utdanning for eksempel innen journalistikk. Uten denne

muligheten for å systematisere og rangere ulike kunnskapsformer vil det potensielt bli mulig for ufaglærte å utføre elektrikerarbeid, uten at dette vil ha noen konsekvenser for vedkomne. Sjansen for at en ufaglært kan gjøre feil som i verstefall kan føre til dødsfall, er altså vurdert som såpass høy at de fleste land har et lovverk som skal forhindre at slikt forekommer. Når Trump angriper deler av media på den måten han gjør, angriper han på mange måter også kompetansen mange har ervervet ved å ta en utdanning innen dette fagfeltet. Altså kan det virke som at han ikke bryr seg særlig om hvem som har validert kunnskap eller ikke. Det er kjent at forskning på medier er noe som utføres av medieforskning hvor det over tid har blitt utviklet ulike tradisjoner som på mange måter er laget for å gi en dypere forståelse av hvilke konsekvenser bruk og produksjon av ulike medier blant annet kan ha for samfunnet og lignende. Effektforskningen kan være et eksempel på en slik tradisjon som gjerne deles inn i ulike fire ulike faser. Sentralt for effektforskningens første fase er forestillingen om injeksjonsmodellen eller allmektige medier, som beskriver hvordan medias budskap sprøytes inn til forbrukerne som ukritisk vil akseptere disse budskapene. Poenget med å neve slike aspekt ligger i Trump på mange måter konkluder med at det mediene produserer er falskt, uten at dette er noen valideres av medieforskning eller noe slikt. Signaleffekten dette kan formidle til andre medieaktører kan da være at det å ta en utdanning innen et slik fagfelt eller respektere de etiske og moralske retningslinjene som en her opplæres til å følge, eller forskningen som har blitt utført i forhold til dette (og som gjerne har blitt utviklet over lang tid) bare er tull, siden flestparten av aktørene som arbeider med dette bare produserer av falske nyheter. Dette mener jeg kan tolkes som nok et tegn på hvordan Trump i lys av sin tidvis fiendtlige retorikk undergraver viktige demokratiske prinsipper.

Foucault saw modern power not as conspiracy among leaders or as authoritarian rule by particular individuals but as a system enacted among all strata of society and effective in normalizing bodies in order to maintain relations of dominance and subordination across these strata. Power relations, he argued, establish the criteria for what gets to count as knowledge in a given society, and knowledge systems in turn produce power relations. (Sturken, Cartwright, 2009, s.108-109)

Slik jeg tolker Foucault vil aktører med makt være i besittelse av privilegiet til å kunne definere hva som ansees å være normalt i et samfunn. Dette aspektet åpner for at fokuset i denne oppgaven bør rettes mot politikere og aktører innen ulike medier, siden de til stadighet virker å bruke dette som redskap til å kjempe om denne makten. Den innflytelsen slike aktører har nasjonalt og globalt vurderes derfor (i denne oppgaven) til å være potensielt større enn for eksempel mange av aktørene på sosiale medier.

Samtidig er det nok slik at innenfor alle kunnskapssfærer vil det alltid eksistere aktører

som bevisst eller ubevisst misbruker den makten de har. Dette taler for at noen vil kunne gjøre en dårligere jobb enn andre. Den alt for tidlige utnevnelsen av Hillary Clinton som vinner av det amerikanske valget, kan brukes som et eksempel, som støtter denne påstanden. Det spørs om feilen mange nyhetsformidlere gjør i denne saken, er at de stoler for mye på prognoser (som senere viser seg å være feil). Altså kan dette være noe som bare validerer Trumps angrep på enkelte medier.

Neil Postman (1985) argumenterer i boken *"vi morer oss til døde"* for at media er lite egnet til seriøse samfunnsdebatter. Dette knyttes videre opp mot at de formatene som mange medier benytter, ofte setter rammer for hvor mye informasjon det er mulig å inkludere i forhold til det som settes på dagsorden. Formatene vil derfor kunne virke definerende i forhold til hvilken lengde en avisartikkel bør ha (for å øke sin salgbarhet), eller gjør det mulig for en tv-kanal å sette sammen sendeplan som forbrukerne kan forholde seg til. Slike aspekt indikerer at de fleste tema som mediene setter på dagsorden ofte (om ikke alltid) vil være tilpasset et bestemt format. Haugseth har allerede nevnt hvordan en aktør som Trump kan ha brukt sin økonomiske styrke og ny teknologi til å blant annet kjøpe seg mer publisitet. I lys av slike aspekt mener jeg det vil være relevant å se nærmere på enkelte historiske trekk ved utviklingen av ny teknologi og kapitalisme og dermed etablere en forståelse for hvordan slike faktorer kan ha påvirket forbrukerne og mediene.

Capitalism in decline finds that whatever of quality it is still capable of producing becomes almost invariably a threat to it's own existence. Advances in culture no less than advances in science and industry corrode the very society under whose aegis are made possible. Here, as in every other question today, it becomes necessary to quote Marx word for word. Today we no longer look towards socialism for a new culture- as inevitably as one will appear, once we do have socialism. Today we look to socialism simply for the preservation of whatever living culture we have right now. Find that culture of slave-owning tribes is generally much superior to that of the tribes that poses no slaves (Greenberg, 1985, s.32-33)

Altså er det mulig å se for seg at aktører innen media og forbrukerne tilsammen er med på å påvirke hva som i samfunnet blir ansett som en normal mediehverdag. Det er en del som tyder på at det er mulig for individer å bli så komfortable med sin egen livssituasjon, at de blir mindre opptatt av å bedrive kritisk tenkning. Andre individer kan bli så desperate etter forandring at de er villige til å tro hva som helst. Dette kan eksemplifiseres i lys av Hitler som brukte populærkultur nærmest som et redskap for å komme til makten. Clement Greenberg (1985) skildrer i teksten *"Avant-Garde and Kitch"* hvordan ekspresjonist poeten Gottfried Behns valg om å støtte til nazistene under andre verdens blir mottatt av de med stor fanfare. Mer eller mindre på samme tidspunkt velger Hitler å forby ekspresjonisme og kulturbolsjevisme. Før denne avgjørelsen ble tatt, hadde

Nazistene sett for seg at det å bli assosiert med Avant Garde og kultiverte tyskere ville være nyttig for dem politisk. Etter hvert finner de ut at det vil være lettere å komme til makten dersom de imøtekommer de store massenes kulturelle preferanser, fremfor de som betaltaler lønningene. Nazistene var altså villige til å ofre kulturelle og moralske prinsipper for å komme til makten. Et viktig ledd i denne prosessen var å skape en illusjon av at massene hadde mer makt med Hitler som fører, enn hva de hadde under et demokrati. Et virkemiddel som nazistene brukte for å realisere denne illusjonen var å gi populærkunst og populærlitteratur status som den rette uttrykksform. Uttrykksformer som kunne fremstå som provoserende eller intellektuelt krevende, fikk derfor status som uønsket. Dette førte til at Gottfried Behn og lignende aktører ble ansett som en belastning for Hitler (selv om de støttet han). Konsekvensen av dette var at en aldri mer fikk høre om slike i Nazi Tyskland.

Det å avsløre bakenforliggende motiv hos ulike aktører fremstår derfor å være en oppgave som ikke er lett, siden massene lett kan la seg lett forføre av ulike lovnader som makthaverne kommer med. Det er i forhold til slike aspekt at det trengs en fri og kritisk presse, som kan stille makthaverne kritiske spørsmål og som videre kan avsløre eventuelle nye problemstillinger.

Dersom media ikke lenger får gjort denne jobben eller blir for opptatt av kommersiell virksomhet er dette en som virker å være ufordelaktig i arbeidet mot å opprettholde et velfungerende demokrati.

Benedikt Anderson argumenterer i boken "*forestilte fellesskap*" for at informasjon som spres via media, bidrar til å støtte oppunder individets følelse av å være en del av et fellesskap. Denne fellesskapsfølelsen vil i mange tilfeller være forestilt siden de individene som føler de er en del av dette fellesskapet aldri eller sjelden vil møte hverandre i det virkelige liv. Han argumenterer også for at nasjonalisme kan tolkes som et resultat av slike forestilte fellesskap og moderne tenkning. Det er kjent at moderne vestlig filosofi har vært preget av en stor tiltro til at det eksisterer universelle svar, som det er mulig for mennesker å avdekke og følge. Denne tanken støttes blant annet av de store teknologiske fremskrittene som blant annet ble gjort fra renessansens og frem til den industrielle revolusjonen. Postmodernisme oppstår på mange måter som en motreaksjon på det vestlige fokuset på universelle sannheter.

As we have noted, postmodernism has been characterized by a kind of fatigue with the new and the sense that everything has been done before. Postmodernism asks: Can there ever be new ideas and images, things that have not been thought of or done before? Does it matter? The world of images today consists of art and architecture, as well as popular culture, the idea of an original image or form seems to have thoroughly subverted. (Sturken, Cartwright, 2009, s.328)

Dette understreker at innenfor en del sfærer er ikke det å følge bestemte maler like relevant. En del aktører som for eksempel jobber innenfor en kreativsfære, vil nok kunne blande en stilart med en annen og videre hevde at det ikke finnes noen rett eller gal måte i forhold til slikt. Altså blir det mulig å se for seg at dette i ulik grad også kan være gjeldende for de aktørene som jeg senere skal analysere i denne oppgaven.

Spørsmålet er da om satire kan bruke til å avdekke og informere publikum om underliggende problemstillinger som kan knyttes opp mot arbeidet mediene og andre aktører med makt utfører. I boken *"The Daily Show and Philosophy"*. Hevder Jason Holt at et satireprogram som The Daily Show (selv om det er morsomt) bidrar til å skape en interessant studie av vår samtids mediemiljø (Holt,2007, s.5). Han beskriver videre at en av programmets morsomste segment er implisitte kritikker av hvordan enkelte tv-kanaler presenterer sine nyheter eller hvordan viktige saker og publikumsdebatter utføres. The Daily Show kan gjøre narr av alt fra aktører i rampelyset til de arbeidsmetodene som mange medier bruker når de samler og presenterer nyheter. Det er gjerne slik at mange medieaktører for eksempel benytter alt fra overdådig grafikk, musikk til attraktive, men overfladiske korrespondenter, for å selge sine nyheter og dette er noe som The Daily Show ofte bruker til å lage humor av. Videre hevder Jason Holt at programmet anes å være mer enn et falskt nyhetsprogram, siden det tilbyr en type humor som krever at publikum gjenkjenner en dypere og filosofisk kritikk av nyhetsdekningen som en del tv-kanaler utfører. Jeg mener dette kan brukes som en indikasjon på at det (i enkelte sammenhenger) er mulig å bruke humor til å kritisere noe som anees for å være seriøst.

Grunnen til at dette programmet gjerne blir definert som mer enn et falskt nyhetsprogram forklarer Holt med at humoren programmet ofte bruker, gjerne er myntet på Neil Postmann og hans teorier om medias funksjon i samfunnet. Altså indikerer dette på at humoren i programmet gjerne er forankret til intellektuell kritikk av mediene. I forhold til dette presenteres måten tv-medier ofte, påvirker sine egne nyheter for å skape interesse rundt disse. TDS ønsker altså å gå nærmere inn på hvordan tv ofte kan fremstå som bundet av å få sine nyheter til å fremstå som underholdende. Den tidligere programlederen John Stewart og han team liker derfor bruke medieklipp hvor naturkatastrofer er tema, siden disse innslagene bidrar til å poengtere hvordan enkelte

medier prøver å gjøre slike nyheter mer interessante ved at reporterne står ute i orkaner når det er uvær, sitter inne i varme biler med termometere i løpet av hetebølger, eller padler i kanoer gjennom oversvømte gater. I andre segmenter kan det gjøres narr av tv-reporteres store interesse for kjendis bryllup, arrestasjoner eller rettsaker. (Holt, 2007, s.9)

Det en kan forstå utav slike aspekter er at aktører innen media ofte former informasjonen slik at flest mulig vil fortsette å følge sendingen. Dette aspektet fremstår også som relevant i forhold til nettaviser, siden overskriftene og bildene som brukes her, ofte er nøye valgt og designet for å trekke til seg lesere.

I boken om *"The Daily Show"* (s.70) argumentere Holt videre for at motivene bak en del mediepublikasjoner kan ha en del likhetstrekk med antikkens sofister. Her beskrives videre hvordan sofistene lærte bort overtalelseteknikker til sine elever. Sofistene var mer eller mindre overbevist om at det som kan ansees for å være falskt, sant eller feil stadig kunne diskuteres. Derfor vil det være mulig å argumentere for at det vil være riktig å fremme egne interesser på bekostning av det som kan anses for å være felles gode for samfunnet. Holt hevder videre det er mulig å se spor av sofisme også i nyere tid. Han trekker fram hvordan salgspersoner og reklameagenter tidvis kan prøve å overtale konsumentene til å kjøpe et produkt som de egentlig ikke vil ha noen nytte av. Det er gjerne slik at advokater prøver å overtale juryen til å tro på at deres klienter er uskyldig selv om dette ikke er tilfellet. Denne formen for moderne sofisme eksisterer innen politikk og ulike medier. For å kunne avsløre og tydeliggjøre slike trender bruker *The Daily Show* satire.

Slike aspekt indikerer at også seriøse medieaktører velger å bruke enkelte virkemidler for å gjøre informasjon mer spennende. Spørsmålet blir da om også aktører innen media kan bli opptatt av å selge informasjon at de glemmer å følge enkelte etiske og moralske retningslinjer. Siden motivet bak et budskap, eller informasjonsmengden som inkluderes, ofte skiller seg fra aktør til aktør skiller det i TDS boken mellom løgn, skittprat og vridning/vinkling.

In the case of a lie, the aim is to deceive people about what's true. For this to happen, the liar must have formed a belief about what's true, even if she ends up being wrong. Likewise the bullshitter aims at deceiving the listener about what the bullshitter does or doesn't know, yet can succeed without actually going to the trouble of forming a belief either way. The same can't be said for the spinner. Like the liar, the spinner must know what's true in order to be able to spin it. Moreover the spinner, again like the liar, aims at making it very difficult, if not impossible, for listeners to figure out the truth. (Holt, 2007, s.142)

Dersom intensjonen bak en tenkt publikasjon har vært å få fram sannheten og aldri har vært å lure noen blir det altså feil å kalle denne publikasjonen falsk. En journalist vil derfor kunne inkludere den informasjonen som han eller hun mener er viktigst i en sak og videre designe informasjonen slik at den for eksempel passer formatet som en tenkt avis bruker. Siden det ikke alltid er lett å avdekke hvilke motiv som skjuler seg bak informasjonen publiseres i mediene kan det tenkes at et falskt nyhets program slik som TDS kan være nyttig for et demokrati ved å berike viktige debatter med viklinger som media eller andre mektige aktører av ulike grunner ikke forteller. Altså kan det være slik at denne typen program kan hjelpe publikum med å få tyde implikasjonene av ulike uttalelser og publikasjoner.

Siden TDS bruker mange av de samme virkemidlene som enkelte kan kjenne igjen ifra tradisjonelle nyhetsaktører, er det en del som taler for programmet har en del tilfelles med postmoderne teori

As we have noted, postmodernism has been characterized by a kind of fatigue with the new and the sense that everything has been done before (...) One of the key terms used to describe this culture of imitation, remake, and parody is pastiche (...) Pastiche has a very particular relationship to history. As a strategy it can often involve pilfering from history and combining historical elements in ways that have little historical meaning but are rather a kind of play. One of the key strategies of pastiche is a questioning of the status of the original. (Sturken, Cartwright, 2009 s.328)

Ut fra Holts beskrivelser av dette programmet (i delene ovenfor) er jeg i oppfatning av at denne typen program kan utfordre det som for forbrukere og produsenter anser for å være et normalt mediebilde. Det kan virke som at denne typen program faktisk kan være en berikelse for et demokrati, siden de i mindre grad vil være like bundet til å følge de samme formatene og normene som seriøse nyhets aktører virker å være bundet til. Slike aspekt kan også brukes som en indikasjon på at sjangeren et program ofte kan relateres til, ikke nødvendigvis vil kunne være beskrivende for hvilken samfunns nytte programmet kan ha. Ved å analysere et utvalg medietekster ser jeg for meg at det vil være mulig å finne ut noe mer om slike aspekt.

Veien videre (Metode)

Lad os begynde med ordet: humaniora – en bøjningsform af det latinske tillægsord "humanus", menneskelig, nemlig intetkøn, flertal, anden grad: betydningen må altså være noget i retning af de mer menneskelige ting. Mer menneskelige end hvad? End realia, "de virkelige ting", dem som naturvidenskaberne beskæftiger sig med (Kjørup, 2014, s.11).

Det Kjørup beskriver forteller meg at metodene som brukes innen realfag (som for eksempel matematikk) vil kunne avdekke svar som vil være de samme uansett hvor i verden en måtte befinne seg. Som nevnt tidligere er troen på at det er mulig for mennesker å avdekke universelle sannheter noe styrkes i løpet av renessansen. Når datidens vitenskapsmenn søker inspirasjon i teorier som greske filosofer hadde utviklet i løpet av antikken og det videre gjøres en rekke teknologiske fremskritt innen kunst, filosofi og forskning. Nikolaus Kopernikus evner blant annet (i løpet av tidlig renessanse) å sette sammen et system som blir viktig for å vitenskapelig kunne forklare hvorfor et geosentrisk verdenssyn (jorden i sentrum) burde forkastes til fordel for et heliosentrisk verdenssyn (solen i sentrum). En skjønner altså at teknologisk utvikling danner grunnlaget for et paradigmeskifte (i løpet av renessansen) hvor opplyste menneskers virkelighetsoppfatning endres drastisk. Det som oppfattes som rett eller galt, mulig eller ikke mulig i en menneskevitskaplig sammenheng vil derfor fremstå som stadig foranderlig, dette står i kontrast til naturvitenskapen hvor naturlovene er konstante og universelle. Ved å benytte seg av de ulike forskningsmetodene som (over tid) har blitt videreutviklet i takt med ulike teknologiske fremskritt, vil det på tross av menneskers dynamiske virkelighetsoppfatning likevel være mulig å bedrive viteskaplig forskning på dette området. Et viktig moment i en slik prosess vil være å systematisk redegjøre for hvilke valg en selv (som forsker) har tatt underveis i forskningen, noe som vil gjøre det mulig for andre forskere å gjenskape de samme funnene.

I nyere tid frem til i dag er det nokså vanlig å skille akademiske disipliner i henhold til hvilket tema forskere (på de menneskelige ting, som Kjørup velger å kaller det) prøver å fortelle noe vitenskapelig om. I denne oppgaven vil mediesosiologi være den disiplinen som jeg mener problemstillingen i oppgaven vil ha mest til felles med. Toril Aalberg og Eiri Elvestad skriver i boken "*mediesosilogi*" (s.9) at det som ofte skiller mediesosiologien og andre samfunnsvitenskapelige studier fra de humanistiske, er de metodiske tilnærmingene som blir brukt. I humanistiske disipliner er det gjerne slik at fokuset rettes imot hva teksten "ønsker" å formidle, altså hvilke åpenbare eller skjulte budskap som ligger i teksten. I mediesosiologi vurderes teksten i større grad i relasjon til

andre forhold i media og i samfunnet. Aalberg og Elvestad beskriver videre (på samme side) at mediesosiologiske problemstillinger gjerne kobles opp mot hvem har skrevet teksten, formålet med teksten, eller hvordan teksten blir tolket av ulike grupper, og hvilke konsekvenser dette kan få for samfunnet. På tross av at de metodiske tilnærmingene og forholdet til tekst ofte definerer skille mellom samfunnsvitenskap og humanistisk forskning, er ikke dette skillet helt klart. Det finnes forskningstilnæringer der de to tradisjonene møtes. Resepsjonsanalysen, som er opptatt av både teksten og hvordan publikum fortolker, er et eksempel. De data som skal genereres i denne oppgaven vil gjøres ved å bruke en kvalitativ analyse. Målet med dette er å avdekke enkelte aktørers skjulte eller åpenbare agenda i et utvalg mediepublikasjoner. Det som beskrives av Aalberg og Elvestad (ovenfor) tolker jeg derfor som en bekreftelse på at det er mulig å bruke en kvalitativ analyse til å generere data i en mediesosiologisk oppgave.

I dag vil dei fleste forskarar hevde at objektivitet i betydninga "andre skal få same svarresultat om dei bruker same måleinstrument" framlei er et ideal. Men all forståing av ein bodskap krev tolkning. Derfor har ein også i den kvantitative innhalds analysen opna for kvalitative måleskalaer. (Schwebs, 2013, s.1)

Jeg seg for meg at det å stadig redegjøre for de ulike valgene og tolkningene som gjøres underveis i oppgaven vil kunne gjøre det lettere å vurdere objektivitet i forhold til det materiale som fortolkes. På tross av tiltakene en fortar for å sikre objektivitet vil nok det likevel finnes forskere som vil forholde seg skeptisk til bruken av kvalitative analyser og motsatt.

Talspersonar for kvalitativ analyser meiner at tekstar ikkje lar seg forstå utan at dei latente (skjulte) strukturane blir avdekte. Eit djupstudium av enkelttekstar danner i neste omgang basis for meir generelle utsegner om fellestrekk ved fleire tekstar av same slag, om det skulle vere ønskeleg. (Schwebs,2013, s.173)

Som jeg har nevnt tidligere er det å avsløre skjulte strukturer i ulike tekster viktig i denne oppgaven. Bruken av en kvalitativ analyse vil derfor hjelpe meg med å nå dette målet.

I løpet av innledningen har jeg i lys av Stoltenberg saken eksemplifisert hvordan manglende informasjon og motstridende informasjon i NRK og Aftenpostens dekningen av denne, kan være faktorer som gjør det vanskeligere å avgjøre hva som er basert på antagelser og hva som er basert på fakta. Jeg valgte denne saken og Trumps bruk av Twitter (som også nevnes i innledningen) fordi dette kan eksemplifisere at vinklinger og vurderinger av hva det er nødvendig å informere om, samt bruken av et begrep (slik som falske nyheter) og tolkningen av innhold i mediepublikasjoner, gjerne varierer fra aktør til aktør. Det er slike tendenser som jeg mener skaper større ett behov for å undersøke

nærmere hva det er med falske nyheter som Stoltenberg mener kan være en trussel for demokratiet. Dybvig og Dybvig beskriver i boken *"Det Tenkende Mennesket"* Platons teorier om ideer som det perfekte utgaven av noe. Derfor ser jeg for meg at den perfekte utgaven av et demokrati aldri vil kunne oppnås men heller er være noe som stadig må etterstrebtes. Dette tilsier at det hele tiden vil finnes tendenser i samfunnet som kan oppfatte som potensielle trusler for demokratiske prosesser. Falske nyheter vil derfor bli ansett som noe som potensiell kan true demokratiet. Siden det finnes mange faktorer som kan ha innvirkning på denne potensielle trusselen, blir det nødvendig å begrense universet. *"...Et grunnleggende ledd i prosessen fram mot trekking av utvalg er alltid å avgrense universet.. Hvilket univers av utsagn er det vi ønsker å si noe om gjennom innholdsanalysen vår?..."* (Østbye, 2007, s.222). Fokuset i denne oppgaven rettes mot mediepublikasjoner som omhandler eller som har blitt publisert av aktører innen politikk, nyheter og satire, henholdsvis i Norge og USA. Siden falske nyheter er et begrep som gjerne assosieres med media og mediebruk ser jeg det som relevant å rette fokuset mot bestemte demokratiske prinsipp, slik som en fri presse og ytringsfrihet. Jeg ser det altså som nærliggende å tro at falske nyheter vil kunne utgjøre størst trussel for slike prinsipp.

De sakene som jeg har valgt å analysere i denne oppgaven velges på grunnlag av aktørenes status, samt de ulike formene for kapital de potensielt kan tape eller vinne på bli å omtalt i media eller ved å selv påvirke dagsorden. Grunnen til at jeg har valgt å analysere norske og amerikanske publikasjoner kan forklares med det nære politiske og kulturelle båndet Norge har til USA. Siden bruk av internett og andre former for computerteknologi har bidratt til å skape et enda mer globalisert mediebilde, i tillegg til at USA er en av verdens mest innflytelsesrike nasjoner, vil jeg i løpet av analysen prøve å tyde forskjeller og likheter mellom i innholdet til amerikanske medieaktører og norske medieaktører. Her kan det være relevant å gjøre forsøk på å avdekke hva som virker å være viktig for disse aktørene. Tanken er at dette videre kan brukes til å drøfte hva som disse aktørene kan oppfattes om falskt eller ekte. Her ser jeg for meg at det også blir nødvendig å trekke inn en del historiske aspekt (ved kapitalisme og teknologi) siden dette sannsynligvis har hatt innvirkning på hva dagens medieaktører oppfatter som normalt. Det bli dermed mulig å drøfte slike aspekt opp imot den utvalgte teorien og oppgavens problemstilling.

Den tekstanalytiske metoden som brukes i denne oppgaven vil være hermeneutikk. *"Det klassiske tolkningsprinsipp var det allegoriske. Her står ét, men her menes noget andet; teksten har skjulte betydninger, ikke som vi oppfatter den slags i moderne tenkning, men snarere som en læser af kodemedelelser vil se det."* (Kjørup, 2014, s.65). De tekster som har blitt valgt til denne oppgaven vil altså analyseres i lys av den forståelsen jeg som

medieviter har opparbeidet meg. De ulike funnene som dekodes i løpet av analysen vil drøftes i lys av utvalgt teori. Slik jeg ser det vil teorien som inkluderes ha flere bruksområder. Den kan for eksempel brukes til å gi en bedre innsikt i hvordan universet i denne oppgaven bør begrenses eller hvilke tendenser man bør lete etter i analysen. Benedict Andersons (s.17) visjon om forestilte felleskap og Marshall McLuhan (s.10, 12) visjon om den globale landsby og hvordan teknologi kan oppfattes som en forlengelse av våre sanser, har for eksempel inspirert meg til å se nærmere på hvordan ulike aktører i USA og Norge påvirke dagsorden i hjemlandet ved hjelp av ny teknologi og hvordan dette potensielt kan påvirke demokratiske prinsipper.

Med tanke på denne oppgavens størrelse vil nok svarene som avdekkes kunne brukes (av andre forskere) som en indikasjon på hvorfor eller hvorfor ikke flaske nyheter bør ansees som en trussel for enkelte demokratiske prosesser og videre demokratiet. Samtidig er det slik at enhver analyseform har sine styrker og svakheter i forhold til validitet, reliabilitet eller generalisering. *"Kvantitativ innholdsanalyse har ofte avgrensa validitet, og har styrken sin i reliabilitet og mogleg generalisering. Kvalitativ innholdsanalyse kjem nærmare teksten og har styrken sin i validitet. Det svake punktet ligg i reliabilitet og mogleg generalisering"* (Schwebs, 2014 s.173). En forstår derfor at når en utfører kvalitativ analyse vil styrken ligge i validiteten, mens svakhetene vil ligge i reliabilitet og den potensielle generaliserbarheten. For dette prosjektet vil nok dette bety at jeg må være innforstått med analyseformens styrker og svakheter. Jeg ser videre for meg at dette vil ha innvirkning på i hvor stor grad det blir mulig å gi entydige svar på i en slik oppgave. Det vil nok være slik at denne oppgaven vil være preget av de subjektive vurderingene som jeg gjør i løpet av oppgaven. Dette vil nok være en faktor som gir større muligheten til å gjøre egne tolkninger av det utvalgte materiale. Samtidig vil nok dette bety at de svarene som avdekkes i løpet denne oppgaven vil være påvirket av slike aspekt, og bør dermed ansees for å være antydninger fremfor konkrete svar. Samtidig er det slik at det er mulig å gjennomføre en del tiltak som vil bidra til å gjøre kvalitative analyser mer generaliserbare. *"Resultata frå kvalitativ analyse kan lettare generaliserast ved meir strukturerte kvantitative opplegg for utval og analyse"* (Schwebs, 2013, s.172). Denne typen oversikter vil derfor bli konstruert og plassert på de stedene hvor dette vurderes til å gange oversiktligheten i oppgaven.

Grunnen til at det vil være viktig å være innforstått med hvilke styrker og svakheter metoden som brukes har, kan også ligge i at dette kan redusere sjansen for at jeg som forsker eller andre lesere vil gjøre feilvurderinger av forskningens validitet, reliabilitet og generalisering. Dette understreker (igjen) at forskningens etterprøvningsbarhet gjerne vil bero

på hvor flink man selv har vært til å forholde seg objektiv ikke bare under analysen men også i forhold til å vurdere hvor styrken og svakheten til forskningen som utføres ligger. I forhold til dette bør det tilføyes at helt objektiv vil en nok aldri kunne bli, siden det er vanskelig å vurdere hvor stor grad en selv er preget av egne konvensjoner. Poenget blir vel at en må stadig må etterstrebe at slike forhold i minst mulig grad påvirker forskningen.

Tabellen nedenfor viser hvilke aktører og hvilken tematikk publikasjonene skal inneholder.

Tabell 1.1.1

Norske aktører	Tekstens tematikk	Antall saker analysert
Resett	Seksuell adferd og innvandringsproblematikk	4
VG	Seksuell adferd, angrep på demokratiet og innvandringsproblematikk	3
NRK (Satiriks)	Seksuell adferd og innvandringsproblematikk	2

Amerikanske aktører	Tekstens tematikk	Antall saker analysert
New York Times	Seksuell adferd, angrep på demokratiet og innvandringsproblematikk	3
Trump News	Seksuell adferd, angrep på demokratiet og innvandringsproblematikk	4
The Daily Show	Seksuell adferd og innvandringsproblematikk	2

Som en kan se utav tabellen ovenfor rettes fokuset mot tre nyhetsaktører og ett satireprogram henholdsvis i USA og Norge (som gjerne kan anses for å være politiske motpoler i landene som de er etablert i). For å lettere kunne avdekke forskjeller og likheter mellom tekstene har jeg vurdert det som hensiktsmessig at tematikken i publikasjonene omhandler: arbitrære trusler for demokratiet, seksuell adferd og innvandringsproblematikk. Tanken er at det vil være lettere å tyde uenighet mellom de ulike aktører dersom tematikken i de utvalgte publikasjonene omhandler forholdsvis lik tematikk. Jeg ser videre for meg at ulike trender eller samfunnsforhold og hver enkelt aktørs kulturelle status vil påvirke innholdet i publikasjonene. Drøy retorikk eller mangelfull dokumentasjon i de utvalgte publikasjonene er noe som jeg mener kan fortelle i hvor stor grad de utvalgte aktørenes egen agenda overgår enkelte moralske og

etiske prinsipper. Spørsmålet som kan drøftes videre i lys av dette er om slike tendenser kan vurderes som alvorlige brudd på samfunnskontrakten eller ikke.

Tabellen nedenfor viser en oversikt over overskriftene i hver sak

Tabell 1.1.2

Norske aktører	Sak1	Sak2	Sak3	Sak4
Resett	"Norske familier flykter fra flerkulturelle områder, noe av det første man spør om på visning er demografi"	"Halvparten av innbyggerne i Malmø føler seg utrygge "	"Trine skei Grande presset seg på full 16-åring. Venstre sier de var kjent med ryktene"	"Det pressen ikke klarer å spørre"
VG	"Han var 17, skei Grande var 38: nå forteller han sin historie"	"Trine Skei Grande kommenterer sex-rykter"	"Et angrep på demokratiet"	
NRK	"Odins soldater"	"Sexvarslerne: opptak av samtalen mellom Erna og Trine Skei Grande		
Amerikanske aktører	Sak1	Sak2	Sak3	Sak4
The New York Times	"Fake News: Trump's	"Stroking Fears, Trump defied	"Donald and Billy on the	

	obsession is now cudgel for strongmen"	bureaucrasy to advance immigration agenda"	bus"	
Trump News	"FAKE NEWS media censors Trump ad that accurately describes media as fake news"	"Trump's border wall Prototypes are so impenetrable even U.S Special Forces can't get through them...#buildthewall	"Sexual abuse allegations against judge Roy More continue to fall apart as another accusers story crumbles"	"ICE preparing to roll up THOUSANDS of illegal aliens in "sanctuary state" California- here's why Trump HAS to do it"
The Daily Show	"Trump Launched Sexual Assault Awareness Month"	"Trump reveals his bright idea"		

Siden jeg oppfatter det som viktig at publikasjonene som skal analyseres omhandler like tema har det oppstått en ujevnhet mellom antall publikasjoner som blir analysert av hver aktør. Likevel mener jeg dette utvalget vil være nok til å kunne gjøre det mulig å tyde hvordan kampen om dagsorden mellom de utvalgte aktørene foregår.

Konstruksjon av spørsmål til analysen

I boken *Medieas publikum* (s.158) presenter Ingunn Hagen (som blant annet har bakgrunn i psykologi, medievitenskap og Master of Art) Harold Lasswells kommunikasjonsmodell: (Who said it, what was said, in what channel it was said, to whom it was said, and with what effect it was said) som inspirasjon til å formulere spørsmål til analysen. Tanken er at dette kan bidra til å frembringe svar som kan ansees som objektive. De spørsmålene som de ulike publikasjonene vil analyseres utfra vil derfor være:

Objektive spørsmål

- 1.Hva diskuteres
2. Hvilket medieformat

Subjektive spørsmål

- 1.Hvem berøres
2. Hva er dagsorden (skjult bak dette ligger ulike viljer)
3. Hvilken sfære
4. Kan saken betraktes som falsk
5. Hvor godt dokumenteres det som hevdes
6. Hvorfor ble nyheten valgt
7. Aspekter ved bildebruk

AKTØRER INNEN POLITIKK OG MEDIA (Analyse)

Resett sak 1. *Norske familier flykter fra flerkulturelle områder, noe av det første man spør om på visning er demografi*

Objektiv vurdering

1.Hva diskuteres

Resett referer til en samtale som de har hatt med et par bosatt i Oslo. Paret som har to barn flytter fordi de ønsker at barna skal få en tryggere oppvekst. Det er samtalen med dette paret som det refereres til i overskriften. Resett omtaler dette som hvit flukt. Den tiden hvor nordmenn og innvandrere bodde side om side er nå forbi. Segregering har blitt mer og mer vanlig. Det refereres også til konkrete tilfeller hvor norsk kultur har krasjet med innvandrerne sin kultur.

2.Medieformat

Nettavis

Subjektiv vurdering

(VG omtaler Resett i en sak som ble publisert (18.01.18) med overskriften *"Han var 17, Skei Grande var 38 nå forteller han sin historie"* som: *"(...)et høyreorientert og kontroversielt nettsted lansert i 2017. Det er finansiert blant annet av milliardærene Øystein Stray Spetalen og Jan Haudemann- Andersen."*)

1.Hvem berøres:

Etniske nordmenn, innvandrere, Resett (siden de setter dagsorden)

2.Hva er dagsorden

Resett prøver å argumentere for at innvandring er noe som skaper store problemer i det norske samfunnet, (En ulempe fremfor en berikelse). Dette kan nok videre oppfattes som en trussel mot det norske samfunn

3.Hvilke sfærer

Politikk og innvandring

4.Kan saken betraktes som falsk

Tabell 2.1.1

Ja	Nei	Kanskje
		X

5.Hvor godt dokumenters det som hevdes

Jeg mener hovedproblemet med denne saken er at skildringene blir for kortfattet. Altså gis leseren en ganske polarisert versjon av hvorfor ting fremstår slik de gjør. Derfor vil jeg påstå at element ved denne teksten kan fremstå som mangelfull.

6. Hvorfor ble nyheten valgt

Denne nyheten ble også valgt fordi jeg mener den eksemplifiserer hvordan en hendelse kan brukes til å bekrefte et politisk syn. Manglende informasjon og ensidig vinkling i en tekst kan nok være en faktor som gjør det vanskeligere (for enkelte individer) og gjøre en reflektert vurdering av hva de skal mene om det som hevdes. Resett er også et godt eksempel på en forholdsvis ny medieaktør. Dette indikerer at aktøren kan for eksempel vinne større troverdighet som seriøs nyhets aktør dersom de klarer å påvirke dagsorden.

7.Aspekter ved bildebruk

Bildet viser Oslo øst. Via bildet er det mulig å se at det er et stort antall boligblokker i dette området. For meg virker det som at bildet brukes av Resett som en dokumentasjon på hvordan områdene som nevnes i teksten ser ut. Dette kan videre gi leserne en forsterket fornemmelse i forhold til hvilke områder har skylden for tekstens innhold.

Resett sak 2. Halvparten av innbyggerne i Malmø føler seg utrygge

Objektiv vurdering

1.Hva diskuteres:

Resett referer til en undersøkelse som ble gjort i Sverige, den viser at folk som bor i Malmø føler mer utrygghet sammenlignet med personer som bor på andre steder.

2. Medieformat

Nettavis

Subjektiv vurdering

1.Hvem berøres:

De som leser teksten, minoriteter, men også andre deler av det svenske samfunn slik som politikere.

2.Hva er dagsorden

Forklare hvorfor nordmenn bør være kritisk til innvandring. Dette gjøres ved at det poengteres hvordan enkelte områder i Sverige fremstår som mer utrygg enn andre. Derfor aktualiseres innvandring som et problem fremfor en berikelse.

3.Hvilke sfærer

Politikk og innvandring

4.Kan saken betraktes som falsk

Tabell 2.1.2

Ja	Nei	Kanskje
		X

5.Hvor godt dokumenters det som hevdes

Jeg mener denne teksten fremstår som mangelfull siden Resett ikke går dypere inn tekstens problematikk.

6. Hvorfor ble nyheten valgt

Jeg valgte denne saken fordi jeg mener den beskriver hvordan en aktør som Resett operer i dagens nyhetsbilde. Politikk virker å motvies bak selve publikasjonen noe som videre indikerer til meg at Resett er nokså høyreorientert. Dette kan også forklare hvorfor det ikke er ønskelig for Resett å formidle et mer nyansert bilde av problematikken i denne saken.

7. Aspekter ved bildebruk

Bildet viser en boligblokk i et boligstrøk i Malmø. En politibil står vendt mot denne og lyser opp et område med noe som kan se ut som lyskastere. For meg fremstår bildet som dokumenterende siden det gir en referanse i forhold til hvordan de områdene i Sverige, som oppleves som utrygge ser ut. Bildet støtter altså tekstens innhold og kan forsterke lesernes fornemmelse i forhold til hvordan et uttrykt sted ser ut.

[Resett sak 3. Trine Skei Grande presset seg på full 16-åring. Venstre sier de var kjent med ryktene](#)

Objektiv vurdering

1.Hva diskuteres:

Resett beskriver at Venstre politiker Trine Skei Grande skal angivelig på en fest presset seg på en full 16-åring. Det nevnes at det var Resett som satte denne saken på dagsorden. Det diskuteres videre om denne hendelsen vil eller bør få følger for politikerens.

2. Medieformat

Nettavis

Subjektiv vurdering

1.Hvem berøres

En privat person, en politiker, et politisk parti, en slik sak kan få konsekvenser for Grandes posisjon i den norske regjeringen.

2.Hva er dagsorden

Det kan virke som at målet har vært å sverte Trine Skei Grande og venstre.

3.Hvilke sfærer

Politikk og private anliggender

4.Kan saken betraktes som falsk

Tabell 2.1.3

Ja	Nei	Kanskje
		X

5.Hvor godt dokumenters det som hevdes

Det Resett referer til i denne saken har senere blitt bekreftet. Resett hevder i overskriften at Grande har presset seg på en full 16 åring. I et intervju som gutten senere gjør med VG (som blir analysert senere) forteller at han var 17 når dette skjedde. Slike unøyaktigheter er noe som kan brukes til få denne teksten til å fremstå som spekulativ og derfor usann.

6. Hvorfor ble nyheten valgt

Resett får poengtert at de ikke er redd for å publisere saker med kontroversielt innhold. Jeg mener det mulig å påstå at denne saken kan være inspirert av #metoo kampanjen i USA og at de ønsker å vise at også kvinner kan begå tvilsomme seksuelle handlinger.

7.Aspekt ved bildebruk

Bildet viser Trine Skei Grande som er en av hovedpersonene i denne saken. Siden det videre er mulig å se en vestre logo på høyre side i bildet er det mulig å få en forståelse av hvilket parti hun representerer. Jeg mener likevel at det i denne sammenhengen er teksten som evner best å beskrive hva det er Grande beskyldes for.

Resett sak 4. Det pressen ikke klarer å spørre

Objektiv vurdering

1.Hva diskuteres:

Resett retter fokus mot det de mener andre medier ikke våger å spørre om i forhold til det som nevnes i sak 3. Det kan også diskuteres om Resett prøver å få fram at norske medier er for feige i en del saker.

2. Medieformat

Nettavis

Subjektiv vurdering

1.Hvem berøres:

En privat person, en politiker, et politisk parti, en slik sak kan få konsekvenser for Grandes posisjon i den norske regjeringen og norske medier.

2.Hva er dagsorden

Det kan virke som Resett prøver å styre hvordan norske medier skal forholde seg til denne saken. Denne oppfattelsen støttes av spørsmålene som Resett stipulerer i forhold til hva norsk presse skal våge å spørre om.

3.Hvilke sfærer

Politikk, private anliggender og dagsorden hos norske medier

4.Kan saken betraktes som falsk

Tabell 2.1.4

Ja	Nei	Kanskje
	X	

Nei , men det kan diskuteres innholdet burde omtales i media

5.Hvor godt dokumenters det som hevdes

Jeg mener at dokumentasjonen er mangelfull, størsteparten av denne teksten dedikeres til oppramsing av spørsmålene som Resett mener norsk presse burde spørre om.

6. Hvorfor ble nyheten valgt

Jeg mener denne saken indikerer hvordan Resett prøver å påvirke dagsorden. Det å rette fokuset mot hva andre norske medier gjør feil kan en som leser få en fornemmelse av den ensete medieaktøren som tørr å formidle sannheten. Dermed formidles en de mot dere holdning.

7.Aspekt ved bildebruk

Bildet viser Grande som omringes av reportere fra ulike medieaktører. På en måte fremstår hun som alene og sårbar, samtidig er det noe med hennes holdning som gir en følelse av at hun ikke er nevneverdig brydd av denne situasjonen. Jeg mener bildet evner i lys av sin lydløse natur å forsterker følelsen av at hovedpersonen i denne saken ikke stilles de rette spørsmålene.

VG sak 1. Han var 17, Skei Grande var 38: nå forteller han sin historie

Objektiv vurdering

1.Hva diskuteres:

VG har i denne saken fått lov til å gjøre et eksklusivt intervju med gutten som var involvert i Trine Skei Grande Saken. Han forteller her sin versjon av hva som skjedde. Det er en del som tyder på at det to partene er uenige om hendelsesforløpet i denne saken. Det kommer fram at gutten var over seksuell lavalder da hendelsen skulle ha funnet sted.

2. Medieformat

Nettavis

Subjektiv vurdering

(Omtales som politisk uavhengig)

1.Hvem berøres:

En politiker, En privatperson, VG, Resett og potensielt den norske regjeringen

2.Hva er dagsorden

Dette kan være å få frem guttens versjon av hva som hendte i denne saken. Altså er det ikke nødvendigvis slik at Trine Skei Grandes versjon av hva som har hendt er korrekt.

Dette kan videre poengtere at det finnes ulike versjoner i forhold til hva som egentlig har skjedd. I lys av denne saken blir det mulig å hevde at det Resett har publisert i forhold til denne saken fremstår som unøyaktig. Altså kan Resett sin publisering fremstå som mer spekulativ siden VG har fått en av de som var involvert i denne saken i tale. Altså kan VG i lys av denne publiseringen fremstå som mer korrekt en Resett. Det ser et aspekt som kan bidra til å styrke VG sin autoritet i forhold til samfunnets oppfatning av hvor godt de evner å gjenfortelle "sannheten".

3.Hvilke sfærer

Politikk og private anliggender

4.Kan saken betraktes som falsk

Tabell 2.1.5

Ja	Nei	Kanskje
	X	

5.Hvor godt dokumenteres det som hevdes

Siden dette er et intervju vil jeg hevde at dokumentasjonen er grei nok. Samtidig er det slik at det som har skjedd i denne saken kan defineres som et privat anliggende. Dette er nok et aspekt som gjør det vanskeligere for VG å for mer dokumentasjon.

6. Hvorfor ble nyheten valgt

Jeg mener dette kan brukes til å eksemplifiserer hvordan et medium (VG i dette tilfellet) blir nødt til å forholde seg til hva andre medier (slik som Resett) setter på dagsorden.

Det blir altså mulig å hevde at VG må kommentere denne saken som et følge av at Resett velger å publisere den..

7. Aspekt ved bildebruk

Det tradisjonelle bildet som forankres til en overskrift er byttet ut med en video hvor Statsminister Erna Solberg forteller til reporterne at hun ikke ønsker å kommentere denne saken til pressen. For meg evner denne videoen å vise at også Statsministeren har blitt nødt til å forholde seg til det som kommer fram i denne saken.

VG sak 2. Trine Skei Grande kommenterer sex-rykter

Objektiv vurdering

1.Hva diskuteres:

VG prøver å finne svar i forhold til sexanklagene mot Trine Skei Grande. Hun blir intervjuet men det som kommer frem er at hun ikke ønsker å kommentere disse påstandene ovenfor pressen. Det beskrives også at hun har snakket med statsminister Erna Solberg om disse anklagene.

2.Medieformat

Nettavis

Subjektiv vurdering

1.Hvem berøres:

En politiker, regjeringen, Statsministeren

2.Hva er dagsorden

Målet i denne saken kan være å oppklare om det som hevdes i andre medier (Resett) stemmer og videre avklare om dette eventuelt kan få konsekvenser for Skei Grandes politiske virke.

3.Hvilke sfærer

Politikk og private anliggender

4.Kan saken betraktes som falsk

Tabell 2.1.6

Ja	Nei	Kanskje
-----------	------------	----------------

5. Hvor godt dokumenteres det som hevdes

Det blir nok vanskeligere å dokumentere noe i forhold til anliggender hvor det egentlig bare er Skei Grande og den omtalte gutten som egentlig vet hva som skjedde.

6. Hvorfor ble nyheten valgt

Jeg mener at dette er et aspekt som tydeliggjør hvordan kampen om dagsorden i dagens mediebilde har gjort det vanskeligere for tradisjonelle medier å kontrollere dagsorden slik de gjorde i tiden når papiravisen ennå var det dominerende formatet.

7. Aspekt ved bildebruk

Bildet viser Trine Skei Grande som virker å være i samtale, muligens med en reporter. Jeg får inntrykk av at bildet brukes for å gi leserne en følelse av at Grande i denne teksten forteller åpenhertig om hva som virkelig har hendt.

VG sak 3. Et Angrep på Demokratiet

Objektiv vurdering

1. Hva diskuteres

Tor Mikkell Wara mener at angrepet på hans private eiendom bør ansees som en trussel mot demokratiet. Siden han er valgt av folket til å gjøre den jobben han gjør og slike hendelser kan påvirke

2. Medieformat

Nettavis

Subjektiv vurdering

1. Hvem berøres

Det norske demokratiet

2. Hva er dagsorden

Dagsorden er å advare mot trender i samfunnet som kan føre til at politikere ikke får utført det arbeidet de er valgt til å gjøre.

3. Hvilken sfære
politikk

4. Kan saken betraktes som falsk

Vel dette er jo Waras utsagn, slike handlinger kan nok rettmessig tolkes som et angrep på samfunnskontrakten på en annen side finnes det nok også de som vil argumentere imot Waras utsagn.

5. Hvor godt dokumenteres det som hevdes

Lite dokumentasjon, dette politikerens egen risikovurdering

6. Hvorfor ble nyheten valgt

Viser at falske nyheter bare er en av tendenser i samfunnet som kan være en trussel for demokratiet, dette støtter også inntrykket av at viljen til en aktør er avgjørende for hans eller hennes ordbruk. Wara ønsker nok å få slutt på at politikere kan bli angrepet på denne måten og uten dette angrepet spørres det om Wara ville uttalt noe slik til pressen. Altså har han også en personlig interesse av å få lov til gjøre sitt arbeid.

7. Aspekter ved bildebruk

Her vises et bilde av Wara, noe som gjenspeiler at det er hans budskap som blir formidlet

[NRK \(Satriks\) sak 1. Odins soldater](#)

Objektiv vurdering

1.Hva diskuteres:

Satriks tar for seg Odins Soldater. De har funnet en løsning på hvordan narkotika og overgrepsvoldtekter kan stoppes. Dette fungerer slik at en når en mørkhudet mann prøver å forgripe seg på en norsk kvinne. Skal Odins Soldater bruke viking mot, komme til unnsetning, vise muskler og skremme bort overgriperen som vil prøve lykken i et annet land. Studio har fått tak i en viking som er med på direkten ifra deres studio i England. Han forteller at han egentlig var opptatt med plyndring. Han forteller at han er kritisk til å fjerne overfallsvoldtekten siden dette er kjent som et av vikingenes viktigste verktøy. Representanten for Odins soldater forstår etterhvert at hans uttalelser kan fremstå som rasistisk og ønsker derfor å sladde ansiktet og fordreie stemmen.

2.Medieformat

Video/animasjon

Subjektiv vurdering

(Dette er et program som vises på NRK som skal være politisk nøytral, da de har status som Rikskringkaster.)

1.Hvem berøres:

Odins soldater, vikinger (norske tradisjoner), innvandrere og politiske syn

2.Hva er dagsorden

For meg fremstår bekjempelse av rasisme som viktig tematikk i dette klippet.

Produsentenes mål kan altså være å formidle at enkelte organisasjoner prøver å bruke norsk kulturarv for å legitimere fremmedhat.

3.Hvilke sfærer

Dette er ment som humor, samfunnskritikk,

4.Kan saken betraktes som falsk

Tabell 2.1.7

Ja	Nei	Kanskje
X		

5.Hvor godt dokumenters det som hevdes

Dette blir mindre nødvendig i humorproduksjon

6. Hvorfor ble nyheten valgt

Jeg valgte denne nyheten fordi den kan brukes som eksempel i forhold til hvordan humor kan få frem gode politiske poeng, belyse ulike samfunnsspørsmål eller foreta en eller annen form for samfunnskritikk.

7.Aspekt ved bildebruk

I dette videoklippet brukes en setting som mange vil kunne kjenne igjen ifra nyhetssendinger hvor et nyhetsanker intervjuer noen som har en mening om noe. Samtidig er det slik at video som medium er avhengig av bevegelige bilder gjerne komplimentert med lyd. Dette gjør det mulig for skaperne av et narrativ å formidle dette.

NRK (Satiriks) sak 2. Sexvarslerne: opptak av samtalen mellom Erna og Trine Skei Grande

Objektiv vurdering

1.Hva diskuteres:

NRK (humor) har tatt seg friheten til lage sin (spøkefulle) versjon av hva som ble sagt i samtalen mellom Erna Solberg og Trine Skei Grande. I dette lydklippet diskuteres hva "egentlig" skjedde mellom Trine Skei Grande og den 17 år gamle gutten og hvordan Skei Grande tenker hun skal forholde seg til dette i offentligheten.

2.Medieformat

Video

Subjektiv vurdering

1.Hvem berøres:

Trine Skei Grande, Venstre,

2.Hva er dagsorden

Gjøre narr av Trine Skei Grande og hvordan hun valgte og forholde seg til denne saken i media.

3.Hvilke sfærer

Politikk, seksuell adferd,

4.Kan saken betraktes som falsk

Tabell 2.1.8

Ja	Nei	Kanskje
X		

5.Hvor godt dokumenters det som hevdes

Dette er fiksjon, men denne samtalen er nok inspirert av en den mye omtalte samtalen Trump hadde med Billy Bush tilbake i 2005 like før han skulle delta på programmet days of our life, som er ekte.

6. Hvorfor ble nyheten valgt

Jeg mener denne saken kan gi en indikasjon på hvordan saker som omtales av tradisjonelle medier (hvor personer med ulike former for makt står sentralt), ofte kan

fungere som næring for aktører som arbeider med produksjon av humor. Dette mener jeg bør ansees som tegn på kapitalisme innenfor en mediesfære (hvor det å spinne videre på hverandres produksjoner eller dagsorden er vanlig). jeg mener også at denne typen underholdning åpner for å diskutere om denne typen produksjoner (dersom dette brukes i på rett måte) kan ha like stor samfunns nytte som tradisjonelle medier.

7.Aspekt ved bildebruk

Ved å bruke et slik velkjent klipp gjør det mulig for NRK (humor) å raskt formidle ovenfor publikum hvilken hendelse de har laget en parodi av eller referer til. I dette klippet er lyd og bilde meget viktig for å få fram narrative.

[The New York Times sak 1. Fake News; Trump's Obsession is now cudgel for strongmen](#)

Objektiv vurdering

1.Hva diskuteres:

The New York Times argumenterer for hvilke konsekvenser Trumps bruk av begrepet falske nyheter har for verdenssamfunnet, demokratiet og den frie pressen. Det kommer fram at det finnes eksempler på at diktatorer i andre land har begynt å bruke lignende retorikk for å slippe å besvare spørsmål som de ikke ønsker å besvare. Enkelte franske medier arbeider for å sette sammen fakta sider som gjør det mulig å for publikum å sjekke det som hevdes stemmer. I Storbritannia er de allerede i gang med å lære elver på videregående hvordan de kan skille falske fra ekte nyheter.

2. Medieformat

Nettavis

Subjektiv vurdering

(Omtales politisk som konservative)

1.Hvem berøres:

Jeg vil hevde at det er flere aktører som kan berøres av en slik sak: De som nevnes med navn i teksten er de som berøres direkte, publikum nasjonalt og globalt. De som leser publikasjonen til The New York Times, vil nok ha ulik nyttegrad av denne.

2.Hva er dagsorden

Jeg mener at målet med denne saken er å bedrive opplysning i forhold til hvilke konsekvenser Trumps overdrevne bruk av ordet falske nyheter kan ha for

verdenssamfunnet og hvilke tiltak andre vestlige land utfører for å bekjempe denne trenden.

3.Hvilke sfærer

Det virke som berøres i denne saken er politikere og media

4.Kan saken betraktes som falsk

Tabell 2.1.9

Ja	Nei	Kanskje
	X	

5.Hvor godt dokumenters det som hevdes

For meg fremstår teksten som godt dokumentet. Det gis for eksempel gode referanser i forhold til hvem har sagt hva hvor. Det er likevel slik at de som direkte berøres av tekstens innhold kan være uenig med det som hevdes. Altså kan vil det være mulig for personer som kan være av en annen politisk overbevisning å påstå at det som hevdes er usant. En slik aktør kan derfor hevde at nyheten er falsk.

6. Hvorfor ble nyheten valgt

Denne nyheten ble valgt fordi jeg mener at den kan beskrive hvilke konsekvenser overdreven bruk av ordet falske nyheter kan ha for verdenssamfunnet.

7.Aspekter ved bildebruk

Det tradisjonelle bildet som gjerne forankres til en overskrift er byttet ut med en reportasje hvor Trump og andre maktpersoners bruk av begrepet falske nyheter vektlegges. For meg fremstår dette som et virkemiddel som evner å forsterke forståelsen av hvilke konsekvenser bruken av denne typen retorikk kan ha globalt.

The New York Times sak 2. *Stroking Fears, Trump defied bureaucracy to advance immigration agenda*

Objektiv vurdering

1.Hva diskuteres:

The New York Times argumenter for at Trump og hans medarbeidere ser på innvandring som noe negativt fremfor en berikelse. I målet om å redusere innvandringen beskrives hvordan Trump blant annet har fremmet et ønske om å bygge en mur mot grensen til

Mexico. Han har stengt grensene for innreise ifra land som kan husholde terrorister. Dette er en handling som viser seg å stride mot Amerikansk lov og derfor ugyldiggjøres denne avgjørelsen av landets dommere etter kort tid. Det refereres også til at Trump har uttalt at " vi er så politisk korrekt at vi ikke våger å gjøre noe"

2. Medieformat

Nettavis

Subjektiv vurdering

1. Hvem berøres:

Minoriteter (enkelte religioner, innvandrere) , Trump og hans rådgivere, amerikansk lovverk og tidligere politikk, rasisme (potensielt), andre nasjoner

2. Hva er dagsorden

Jeg mener The New York Times ønsker å få formidlet at Trump har godkjent lovstridige handlinger for å gjennomført sin politikk. Altså er han villig til å utføre handlinger som faktisk strider mot enkelte demokratiske prinsipper. Han har også brukt retorikk som kan fremstå som hatefulle ovenfor landets minoriteter.

3. Hvilke sfærer

Politikk, nei til innvandring

4. Kan saken betraktes som falsk

Tabell 2.2.1

Ja	Nei	Kanskje
	X	

5. Hvor godt dokumentert det som hevdes

Saken fremstår som godt dokumentert og refererer god til hvem har sagt hva når. Det gis for eksempel godt innblikk i hvordan ulike parter kan berøres av sakens tema.

6. Hvorfor ble nyheten valgt

Jeg valgte denne saken fordi deler av det som avdekkes kan beskrive at bruken av retorikk som til tider kan tolkes som hatefulle og primitiv, fremstår som ganske vanlig for Trump. Bruken av begrepet falske nyheter kan i lys av dette tolkes som en del av en politisk strategi hvor det kan virke som at alt er tillatt i kampen om å nå enkelte mål.

7.Aspekt ved bildebruk

Bildet viser ryggen og bakhodet til Donald Trump. Dette gir meg en fornemmelse av at Trump vender ryggen til den problematikken som teksten beskriver.

The New York Times sak 3. *Donald and Billy on the bus*

Objektiv vurdering

1.Hva diskuteres:

Før Trumps opptreden på Days of our life i 2005 ble en samtale han hadde med programlederen for Access Hollywoods Billy Bush om kvinner lydfestet. I denne samtalen brukes nokså sexistiske bemerkninger ovenfor. Det er

2.Medieformat

Nettavis

Subjektiv vurdering

1.Hvem berøres:

Kvinner, Kvinnesyn og Trump

2.Hva er dagsorden

Opplyse publikum om klippets eksistens og denne siden av Trump.

Trump kan fremstå som nokså sexistisk i dette opptaket

3.Hvilke sfærer

Politikk og seksuell adferd, hvilke standarder bør en forvente av en statsleder

4.Kan saken betraktes som falsk

Tabell 2.2.2

Ja	Nei	Kanskje
	X	

5.Hvor godt dokumenteres det som hevdes

Dette dokumenteres godt ved at klippet er tilgjengeliggjort via NYT sine nettsider.

6. Hvorfor ble nyheten valgt

ble valgt for å kunne diskutere hvordan en sak som omhandler en seksuell art blir brukt av media og kan nok i sverte Trump.

7. Aspekt ved bildebruk

Video og lyd er meget viktig for å formidle narrative i denne saken

Trump News sak 1. FAKE NEWS media censors Trump ad that accurately describes media as fake news

Objektiv vurdering

1.Hva diskuteres:

Trump News retter søkelyset mot falske nyheter. En kampanje som Trump ønsket vise på tv har blitt stoppet av blant annet CNN og NBC siden det hevdes at de sprer falske nyheter. Dette oppfattes av Trump som et brudd på nasjonens ytringsfrihet. I denne kampanjen navngis en del reportere noe som visstnok skal være en av grunnene til at de ulike mediene ikke ønsker å vise den.

Sak.2

Medieformat

Nettavis

Subjektiv vurdering

(Omtales politisk som Republikansk, fremstår som enige med Trumps definisjon av dette).

1.Hvem berøres:

Amerikanske medier, Trumps kampanje, ytringsfriheten, demokratiske rettigheter

2.Hva er dagsorden

Målet er å opplyse om at Trump mener han er offer for mediesensur.

Som kjent har Trump under og etter den amerikanske valgkampen anklaget en del medier for å spre falske nyheter. For meg virker det som at denne saken brukes for å legitimere denne retorikken.

3.Hvilke sfærer

Politikk, medias makt, antyder hvordan Trump velger å definere falske nyheter.

4.Kan saken betraktes som falsk

Tabell 2.2.3

Ja	Nei	Kanskje
	X	

5.Hvor godt dokumenters det som hevdes

I mine øyne fremstår denne saken som nokså polarisert. Det skapes igjen en de mot oss holdning, hvor det er aktører i andre medier portretteres som fiender. Jeg mener at denne saken mangler såpass mye dokumentasjon og derfor stiller jeg meg tvilende til at det som hevdes er den fulle sannheten.

6. Hvorfor ble nyheten valgt

For meg tydeliggjør denne saken at falske nyheter er et begrep som kan tolkes ulikt og bør sees i lys av de ulike motivene som ulike aktører har for å hevde at noe er falskt. Jeg vil også hevde at TN fremstår som en propagandakanal for Trumps ideologi.

7.Aspekt ved bildebruk

Bildet viser en velkledd mann som har en lapp klistret over munnen. På lappen er det skrevet fake. På veggen bak mannen er blåe piler anrettet slik at de peker inn mot han. For meg evner bildet å forsterke tekstens budskap.

Trump News sak 2. Trumps border wall Prototypes are so impenetrable even U.S Special Forces units can't get trough them...#bulidthewall"

Objektiv vurdering

1.Hva diskuteres:

TN argumenterer for at demokrater, noen republikanere og den mexicanske regjeringen har kritisert Trumps ønske om å bygge en mur. På tross av dette har det blitt bygget åtte ulike prototyper til grensemurer som videre skal testes for hvor egnet de er for dette formålet. Det har vist seg at enkelte av disse murene har vært så gode at amerikanske spesialstyrker ikke kom seg over. Det beskrives også at det på enkelte steder ikke er nødvendig å sette opp mur fordi landskapet vil fremstå som en naturlig barriere. Dette vil redusere de kostnadene som bygging av muren vil utgjøre.

2.Medieformat

Nettavis

Subjektiv vurdering

1.Hvem berøres:

Mexico, demokrater, enkelte republikanere, Amerikansk økonomi (hva skal landet bruke penger på)

2.Hva er dagsorden

Vise publikum at Trump holder sine løfter og at han fortsatt ønsker å bygge muren mot den meksikanske grensen. Fiendtliggjøring av de aktørene som er uenige med Trumps politikk.

3.Hvilke sfærer

Politikk

4.Kan saken betraktes som falsk

Tabell 2.2.4

Ja	Nei	Kanskje
		X

5.Hvor godt dokumenters det som hevdes

Denne saken fremstår som mangelfull fordi den fremstår for meg som meget unyansert.

6. Hvorfor ble nyheten valgt

Jeg vil påstå at denne teksten er for kortfattet til å kunne gi tilstrekkelig informasjon om det som hevdes. Mangelen av informasjon virker å være bevisst og ligner på propaganda hvor et kjent virkemiddel er å unnlate negativ informasjon. Siden innholdet i TN visstnok skal være godkjent av Trump kan dette brukes som en referanse i forhold til hvilken type journalistikk han velger å godkjenne.

7. Aspekt ved bildebruk

Bildet viser et landskap hvor en grensemur som er satt opp. Dette mener jeg uttrykker ovenfor leserne at prosessen om å bygge grensemuren mot Mexico er i gang.

[Trump News sak 3. Sexual abuse allegations judge Roy More continue to fall apart as another accusers story crumbles](#)

Objektiv vurdering

1.Hva diskuteres:

Her prøver TN å så tvil om de beskyldningene som har blitt rettet mot dommer Roy More kan tas seriøst. De peker til at kvinnen som har kommet med beskyldningene mot han har blant annet tapt foreldreretten til sin sønn hvor han var dommer og hun har tidligere vært dømt for svindel.

2. Medieformat

Nettavis

Subjektiv vurdering

1.Hvem berøres:

En dommer og en kvinne som anklager dommeren for seksuell trakassering.

2.Hva er dagsorden:

Formidle til leserne at de anklagene som Roy More ikke sanne. Dette gjøres ved at det såes tvil rundt anklagerens troverdighet.

3.Hvilke sfærer

Politikk, ord mot ord, upassende seksuell adferd

4.Kan saken betraktes som falsk

Tabell 2.2.5

Ja	Nei	Kanskje
		X

5.Hvor godt dokumenters det som hevdes

Heller dårlig

6. Hvorfor ble nyheten valgt

jeg mener dette eksemplifiser hvordan dette mediet ikke evner å forholde seg objektiv. De har en klar ambisjon om å sverte kvinnen.

7.Aspekt ved bildebruk

Vel bilder fremstår ikke som dramatisk på noen måte da det kun viser ansiktet til kvinnen som TN på mange måter anklage for falske beskyldninger mot denne dommeren,

Trump News sak 4. *ICE preparing to roll up THOUSANDS of illegal aliens in "sanctuary state" California- here's why Trump HAS to do it"*

Objektiv vurdering

1.Hva diskuteres:

TN referer til en rapport (som visstnok har lekket). Her kommer det fram at skal det gjennomføres en razzia i California. Målet er å renske staten for personer som oppholder seg der ulovlig. Problemet med disse innvandrerne er at de skaper skeivfordeling av makt i nasjonen siden det står beskrevet i amerikanske lovverket at disse skal beregnes som borgere når makt skal fordeles. Konsekvensen av dette er at staten California overrepresenterts i kongressen. Demokratene vil med andre ord tjene på at personer oppholder seg ulovlig i stater som de "kontrollerer"

2. Medieformat

Nettavis

Objektiv vurdering

1.Hvem berøres:

Demokrater, enkelte stater i USA, amerikansk lov, fordeling av makt,

2.Hva er dagsorden

For meg fremstår dette som at TN prøver å tydeliggjøre hvorfor ulovlig innvandring er et reelt problem for landet. Dette kan videre tolkes som en støtte til Trumps politikk hvor et av hans mål er å begrense innvandring. Mener også at denne saken støtter opp under den nevnte de mot oss holdningen.

3.Hvilke sfærer

Politikk

4.Kan saken betraktes som falsk

Tabell 2.2.6

Ja	Nei	Kanskje
		X

5.Hvor godt dokumenters det som hevdes

For meg fremstår denne saken bedre dokumentert en enn del av de andre TN sakene som jeg har valgt å analysere. Det kan godt tenkes at ulovlig innvandring bidrar til

skeivfordeling av makt mellom statene i USA. Likevel blir det vanskelig for meg å konkludere om det som hevdes i denne teksten stemmer da jeg bor i et annet land og forholder meg til et annet lovverk. Altså vil det bli nødvendig for meg å foreta ytterligere research før jeg kan konkludere i forhold til dette.

6. Hvorfor ble nyheten valgt

Jeg mener dette kan eksemplifisere hvordan det i nyere tid har blitt lettere å forbigå avgjørelser som tradisjonelle medier kan ha tatt i forhold til ulike hendelser. Har man nok penger vil det for eksempel være mulig å starte et eget medium hvor journaliser kan lønnes for å publisere politiske budskap som ukritisk støtter opp om ens egen ideologi. For meg støtter denne teksten også opp om fornemmelsen av at Trump bruker selv og godkjenner en type retorikk som til tider kan fremstå som fiendtlig så lenge dette gnager hans egne politiske agenda.

7. Aspekt ved bildebruk

Bildet viser to menn. Den ene er politi og den andre er arrestanten som står i håndjern. For meg fremstår bildet som dramatisk siden det henter til at de begivenhetene som teksten beskriver er i gang.

[The Daily Show \(With Trevor Noah\) sak 1. *Trump Launches sexual Assault Awareness Month*](#)

Objektiv vurdering

1.Hva diskuteres:

TDS anklager Trump for å være et Twitter troll. Det opplyses om at Trump i 2017 har erklært at hele april måned skal dedikeres til bevissthet om overgrep relatert til sex og bekjempelse av slikt. Bill o Reily (Fox News, som også har vært anklaget for uønsket seksuell oppmerksomhet) trekkes fram som Trumps propaganda partner. Det ymtes fram at også Trump har vært beskyldt for lignende hendelser. Det fremstår derfor som merkverdig at noen som selv har blitt anklaget for en rekke slike tilfeller nå fremstår som talsmann for uønsket seksuell adferd.

2.Medieformat

Video

Subjektiv vurdering

(Omtales politisk som Liberal)

1.Hvem berøres:

Donald Trump, Obama, kampanjen mot uønsket seksuell oppmerksomhet

2.Hva er dagsorden

Slik jeg ser det er dette å gjøre folk mer kritiske i forhold til Trump og hans politikk. I lys av det som kommer fram i denne saken vil det være mulig å påstå at Trump fremstår som en hykler.

3.Hvilke sfærer

Humor

4.Kan saken betraktes som falsk

Tabell 2.2.7

Ja	Nei	Kanskje
X		

Ja selv om det refereres til saker som er reelle.

5.Hvor godt dokumenteres det som hevdes

Ikke godt, det brukes en blanding mellom ekte begivenheter som videre vinkles slik at dette blir komisk.

6. Hvorfor ble nyheten valgt

Jeg valgte den for å vise hvordan humor kan brukes til å få fram gode politiske poeng. Siden dette programmet gjerne blir omtalt som et Fake News show mener jeg dette er noe som kan brukes til å beskrive hvor tvetydig dette begrepet kan fremstå. Altså kan det virke som at det er det så mangt som i nyere tid beskrives som falske nyheter.

7. Aspekt ved bildebruk

Video og lyd er meget viktig faktor for formidling av klippets narrativ. Programlederen kan for enkelte fremstå som et tradisjonelt nyhetsanker. Men hovedmålet i dette programmet er å lage underholdning.

[The Daily Show \(With Trevor Noah\) sak 2. Trump reveals his bright idea](#)

1.Hva diskuteres:

TDS argumenterer for at Trumps velgere ikke blir støttet når han kommer med tvilsomme uttalelser. Som kjent ønsker Trump å bygge en mur mot Mexico. Han sier i et klipp at muren kan bestå av solcelle panel slik at den betaler seg selv, Mexico slipper å betale så mye. Verten av TDS synes det er rart Trumps supportere jubler siden de midlene som må brukes for sette sammen en mur bestående av solceller vil være amerikanske. Altså er det Mexico som vill tjene på dette. Trump blir beskrevet som en populist og hans tilhengere alt for ukritiske (delvis uvitende).

2. Medieformat

Video

Subjektiv vurdering

1. Hvem berøres:

Trump og hans politikk

2. Hva er dagsorden

Jeg mener dette har vært å skildre hvor absurd en del av Trumps slutninger kan fremstå i en del tilfeller. I lys av dette blir det mulig å hevde at det virker rart at ikke flere amerikanere reagerer på dette.

3. Hvilke sfærer

Humor, Satire

4. Kan saken betraktes som falsk

Tabell 2.2.8

Ja	Nei	Kanskje
X		

5. Hvor godt dokumenteres det som hevdes

Mangelfullt dokumentert

6. Hvorfor ble nyheten valgt

Ser videre for meg at deler av dette klippet kan brukes til å understreke hvor vanskelig det kan være vanskelig for publikum å tyde konsekvensen av utsagn som blir gjort på direkten. Det en politiker hevder noe på direkten kan derfor oppfattes som fornuftig når

man først hører det. Et humorprogram slik som TDS kan tolke det som hevdes i ulike settinger på en måte som kan gjøre det lettere for en del konsumenter å få en bedre forståelse av hvilke hva det som hevdes innebærer. For meg forsterker dette troen på at ikke alt nødvendigvis trenger å være harde fakta for at det skal ha en større nytteverdi.

7.Aspekt ved bildebruk

Video og lyd er meget viktig faktor for formidling av klippets narrativ. Programlederen kan for enkelte fremstå som et tradisjonelt nyhetsanker. Men hovedmålet i dette programmet er å lage underholdning.

Skittprat, løgn og vridninger (Drøfting)

For å bedre kunne konkretisere mine funn vil jeg prøve å kort oppsummere min oppfatning av de ulike aktørene som jeg har analysert. Hos norske medieaktørene har jeg sett tendenser til:

Resett

Resett virker å være opptatt av det de mener er potensielle trusler mot det norske samfunnet, noe som jeg videre mener kan anes for å være en trussel for demokratiet. I de sakene som har blitt analysert kan det virke som at det er viktigere for Resett å formidle saker på en måte som bekrefter deres politiske ståsted. Det å inkludere informasjonen som støtter deres politiske og ekskludere den informasjon som ikke bidrar til dette kan derfor være et virkemiddel som Resett bruker for å oppnå slike mål. Jeg mener dette er noe som påvirker deres publikasjoner på en måte som gjør det mulig å oppfatte disse som kortfattet og unyansert. Sammenlignet med de andre analyserte aktørene kan dette anees for å være er en forholdsvis ny medieaktør. Et annet viktig virkemiddel som denne aktøren virker å benytte seg av er å påpeke feil ved politikken her til lands eller andre medieaktørers manglende evne til å utføre sin jobb tilfredsstillende.

VG

VG er allerede en kjent nyhetsaktør i Norge og har nok opparbeidet seg en status i det norske samfunnet i forhold til dette. Dette er en faktor som jeg mener kan brukes til å poengtere at det kan være gunstig for andre medieaktører slik som Resett å få omtale i denne avisen eller påvirke dens dagsorden. VGs publikasjoner oppfattes som kortfattet. En stor forskjell mellom VG og Resett slik jeg ser det, er at VG virker å være mer interessert i å omtale sak og mindre interessert i å formidle bestemte politiske

overbevisninger. Dette mener jeg sammenfaller med at VG gjerne omtales som politisk uavhengig (men vil likevel ikke kunne gi noen garanti for at også VG kan publisere saker som kan oppfattes som politisk motivert). VGs lange fartstid er noe som kan også være en faktor som gjør det mer ønskelig for de å fremstå som mindre politisk, med tanke på at et større mangfold av lesere og beskriver at disse vil ha ulik politisk bakgrunn. VG kan nok oppfattes av å fremstå som en aktør som proklamerer at de kommer nærmere sannheten enn sine konkurrenter. Altså kan dette være et virkemiddel som de bruker i kampen om dagsorden. I hvor stor grad dette stemmer vil det nok være mulig å diskutere senere i denne oppgaven. Overskrift og bilde brukes som blikkfang og bidrar til å fange forbrukernes oppmerksomhet.

Satiriks

Det kan virke som at Satiriks bevisst bruker saker som allerede har blitt omtalt i media. Dette er nok en faktor som kan gjøre det lettere for publikum å forstå hvilket tema de lager humor om. Satiriks bruker reelle hendelser og spinner videre på dette helt til dette blir så absurd at det fremstår som humoristisk. Bruk av parodier og overdrivelser virker derfor å være virkemiddel som Satiriks bruker til å formidle sine narrativ. Overskrift og bilde brukes noe annerledes enn hos nettavisen siden dette er tv-program. Overskriften kan oppfattes som å ha blitt byttet ut med de presenterer innholdet i klippet eller formidler narrative. Det visuelle kan altså oppfattes for å være viktig for at programmet skal kunne formidle sitt narrativ.

Hos de amerikanske medieaktørene som har blitt analysert har jeg sett tegn på at.

Trump News

Trump News er en nokså ny aktør som reklamerer for at de kommer med ferske nyheter fra Trumps presidentperiode. Dette er den eneste aktøren (av de som har blitt analysert i denne oppgaven) som produserer nyheter som i lys av sitt innhold kan mistenkes for å være godkjent av den amerikanske presidenten. I hvor stor grad Trump er involvert i redaksjonelle arbeidet som utføres vil det være vanskelig å si noe konkret om. Men dersom han støtter Trump News økonomisk er dette noe som i seg selv tilsier at han vil ha stor innflytelse på hva som blir publisert. Jeg har sett antydninger til at Trump News har en klar politisk agenda som kan oppfattes som nokså høyreorientert og pro Trump (noe som også er forståelig siden nettstedets publikasjoner godkjennes av Trump). Trump News bruker tendenser som kan oppfattes som trusler mot det amerikanske samfunnet til å poengtere at Trump er den eneste som våger og vet hvordan disse

problemene skal løses. Jeg har også sett tegn til at journalistikken Trump velger å godkjenne er kortfattet, unyansert og vinklet slik at denne vil gange hans egen politikk. I lys av slike aspekt og Trumps status som president fremstår han lite egnet til å bedømme hvilke nyheter som bør defineres som falske eller ekte (selv om han velger å gjøre dette). Et virkemiddel som Trump News bruker er å støtte opp under det jeg vil kalle for en de mot oss holdning noe som virker å åpne for at de i større grad kan angripe alle de aktørene som er uenig med Trumps politikk. Overskrift og bilde brukes som blikkfang og bidrar til å fange forbrukernes oppmerksomhet.

The New York Times

Er en den aktøren som går nærmest inn problematikken med Trumps bruk av begrepet falske nyheter er The New York Times. I en av de analyserte sakene (s.45-46) ser de på konkrete tilfeller hvor diktatorer i andre deler av verden har begynt å herme Trumps bruk av begrepet falske nyheter. Sammenlignet med Trump News vil jeg hevde at deres publikasjoner fremstår som mye mer utfyllende noe som får The New York Times til å fremstå mindre politisk aggressiv enn for eksempel Trump News. Selv om også deres saker kan oppfattes som kortfattet virker det som at de likevel er flinkere til å inkludere informasjon som kan sannsynliggjøre hvorfor de mener det de mener. Siden denne nyhetsformidleren velger å kritisere Trump og hans politikk kan dette også indikere at de er politisk uenig samtidig kan dette antyde at de utfører sin rolle som vaktbikkje i det amerikanske samfunnet. Et virkemiddel som denne aktøren bruker er at de evner å gi en dypere forståelse av ulike problem stillinger. Overskrift og bilde brukes som blikkfang og bidrar til å fange forbrukernes oppmerksomhet

The Daily Show

Bruker kjente saker til å lage humor, noe som sannsynligvis gjør det lettere for publikum å få en forståelse av hvilke tema de prøver å lage humor om. De virker å være uenige med Trump og hans politikk (noe som kommer fram i de analyserte klippene). Samtidig er nok Trumps status som president blir noe som i seg selv tiltrekker oppmerksomhet. Det å rette fokus mot aktører med makt kan derfor være en faktor er med på å gjøre programmet stadig aktuelt ikke bare i USA men også i andre land (dersom en tar i betraktning den store innflytelsen USA har på kapitalistiske krefter i verden). Fremstår som en etterligning/parodi av et seriøst nyhetsprogram. Publikum som blant annet reagerer med latter når deres programmets ulike innslag presenteres fremstår som en faktor som er med på å gjøre det enklere for publikum å oppfatte at dette er ment som humor. Spissformuleringer av for eksempel en uttalelse virker å være et effektiv virkemiddel som dette programmet bruker til å få frem de poengene programmets

produsenter ønsker å få frem. Siden programmet lager humor av seriøse saker er det en del som taler for at det alltid vil være et snev av alvor som kan knyttes opp mot denne typen humor. Dette er aspekt som taler for at ikke blir mulig å avskrive dette som kun et humorprogram som er totalt blottet for samfunnsnyttig verdi. Overskriften kan oppfattes som å ha blitt byttet ut med de presenterer innholdet i klippet eller formidler narrative. Det visuelle kan altså oppfattes for å være viktig for at programmet skal kunne formidle sitt narrativ.

Forskjeller og likheter mellom aktørene

Trump News er (som nevnt tidligere) den eneste aktøren hvor nyhetene kan oppfattes for å være godkjent av President Donald Trump. NRK er den eneste aktøren som er statlig finansiert. De aktørene som jeg mener er mest viser flest fellestrekk er:

Resett og Trump News

Resett (s.37-38) og Trump News (s.48-49) virker i lys av sin kritikk av andre medier å være overbevist om at de vet hva de andre gjør feil. De fremstår som lite interessert å reflektere over ulike aspekt av en sak eller hendelse. Deres tekster kan oppfattes kortfattet og nokså politisk i sin fremtoning. Begge aktørene virker å være nokså negativ innstilt til innvandring. Anderson beskriver i løpet av teorien (s.22) at moderne tenkning er en viktig faktor i nasjonalismen og det forestilte fellesskapet som videre leder fram til andre verdenskrig. Endelige løsninger eller stor tro på at en nasjons kultur er bedre enn andre som kan være eksempel for denne formen for modernistisk tenkning. Disse beskrivelsene er noe som jeg mener kan brukes som et eksempel på hvor katastrofalt det kan gå når et tankesett blir for radikalt. Jeg vil faktisk hevde en slikt radikalt tankesett er sporbart både hos Resett (s.33, 34-35) og Trump News (s.50-51, 52-53), siden de begge virker å prosjektere en nokså fiendtlig innstilling til innvandring og folk som tenker annerledes enn de. I forhold til dette bør det nok nevnes at i hvor stor grad en aktør er preget av moderne tenkning eller ikke virker å være noe som stadig vil være åpen for tolkning. Faktisk kan det være slik at aktørene selv ikke vil si seg enig med en slik sammenligning siden dette vil kunne tolkes som negativ omtale. Dette blir jo på mange måter tolkninger som jeg gjør i lys av teorien til Anderson (s.22).

VG og The New York Times

VG og The New York Times mener jeg også kan oppfattes som preget av det Andersson kaller moderne tenkning. Både VG og The New York Times virker å være drevet av å formidle det de vurdert for å være sant. I likhet med Resett og Trump News virker de å bruke nyhetsformater hvor det å være kortfattet etterstrebes i tekstene. Hva dette kan

skyldes er vanskelig å svare på, men det blir mulig å se for seg at økonomi kan være en motivasjon i forhold til slike aspekt. Sammenlignet med Trump News og Resett virker de å være påpasselig med å bli for politisk i sine tekster. Både VG og The New York Times er aktører som har lang fartstid innen nyhetsproduksjon. Det spørres om dette kan være en faktor som gjør det mer ønskelig for denne typen aktører å fremstå som mindre politisk i sine publikasjoner, siden det kan være slik at de forholder seg til et større antall lesere hvor den politiske demografien vil i større grad (enn for eksempel Resett og Trump News) variere. Sammenlignes slike aspekt med den utgaven av moderne tenking som Anderson (s.22) beskriver kan det virke som at hverken VG eller The New York Times kan oppfattes som like radikal som Resett og Trump News. Likevel ser jeg også en del likheter mellom de nevnte aktørene noe som kan brukes til å antyde at aktører innen media kan være påvirket av moderne tenkning i ulik grad.

Satiriks og The Daily Show er aktører som jeg vil definere som postmodernistiske aktører. i forhold til denne vurderingen vil Sturken og Cartwrights beskrivelser av postmodernisme i teorien brukes (s.23, 25). Jeg har blant annet sett at The Daily Show kan oppfattes som en parodi av tradisjonelle nyheter og talkshow. Ved første øyekast vil nok dette programmet (rent visuelt) kunne oppfattes som en seriøs aktør men det som presenteres er gjerne preget av overdrivelser og forvegeninger av virkelige hendelser. Denne måten å tenke utenfor rammene i forhold til hva et tradisjonelt nyhets format kan brukes til (altså humor) er noe som jeg mener kan minne en del om gjenbrukskultur noe som kan gi assosiasjoner til den postmodernisme som Sturken og Cartwright beskriver i løpet av teorien (s.23, 25). Her kan det nevnes at The Daily Show beskrives av Sturken og Cartwright teorien som et program som benytter seg av parodi til å avdekke aspekter ved ulike tema som tradisjonelle medier kanskje overser eller misoppfatter. Dette kan The Daily Show sin latterliggjøring av denne "sexual awareness month" (s.54-55) som Trump promoterer eksemplifisere. Det The Daily Show poengter at dette virker litt rart siden han selv vært involvert eller blitt anklaget for slike ting. Altså bidrar de til å tydeliggjøre enkelte aspekt ved hans lederskap eller uttalelser som mange kanskje ellers ikke ville ha tenkt på. Dette mener jeg kan indikere at satire (dersom det brukes riktig) kan avsløre absurditeter som gjerne blir ytret i ulike medier i fullt alvor.

Også Satiriks bruker en form for gjenbrukskultur i sine publikasjoner. Forvrengning, spissformulering av virkeligheten, bruk av kjente formater slik som tegnefilm eller velkjente videoklipp fra tradisjonelle nyheter, slik som videoklippet hvor Trump sitter på denne bussen (og snakker nedsettende om kvinner) blir blant annet brukt i den fiktive samtalen mellom Trine Skei Grande og Erna Solberg (s.43-44) . Dette kan indikere at Satiriks er overbevist om at dette klippet er såpass gjenkjennbart at når dette brukes

sammen med en norsk dialog, mellom det som skal være to norske politikere, vil dette være lett for publikum å oppfatte at dette er ment som humor. Det kan tenkes at sammenligningen mellom Trine Skei Grande saken og Donald Trump saken kan brukes som en indikasjon på at også kvinner i likhet med menn utføre handlinger (av en seksuell karakter) som kan bli oppfattet som tvilsomme. Kanskje kan dette være et pek til #Metoo kampanjen som har fått så stor oppmerksomhet men hvor de som hadde blitt utsatt for uønsket seksuell oppmerksomhet hovedsakelig var kvinner. Dette blir selvfølgelig bare spekulasjoner men likevel blir det mulig å oppfatte hvordan et humorklipp kan brukes til å skape vinkler av en hendelse, som publikum kanskje ellers ikke ville ha tenkt på. Denne blandingen mellom det fiktive og virkelige er et aspekt som jeg mener bidrar til å skape et surrealistisk uttrykk noe som gjør det enklere for Satiriks å formidle de poengene som de ønsker å formidle. Ved å bruke slike virkemiddel bli det for eksempel mulig å latterliggjøre Odins soldaters (s.42-43) syn på innvandring (selv det som det som formidles i det som formidles i denne animasjon aldri har skjedd i det virkelige liv). Kanskje kan denne typen spissformuleringer og oppspinn bidra til å formidle at holdningene som slike grupperinger står for, i større grad blir oppfattet som absurd. Kanskje kan dette i seg være en faktor som bidrar til å redusere rekrutteringen til slike miljø. Siden NRK har status som allmennkringkaster er dette noe som fører til at de i større grad (enn de andre aktørene som har blitt analysert) har bestemte plikter som for eksempel å bedrive folkeopplysning og representere verdier Norge som land står for (selv om de er uavhengig politisk). Bekjempelse av rasisme vil nok være en del av disse verdiene og dette blir det mulig å argumentere for at Satiriks blant annet bidrar til i "Odins soldater".

Holt (s.23) argumenterer i teorien for at The Daily Show kan ansees for å være et falskt nyhetsprogram siden de bruker seriøs tematikk som de på mange måter forvrenger til å bli humoristisk. Dette tilsier videre at ambisjonene til produsentene av denne typen program (inkludert Satiriks) er å produsere humor. Dette er altså et aspekt som skiller seg fra de seriøse nyhetsprodusentenes ambisjoner om å fremstå som mest mulig troverdig. Samtidig viser dette hvordan hva en falsk nyhet er gjerne kan være åpne for tolkning

Holt beskriver videre i teorien (s.24) hvordan sofistene i mindre grad brydde seg om hva deres elever brukte de tillære overtalesteknikkene til (altså hva de prøvde å få andre til å tro på eller gjøre). For Sofistene fantes det ikke noe som kunne defineres som sant eller falskt, rett eller galt. I en mediasammenheng vil dette være relevant siden det kan virke som at mange medieaktører er drevet av et ønske om å selge informasjon eller overbevise noen om noe ved hjelp av informasjon. Nytteverdien til satireprogrammer kan

dermed ligge i at de fungerer som en aktør som ikke forholder seg til de samme normene som seriøse medieaktører. Det spørres om denne avstanden, til det som kan oppfattes som en seriøs sfære kan gjøre denne typen aktører bedre rustet til å bedrive kritisk refleksjon over innholdet som seriøse medieaktører publiserer. Igjen beskriver dette hvordan slike program kan bidra til å gi forbrukerne en annen vinkling av en hendelse. Kanskje kan dette også bidra til at flere forbrukere blir mer bevisst på å være mer kritisk til det en politiker sier eller hva et medium velger å publisere. Dette fremstår for meg som egenskaper som er viktig for et demokrati siden dette kan gjøre folk bedre rustet til å gjøre mer reflekterte valg i forhold til hvilke politikere de ønsker å stemme på. Slike aspekt taler for at falske nyheter (slik som de defineres av Holt) ikke bare er en trussel for demokratiet men også en berikelse dersom dette blir brukt for å opplyse fremfor å forlede publikum. Jeg vil senere i denne oppgaven gå nærmere inn på hvorfor det er relevant å diskutere falske nyheter i lys av moderne og postmoderne tekning.

Slik jeg tolker Holt (s.24) er det gjerne slik at mange journalister kan bli styrt av kommersielle krefter. En potensiell fare ved en slik utvikling kan være at slike krefter vil innvirke på journalistenes evne til forholde seg kritisk til denne typen aktører. Det å kritisere potensielle sponsorer kan i et tenkt scenario være noe som har innvirkning på journalistens evne eller lyst til å bedrive kritisk journalistikk siden eventuell negativ omtale kan være noe som fører til at denne aktøren ikke ønsker å være sponsor. Frykten for denne typen represalier kan derfor være en faktor som har innvirkning på hvilke saker som blir publisert eller journalistenes vilje til å kritisere noen. Dette er noe som jeg mener å ha sett tendenser til i en av de analyserte sakene til Trump News (s.51-52). Saken omhandler dommer Roy Moore (som også er republikaner) og en kvinne som anklager han for uønsket seksuell oppmerksomhet. Trump News går nokså langt i å diskreditere kvinnen som kommer med slike beskyldninger mot Moore. I lys av dette blir det mulig se for seg at dommerstatusen og den politiske overbevisningen til Roy Moore kan være noe som blir ansett for å ha større nytteverdi for Trump og hans team enn den kulturelle kapitalen som denne kvinnen besitter. Forskjeller i kulturell kapital kan altså være grunnen til at Trump News velger å støtte Moore i denne saken. Som nevnt tidligere har Trump valgt å støtte denne "sexual awareness month" kampanjen (s.54-55). Samtidig som at han er den som godkjenner nyhetene i Trump News. I lys av dette blir det mulig å spekulere i om Trump valgte å støtte en slik kampanje kun for den gode publisiteten dette ville gi han. Denne Trump News publikasjonen mot denne kvinnen (som det kan virke som at han har godkjent) taler i hvert fall for at slike anklager ikke tas særlig alvorlig av hans stab. Journalistene som jobber hos Trump News fremstår derfor som representanter for Trumps politiske agenda. Deres jobb vil derfor gå ut på å støtte Trump ved for eksempel å finne materiale som blant annet kan brukes til å støtte

hans politiske agenda. Dette kan også indikere at journalister i enkelte settinger vil kunne være selektive i forhold til hvilke aktører de retter sin kritikk mot. Altså blir det mulig å se konturene av hvordan ulike former for kapital, politisk støtte og kritikk er faktorer som kan ha stor innvirkning på den realiteten som mange medier velger å portrettere. Jeg vil faktisk påstå at Trumps dobbeltroller (president og "redaktør") er noe som bør oppfattes som en trussel mot et viktig demokratisk prinsipp slik som en fri og uavhengig presse. Det slike aspekt i hvert fall bidrar til å antyde er at Trump virker å være villig til å bryte med etiske og moralske prinsipp dersom dette ganger hans agenda. Innreiseforbudet (som omtales av The New York Times i analysen s.46-47) til USA som Trump vedtar på tross av at dette bryter med det amerikanske lovverket kan være et eksempel på dette. Tilslutt må amerikanske dommere gripe inn og ugyldiggjøre en avgjørelse som presidenten faktisk har gått god for. The New York Times beskriver også (i en av de analyserte sakene) hvordan diktatorer i andre land har begynt å bruke påstander om falske nyheter som en metode for å unngå å svare på journalistenes spørsmål. Derfor blir det ikke bare Trumps feilaktige bruk av falske nyheter som kan ansees for å være en trussel for demokratiet men også hans villighet til å overprøve demokratiske prinsipp og den usikkerheten som kan oppstå i forhold til hvor stor grad ledere i andre land vil la seg påvirke av hans holdninger og handlinger. Jeg vil påstå at et viktig aspekt ved samfunnskontrakten er at alle viser respekt for de reglene som resten av samfunnet følger samtidig som at det vises respekt for internasjonale avtaler. Dersom dette ikke skjer kan nok dette være en faktor som bidrar til å øke sjansene for nasjonale og internasjonale konflikter noe som i verste fall kan utvikle seg til krig. NATO-avtalen kan være et eksempel på en avtale som er viktig for blant annet for norsk sikkerhet, skulle USA velge å bryte ut av en slik avtale vil dette være noe som mange vil kunne frykte for konsekvensene av. Nå som Trump sitter ved makten er dette i hvert fall noe som det blir mulig å se for seg kan skje.

Samtidig er det ikke nødvendigvis slik at krig eller konflikter trenger å foregå med våpen. De publikasjonene (i analysen) som beveger seg inn på seksuell adferd er type tematikk jeg mener det er mulig å stille spørsmål til informasjonsverdien av. De handlingene som blir utført i Trine Skei Grande (s.36-37) saken eller i den saken hvor Trump snakker nedsettedene om kvinner (s.47-48) er ikke straffbare handlinger i seg selv. Kanskje kan det være slik at informasjonsverdien i disse sakene ligger i at handlingene og uttalelsene har blitt utført av personer med mye makt og som samfunnet forventer skal kunne vise bedre dømmekraft eller etikette enn det som kommer fram i disse sakene. Det kan også tenkes at dette er en type tematikk som har blitt brukt mot disse aktørene som en del av en politisk kampanje, altså av aktører som faktisk kan være tjent med at disse personene blir negativt fremstilt i mediene. Her bør det samtidig presiseres at det ikke

nødvendigvis trenger å være journalisten (som har skrevet selve saken) som er ute for å sverte disse aktørene, det kan for eksempel tenkes at dette er informasjon som journalisten har blitt gjort oppmerksom på via et anonymt tips eller lignende. Samtidig vil det nok være slik at den tematikken som andre aktører setter på dagsorden ofte kan i lys av sin popularitet gjøre det vanskeligere for konkurrerende aktører å selv sette dette tema på dagsorden. I løpet av analysen har jeg sett at Resett er den aktøren som setter Trine Skei Grande saken på dagsorden. Resett og VG kan nok oppfattes å ha nokså forskjellige meninger om hva som bør settes på dagsorden. Derfor blir det mulig å se for seg at det ikke nødvendigvis har vært helt problemfritt for VG å la Resett påvirke deres dagsorden. Når VG (s.38-41) likevel velger å dekke denne saken er det mulig å oppfatte dette som en innrømmelse av at Resett har vært mer på vakt enn de har vært i denne saken. Siden VG er en aktør som har lang fartstid innen nyhetsformidling kan dette midler tidlige tapet av autoritet (som denne innrømmelsen kan oppfattes som) være noe som de kan leve med. Kanskje kan det også være slik at statusen og makten til Trine Skei Grande har blitt ansett for å være så stor at den økonomiske fortjenesten en slik sak kan generere, vurderes høyere enn det VG eventuelt kan tape på å la deres dagsorden bli påvirket av en aktør, slik som Resett. For en ny aktør (som Resett kan ansees for å være) kan det å påvirke dagsorden til mer rutinerte nyhetsaktører være noe som kan styrke deres status som seriøs og troverdig nyhetsaktør. I sin dekning a denne Trine Skei Grande saken, velger VG å omtale Resett som en høyre-radikal nettavis. Dette kan oppfattes som negativ omtale, altså har det ikke kun vært positivt for Resett å påvirke VGs dagsorden (i denne saken). Slike aspekt kan brukes til å antyde at medieaktører ikke bare prøver å påvirke hverandres dagsorden men også kan gjøre forsøk på å svekke hverandres troverdighet. Dette støttes av tendenser som jeg har lagt merke til i analysen av Trump News og Resett. Resett beskylder blant annet andre nyhetsaktører i Norge (s.37-38) for å være feige med tanke på hvilke spørsmål de tør å stille (i forhold til denne Trine Skei Grande saken). Trump News (s.48-49) går så langt som å navngi de medieaktørene som de mener sensurer en kampanje som Trump ønsker å få vist. Dette er noe som Trump News beskriver som en trussel mot demokratiet. Sturken og Cartwright (s.19-20) er i løpet av teorien inne på hvordan Foucault anser makt for å noe som normaliseres i samfunnet. En normaliseringsprosess vil nok være noe som ikke skjer over natta, men heller noe som skjer over tid (dette vil jeg gå nærmere inn på senere i oppgaven). Det slike aspekt kan bidra til å indikere i er at jo eldre en medieaktør er, jo større makt kan denne aktøren ha generert over tid dersom. Norske nyhetsaktører slik som VG kan dermed ansees for å ha større mediemakt enn Resett og i USA vil The New York Times ha større mediemakt enn Trump News. Altså kan det være slik at selv om en aktør som Resett blir negativt omtalt av VG, har de likevel oppnådd noe når de får publisitet for det de selv har satt på dagsorden, kanskje kan det til og med

være slik at Resett kan anse dette som en gevinst i seg selv. Lys av disse analysene kan det virke som at det ikke vil være unormalt for medieaktører (eller politisk uenige aktører) å stille hverandre i dårlig lys i saker hvor dette er mulig. En del av kampen om dagsorden virker da å være motivert av en kamp om troverdighet, siden de aktørene som blir ansett som mest troverdig vil kunne trekke flere lesere eller tilhengere, noe som videre vil bety større økonomisk og kulturell gevinst. Altså vil aktører innen media kjempe for å bli betraktet (av forbrukerne) som mer korrekt enn de andre aktørene som de konkurrerer imot daglig. I analysen har jeg sett at Resett retter kritikk mot norsk presse (s.37-38) og Trump kritiserer amerikansk presse (s.48-49.) Dette kan videre tolkes som et forsøk på å antyde at de har løsningen på problemstillinger som de konkurrerende medieaktørene ikke har. Om dette er korrekt eller ikke kan nok diskuteres. Spørsmålet som videre melder seg i denne sammenhengen er om dette kan defineres som løgn dersom det viser seg at dette ikke stemmer. Dette er en problematikk som bedre kan forstås i lys av denne Tor Mikkell Wara (s.41-42) saken, hvor VG gjengir hans påstand om at angrepene mot hans eiendom bør ansees for å være et angrep på demokratiet. Ved første øyekast kan disse påstandene oppfattes sannferdige siden det blant annet finnes bildebevis som viser at hans eiendom faktisk har blitt utsatt for hærverk. Samtidig viser det seg at denne historien får en helt annen vending når hans kone senere blir mistenkt for angrepene mot deres eiendom. I en av de andre analyserte sakene til Trump News (s.48-49) anklager de andre medier for sensur fordi de ikke ønsker å vise en reklamekampanje Trump ønsker å få vist på TV. Trump News hevder at dette kan anses for å være et angrep på ytringsfriheten, noe som jeg anser for å være som en trussel mot demokratiske prinsipper. I denne saken presenteres det ingen informasjon som kan gi en begrunnelse på hvorfor de navngitte mediene ikke ønsket å vise denne kampanjen. Det disse sakene kan bidra til er at de kan gi en bedre forståelse av at det finnes mange meninger i forhold til hva som kan være en trussel for demokratiet. Når dette i tillegg blir brukt så løst av aktører med politisk makt (slik som i eksemplene ovenfor) vil det i hvert fall ikke bli enklere for forbrukerne å avgjøre hva som virkelig er en trussel for demokratiet og når dette bare blir brukt som et redskap for å oppnå noe. Spørsmålet blir da hvor langt kan aktører innen politikk og media gå i sine karakteriseringer av potensielle trusler før dette kan avfeies som falske påstander, og når bør slike tendenser ansees for å være et angrep på demokratiet. I forhold til dette vil det være hensiktsmessig å se nærmere på om det blir rett å kalle denne typen påstander for løgn. Holt (s.24) er i teoridelen inne på hvordan motivet til en løgner er å fortelle usannheter som vedkomne selv vet ikke stemmer. I tilfellet med VGs (s.41-42) omtale av Waras syn på hva som kan være en trussel for demokratiet blir det mulig å hevde at det som hevdes ikke er løgn. Grunnen til at dette ikke bør defineres som løgn ligger i at dette er en tolkning som Wara har formidlet til VG som de videre har gjengitt. Det blir

dermed mulig å hevde at for VG har ikke intensjonen vært å føre noen bak lyset. Om Wara har løyet i denne saken vil nok bero på om han egentlig visste hvem som hadde utført hæverket men likevel valgte å påstå at dette var en trussel mot demokratiet. Dette samme vil nok gjelde for Trump News (s.50-51) saken hvor de også gjengir hva en annen aktør hevder er en trussel mot ytringsfriheten. Det kan virke som at Holt videre argumenterer for at det å skille mellom (det jeg har valgt å oversette til) løgn, skittprat eller vridninger i for eksempel en historie være vanskelig og om ikke umulig. Det spørres om noe av forklaringen på dette kan ligge i at påstander om sannhet og falskhet må på en eller annen måte kunne bevises, uten mulighet for å bevise at det hevdes ikke stemmer vil jo dette kunne oppfattes som påstand mot påstand.

Slik jeg tolker Sturken og Cartwrights gjengivelse av Foucault i løpet av teorien (s.19-20) vil ekspertens ord ofte vil veie tyngre en legmannens ord. Dette kan videre anses for å være en faktor som har innvirkning på hvordan ulike maktforhold valideres og etableres i samfunnet. Legen vil derfor fremstå som bedre kvalifisert til å uttale seg om individers helsetilstand enn de som ikke har legeutdanning. Samtidig blir det mulig å se for seg at den erfaringen en aktør har opparbeidet seg i løpet av en karriere vil være en faktor som bidrar til å styrke et slikt maktforhold. En kirurg med lang erfaring og høy suksessrate i forhold til gjennomførte inngrep kan derfor bli foretrukket fremfor kirurgen uten denne erfaringen. Likevel vil ikke lang erfaring kunne gi noen garanti mot at, de mest rutinerne aktørene også kan gjøre feil. Det kan skje uventede ting underveis som fører til at et enkelt inngrep kan få katastrofale følger, for de inngrepet har blitt utført på. For å kunne avgjøre om det har blitt gjort feil under denne operasjonen må dette undersøkes av andre fagpersoner og ikke av den som utførte arbeidet, siden hun eller han vil være lite egnet for å gjøre objektive vurderinger av hva som kan ha blitt gjort feil. Dette tilsier at aktører som selv kan tape eller vinne noe på utfallet av en hendelse fremstår som lite egnet til å avgjøre hva som er rett eller galt. Grunnen til at jeg mener det er relevant å nevne slike er fordi i etterkant av denne Wara saken kan det virke som at VG (s.41-42) mer eller mindre ukritisk har valgt å gjengi hva Wara hevder er et angrep på demokratiet (selv om det på tidspunktet Waras meninger ble gjengitt ikke var mulig å konkludere hvor denne trusselen stammet fra). Det blir mulig å se for seg at VG har ansett Wara som troverdig siden han ikke bare er offer men også politiker (altså en mektig aktør) og dermed blitt ansett for å være troverdig. Om VG burde vært mer kritisk til Waras uttalelser eller om det var rett å bare å gjengi det han på denne tiden påsto var et angrep på demokratiet kan diskuteres. Det er gjerne slik at VG ikke var den eneste medieaktøren som dekket denne hendelsen, samtidig kan nok VG være en aktør som mange nordmenn har større tillit til. I lys av slike aspekt blir det mulig å se for seg hvordan medier (inkludert VG) enkelte ganger bidrar til å skape tilstand hvor de det ene

øyeblikket informerer om noe som kan oppfattes som alvorlig men som etter hvert viser seg å ikke være alvorlig likevel. Altså kan tenkes at slike budskap kan miste sin mening dersom dette stadig blir brukt av medier og politikere som redskap for inntjening av ulike former for kapital. Det er gjerne slik at de fleste medieaktører er del av en næring hvor meninger og ulike former for uenighet fremstår som en nødvendighet for at de skal kunne produsere nytt materiale. Jeg har sett indikasjoner på at alle de analysere medieaktørene i denne oppgaven på en eller annen måte drar nytte av den uenigheten som eksisterer mellom de. Når Trump beskylder amerikanske medier for å være produsenter av falske nyheter (s.48-49) , blir det nødvendig for The New York Times til å sette falske nyheter og Trumps bruk av dette på dagsorden. Resett (s.36-37) klarer å påvirke VG (s.36-37) til å skrive om Trine Skei Grande saken (som de var først ute med å sette på dagorden). Hva VG potensielt kan tjene på dette har vært nevnt tidligere. The New York Times (s.38-41) valgte å publisere klippet hvor Trump sitter i bussen og snakker nokså nedlatende om kvinner. Satireprogrammene virker også å være avhengig av aktører innen seriøse nyhetsmedier og politikk siden det de setter på dagsorden ofte vil bli brukt som humormateriale. Et konkret eksempel ifra analysen kan være Satiriks (s.43-44) og The Daily Show (s.54-55, 55-56) som begge bruker nyheter hvor President Donald Trump er involvert. Jeg mener slike aspekt antyder at politisk uenighet og muligheten til å uttale seg negativt om de aktørene man er uenige med, er en faktor som alle aktørene i denne oppgaven vil i ulik grad benytte seg av dersom de får muligheten. Dermed er det ikke utenkelig at andre medieaktører på et mer globalt plan også vil kunne tjene penger og generere kulturell kapital via aktører de egentlig kan være politisk eller på andre måter er uenig med. Litt av poenget med å trekke fram slike aspekt er for å eksemplifisere hvordan det kan foregå en masse ting bak kulissene som forbrukere av ulike medier aldri eller sjelden vil få innblikk i. Det som kan oppfattes som rett eller galt for en aktør kan videre oppfattes som riktig for en annen, moralske og etiske vurderinger er noe som kan de fleste aktører vil kunne tolke i lys av hva det er de selv prøver å tjene penger på. Spørsmålet om rett og galt i en slik sammenheng virker derfor å være meget åpent for tolkning. Dette kan i praksis bety at det som skrives i god tro men som senere viser seg å være feil ikke kan defineres som løgn dersom intensjonen aldri har vært å føre noen bak lyset. Samtidig har utviklingen av ny teknologi ført til at innholdet i mediene til stadighet kan oppdateres og forandres, noe som også beskrives av Manovich (s.11) i løpet av teorien. Digitalisering av media har også påvirket hvordan mange medieaktører tjener penger. Inntjening som før foregikk ved salg av papiraviser er i dag mer basert på antall klikk en publikasjon får. En nettavis vil da kunne tjene penger på den reklamen som vises når noen klikker seg inn på en sak. Dagens medier vil derfor kunne tjene penger selv om den som trykker befinner seg i et annet land. Det blir derfor mulig å se for seg at det eksisterer en slags grenseløshet i forhold til hvor og når

konsumentene kan lese nyheter og når mediene kan tjene penger dette. Dette er vesentlig forskjellig fra tiden før internettet hvor tilgang til informasjon gjerne var begrenset til åpningstider og tilgang til steder som solgte den informasjonen man ønsket tilgang til. Digitaliseringen av media har også ført til at salget av informasjon til stadighet vil kunne vurderes opp i mot lønnsomhet. Altså kan de fleste medieaktører bruke antall klikk som en indikasjon på hvor interessert publikum er i bestemte tema. Som nevnt tidligere er NRK er den eneste aktøren (av de aktørene som har blitt analysert) som er finansiert gjennom staten noe som tilsier at de ikke vil være like avhengig av slike sponsorinntekter. Likevel vil også NRK kunne bruke antall klikk som en indikasjon på hvor populært et program er. Liten interesse kan derfor være en faktor som fører til at programmet tas av plakaten. Det slike aspekt beskriver er hvordan digitaliseringen av ulike tjenester gjør det mulig for aktører innen media å stadig foreta vurderinger av hvilket innhold selger mest og tilpasse innholdet etter slike aspekt. I løpet av analysen har jeg lagt merke til at innholdet til nettavisene gjerne skjules bak bilde og overskrift (dette kan også anes for å være et virkemiddel som brukes til å tiltrekke flere lesere). Det er altså kun etter at man har klikket på saken og har fått tilgang til denne at man vil være i stand til å kunne avgjøre om hvor relevant innholdet har vært for en selv. Altså blir det mulig å se for seg en trend hvor generering av flere klikk kan i gå på bekostning av det å bedrive god journalistikk. Ved å skifte bilde og overskrift men samtidig tilby mer eller mindre det samme tekstlige innholdet, vil det jo være mulig å generere nye klikk i en sak hvor det egentlig ikke er så mye nytt å rapportere. Spørsmålet bli da om utviklingen av ny teknologi kan anses for å være en faktor som normaliserer arbeidsmetoder hvor det stadig blir vanskelig avgjøre om noe har blitt publisert for å generere klikk eller om dette virkelig er informasjon hvor nyhetsaktøren har gjort mer research slik at det har vært mulig å oppdatere en sak med helt ny informasjon. De aspektene som har kommet fram så langt kan i hvert fall brukes til å antyde at store deler av dagens mediesfære i ulik gard vil være preget av konkurranse mellom ulike aktører hvor faktorer som økonomi, politikk og teknologi står sentralt. Et stort problemet med denne konkurransen er at den tidvis ikke vil foregå på like grunnlag. Dette er et argument som mener jeg kan støttes av teoriene til Haugseth som presenteres i teoridelen (s.14-15). Han beskriver blant annet hvordan enkelte aktører kan bruke makt, penger og sosial status til å generere mer synlighet for eksempel på sosiale medier eller hos ulike innholdsaktører. Slike faktorer har altså gjort det mulig denne typen aktører å overgå journalisters og redaktørers makt til å kontrollere hva som settes på dagsorden. Altså forstår man at kampen om dagsorden sjelden vil foregå på likt grunnlag. Dette tilsier at oppmerksomheten en sak gis i dagens mediebilde for eksempel kan bli vist fordi mektige aktører har kjøpt plass til dette. Altså kan dette bety at artister som blir støttet av store pengesterke aktører vil ha større mulighet til å bli kjent enn de som ikke har

tilgang til denne støtten. Dette tilsier at det ikke nødvendigvis er den med mest talent som gis mest oppmerksomhet på nettet. Dette kan også gjelde for nyhetene siden det ikke nødvendigvis vil være de som skriver de mest kritiske tekstene som blir sett. Disse båndene vil jo være skjult for de fleste noe som tilsier at det mediebildet som mange oppfatter som normalt også kan oppfattes som manipulert og kontrollert av de største aktørene. Igjen blir det mulig å tyde hvordan bånd mellom slike aktører kan være vanskelig for forbrukerne å oppdage. Faren ved dette blir da at de sakene som virkelig er viktig å opplyse, om til stadighet blir druknes i unyttig informasjon og reklame. Altså kan det gjøre det vanskeligere for forbrukerne å få tilgang til god informasjon. En annen faktor som kan ha siden mange (om ikke de fleste) medier nå til dags har blitt digitalisert noe tilsier dette at informasjon kan deles mer eller mindre uavhengig av landegrenser. Denne typen avstander mellom sender og mottaker kan nok brukes til å gi en delvis forklaring på hvorfor det har blitt vanskeligere for både for konsumenter og produsenter av ulike medier å vurdere ulike kilders verdisyn. I lys av slike aspekt ser jeg det som hensiktsmessig å se nærmere på historiske aspekt ved kapitalisme og utviklingen av ny teknologi og hvordan dette har påvirket menneskers hverdag. Dette tilsier at alle medieaktører i ulik grad forholder seg til lovverk, språk til å formidle sine narrativ, demokratiske prinsipp og kapitalisme som på en eller annen måte påvirkes av teknologiske fremskritt

Historie, Medier og teknologisk utvikling

Det er kjent at de greske filosofene som levde i løpet av antikken blant annet prøvde å utarbeide ulike regler for hvordan mennesker på best mulig måte kunne leve sammen i et samfunn. En viktig faktor i forhold til dette arbeidet var å utvikle og definisjoner på hva som definerer en god eller dårlig handling. På denne tiden var skriftspråket noe som kunne anses for å være teknologisk som gjorde det mulig for filosofene å dokumentere sitt arbeid skriftlig. I løpet av Oldtiden og Middelalderen preges Europa av utbrudd av kriger mellom ulike riker, sult, sykdom (slik som Svartedauden) og at kristendommen får mer og mer makt, etterhvert som Europa (enten frivillig eller med makt) blir kristnet. Altså blir det mulig å se på dette som tidsepoker hvor ulike viljer var med på å skape mye uro. Teoriene som hadde blitt konstruert i antikken går mer eller mindre i glemmeboken i løpet av disse tidsepokene. Denne typen uroligheter kan nok delvis forklare hvorfor filosofer i løpet av renessansens prøver å definere det som kan beskrives som et mer helhetlig og bedre organisert lovverk enn det som tidligere eksisterte.

Språkforskjeller mellom antikkens og renessansen filosofer, eksemplifiserer at det å ha kjennskap til det språket som de greske filosofene benyttet, var essensielt for at innholdet i disse tekstene kunne gjengis på en korrekt måte. Altså blir det mulig å se på dette som en fortolkningsprosess hvor de aktørene som på denne tiden ønsket tilgang til det Barthes (s.14-15) kaller for makten i språket, var blant annet avhengig av å kunne lese, skrive og fortolke et annet språk. Altså var det nødvendig å ha en kompetanse som gjorde det mulig å avdekke det som blir skildret i skriftspråket, det som på fagspråket gjerne blir kalt for literacy. Til og med i etterkant av at disse teoriene hadde blitt tilfredsstillende oversatt, var det nødvendig at de som leste disse tekstene hadde en eller annen formening om hva denne informasjonen kunne brukes til. Det å kunne lese og skrive kan derfor ikke i seg forsikre at leserne vil kunne bruke det de leser til noe konkret eller nyttig. Det slike aspekt indikerer er at filosofene i renessansen hadde en formening om hva de skulle bruke det intellektuelle arbeidet som hadde blitt utført i antikken til. Platons teorier om statens og borgernes rolle i samfunnet kan brukes som et eksempel på noe av det renessanse filosofene, kunne dra nytte av i arbeidet med å definere en samfunnskontrakt som fremstår som et bedre alternativ enn livet i naturtilstanden (altså en tilstand uten klare definerte lovverk). I etableringen av samfunnskontrakten aksepterer både staten og borgerne visse plikter som de lover å etterfølge. Staten forplikter seg blant annet til å gi borgerne beskyttelse, straffe de som bryter loven og sikre tilgang til de ulike ressursene som staten råder over. Borgerne forplikter seg blant annet til betaling av skatt, være villig å gå til krig (dersom dette blir nødvendig), vise respekt for de institusjoner og kunnskapsformer som valideres av staten.

Som nevnt tidligere beskriver Barthes (s.14-15) at makt gjerne ligger skjult i språket. Det å nedskrive formuleringer er altså viktig for å kunne lage en tekst, samtidig er det gjerne slik at tekster kan variere i kompleksitet noe som tilsier at det gjerne trengs en eller annen form for kompetanse for å kunne tyde og videre forstå det teksten informerer om (literacy).

Når Snorres kongesaga ble skrevet i 1220 hadde ikke boktrykkerkunsten (som ble oppfunnet på 1400-tallet) ennå blitt oppfunnet. Nedskrivningen av kongesagaene måtte (i likhet med teoriene om samfunnskontrakten) derfor gjøres manuelt. Siden store deler av den norske befolkningen på denne tiden var analfabeter var det et fåtalls personer som kunne utføre denne typen arbeid. Dette beskriver at de tekstproduksjonene som ble gjort før boktrykkerkunstens tid må ha vært en tidkrevende prosess. Det å erverve kunnskap fra bøker eller det å gå til innkjøp av slik ville derfor ha vært noe som var forbeholdt de rike og velstående i samfunnet. Manglende lese og skriveferdigheter og høye kostnader på litteratur fremstår som faktorer som fører at bare et fåtall individer kan erverve

kunnskap ifra nedskrevne tekster eller på eget initiativ utføre skriftlig dokumentasjon av hendelser, historier og lignende. Som beskrevet tidligere vil ikke lese og skrivekunnskaper kunne garantere at de aktørene som erverver slike kunnskapsformer vil være i stand til å forstå implikasjonene av kompliserte tekster eller produsere dette selv. Altså er det ikke nødvendigvis slik at forståelse av innholdet i en tekst er noe som vil være avhengig av hvor mektig en aktør er. Det er mulig å se for seg at slike aktører i likhet med de aktørene som har blitt analysert i denne oppgaven kan være påvirket av ulike faktorer som kan ha innvirkning på hvordan et tenkt innhold blir fortolket. Likevel blir det mulig å se for seg at de aktørene som kunne lese og skrive på denne tiden ville ha større potensiale til å kunne erverve den potensielle makten og den kulturelle kapitalen som for analfabetene ligger skjult i skriftspråket. Til og med på denne tiden er det mulig å se for seg at enkelte tekster vil kunne ansees for å ha høyere verdi enn andre. Nedskrivning og eksistensen av et lovverk kan for eksempel vurderes for å være viktigere enn nedskrivningen kongesagaene, siden lovverket og frykten for å bli straffet for å bryte dette kan være en faktor som vil ha en mer direkte innvirkning på menneskers liv enn det som formidles i kongesagaene vil ha. Poenget blir vel at det som skildres i kongesagaene selvfølgelig vil kunne defineres som viktig litteratur (særlig for norsk litteraturhistorie), samtidig som at denne litteraturen vil kunne oppfattes som triviell dersom den sammenlignes med noe så seriøst som opprettelsen av lovverk.

I lys av de aspektene som beskrives ovenfor er det en del som tyder på at begrenset tilgang til teknologi er noe som på denne tiden setter begrensninger for hvem som hadde tilgang til og hvem som kunne produsere tekster. Dette tilsier at kun de viktigste tekstene vil bli innført i bøker på denne tiden, noe som videre poengterer at datidens tekstproduksjon ville ha vært minimal sammenlignet med den enorme flyten av informasjon som stadig er tilgjengelig i dagens globale mediebilde.

På mange måter er det oppfinnelsen av boktrykkerkunsten som legger grunnlaget for den store informasjonsflyten som finnes i dag, den åpner blant annet for at reproduksjon av litteratur (og bilder) kan skje raskere enn når dette måtte gjøres for hånd. Muligheten for reproduksjon fører til at bøker kan bli tilgjengeliggjort for større deler av en befolkning. Større muligheter for reproduksjon tilsier til at produksjonskostnadene reduseres. Reduserte produksjonskostnader tilsier at prisene på det som blir produsert også kan reduseres. Billigere bøker vil da gjøre det mulig å tilby skoleundervisning til flere mennesker enn før. Den potensielle makten som Barthes (s.14-15, 16) argumenterer for at ligger skjult i språket blir dermed tilgjengelig for flere. I løpet av den industrielle revolusjonen (som begynner mot slutten av 1700-tallet) gjøres det en rekke teknologiske framskritt, og i løpet av 1900-tallet hadde medier slik som telefon,

grammofonplater, fotografi, film, radio og fjernsyn blitt virkelighet. Dette beskriver hvordan det i løpet av hundre år (omtrent) utvikles et mediemarked hvor informasjon og kultur kan ervervs på en helt annen måte enn før. Poenget blir at teknologisk fremgang skaper nye marked hvor det blir mulig å tjene penger på alt fra kultur til informasjon. For forbrukerne vil dette bety at de vil stå friere til å velge mellom ulike kulturformer slik som musikk og litteratur. I lys av slike markedsforandringer oppstår det også større uenighet i forhold til hvilken kunstnerisk verdi disse nye mediene bør tilkjennes. Når fotografiet først kommer på markedet blir det vurdert for å ha lavkulturell status. Kritikerne av dette mediet hevdet blant annet at det mangler visse essenser som tradisjonell kunst har. Det er kjent at kunstmalere gjerne erverver sin kunnskap gjennom lange studier av teknikker og lignende, enten i lære hos en mestermaler eller ved å bli elev ved en kunsthøgskole. Altså blir det mulig å se for seg malerkunsten (og dens tradisjoner) som en slags representasjon av en merkevare eller originalen. Sammenlignes denne originalen med produksjonen av et fotografi hvor det ikke trengs ikke særlig mange forkunnskaper, siden apparatet vil gjøre mye av jobben for bildetakeren. Blir det lettere å en forståelse av hvorfor fotografiet (når det først kommer på markedet), kan bli sett for å være et avvik fra standarder og essenser som merkevaren (originalen) innehar og representerer. De som ønsker kan nok gå så langt som å argumentere for at dette er falskt, uekte og lavkulturelt medium. Det kan også beskrive hvordan egeninteresser hos en aktør kan gjøre det ønskelig å diskreditere en annen, enten dette er en person eller et nytt medium. Det blir i lys av dette mulig å forstå hvordan teknologisk utvikling gir tilgang til kultur som før var forbeholdt det velstående. Altså trenger ikke ønsket om å diskreditere noe, nødvendigvis bare forstås som et forsøk på å verne om økonomiske interesser, men også som et forsøk på å verne om den kulturelle kapitalen en aktør har ervervet. På tross av den store skepsisen til fotografiets kunstneriske verdi, forandres dette synspunktet over tid og mediet får etterhvert kunststatus. Dette tilsier at det finnes en del usikkerhet som kan knyttes opp mot det å kunne avgjøre hvilken status ulike former kreativt arbeid burde tilegnes, eller når det blir rett å kalle noe for falskt eller ekte. Sammenlignet med elektrikerens som utfører et arbeid som er ofte er mer fysisk synlig kan det virke som at det lettere for folk flest å skjønne verdien av denne typen arbeid. De fleste vil nok kunne si seg enige i at selv om noen ser en YouTube video hvor det læres bort hvordan et tak lys skal monteres, så blir man ikke elektriker av den grunn. Elektrikerens vil har tatt en utdanning som gjør han eller hun kvalifisert til å utføre denne typen arbeid. Grunnen til at jeg trekker fram dette aspektet er at dette er aspekt som kan brukes som et motargument mot Aalens (s.17-18) beskrivelse i teorien av aktører i sosiale medier fungerer som nye portvakter. Sammenlignes det nevnte elektrikerarbeidet med journalistisk arbeid forstår en at de verdiene som en journalist produserer kan oppfattes som vanskeligere å tyde, siden

verdien fremstår som mer abstrakt og kan i større grad tolkes forskjellig fra person til person. Likevel skulle en tro at de tradisjonelle portvaktene som gjerne har en utdanning innen dette feltet ville ha bedre forutsetninger for å utføre sin oppgave som portvakt enn de aktørene som ikke har en slik utdanning, og som kanskje ikke har samme innsikt hvilke etiske og moralske retningslinjer som er viktig å følge når en utfører denne typen arbeid. Poenget blir vel at det kan virke som at det er lett å glemme at også journalistyrket tilhører en tradisjon hvor det over tid har blitt utviklet regler som det forventes at følges. Altså blir det mulig å argumentere for at Trumps ubegrunnede angrep på pressen kan oppfattes er et angrep på denne tradisjonen. Som nevnt tidligere trenger demokratiet journalister og redaktører noe som videre tilsier at det også finnes et behov for at disse tar en utdanning innenfor dette feltet.

I lys av slike aspekt blir det nødvendig å se nærmere på hvor flinke "vanlige" mennesker (kanskje uten noen form for kompetanse) til å ta til innover seg nye inntrykk, og gjøre selvstendige vurderinger av verdien av det arbeidet som for eksempel gjøres i media. Holt argumenter for at det å avsløre bakenforliggende motiv i en tekst og lignende kan være vanskelig om ikke umulig. I lys av dette blir det mulig å spørre seg hvor flinke er mediene selv til å inkludere tilstrekkelig med informasjon i det de publiserer. Greenberg (s.21-22) beskriver i løpet av teorien hvordan kapitalisme kan være en faktor som har stor innvirkning på individers virkelighetsoppfatning og kanskje til og med verdisyn. Det blir mulig å se for seg at de som allerede har det komfortabelt vil se mindre behov for forandring, mens de som ikke har det slik vil kjempe for forandring. Dersom de som engang i tiden kjempet for forandring etter hvert blir komfortable, kan til og med disse slutte å kjempe for forandring. Dette tilsier at mange aktører (om ikke de fleste) vil først og fremst være opptatt av å forsørge seg selv og sin familie. Dette tilsier at den kritiske røst som de engang hadde kan bli mer dempet etter hvert som de blir etablert innenfor et kapitalistisk system. I lys av slik aspekt blir det mulig å se for seg hvordan kapitalistiske krefter i en del tilfeller faktisk kan virke ødeleggende på det som engang i tiden ble ansett som originalt. Spørsmålet da er om dette også kan gjelde for ord og uttrykk altså at dette kan brukes så mye at de mister sin mening. Hva med journalistyrket det blir i hvert fall mulig å se for seg at kapitalistiske krefter blir så dominerende at dette går ut over innholdet og at dette kan være påvirke mediens evne til å bedrive kritisk journalistikk. Dersom journalistene ikke klarer å gjøre denne typen arbeid blir det mulig å se for seg at flere kan bli overbevist om at faktisk hvem som helst kan fungere som portvakt .

Økonomisk vekst etter andre verdenskrig

Det finnes en del historiske begivenheter som faktisk kan brukes som indikasjon på at bruk av kommersiell bruk av media kan på være både konstruktivt og destruktivt. Nazistenes bruk av propaganda under den andre verdenskrig demonstrerer på mange måter hvor effektivt dette kan brukes til å forlede massene, noe som videre kan oppfattes som en nokså destruktiv bruk av mediene. I lys av slike hendelser blir det også nødvendig å si noe vitenskapelig om mediernes makt og hvilken effekt bruken av media kan for blant annet samfunnet. Sentralt for effektforskningens første fase er forestillingen om injeksjonsmodellen, som nevnes i teorien (s.20). Det blir mulig å se for seg at effektforskningen (og injeksjonsmodellen) oppstår som en konsekvens av at mediernes budskap kunne oppfattes for å være noe som publikum ukritisk valgte å tro på. Anderson (s.22) er også inne på dette i teorien når han beskriver hvordan en nøkkel til Nazistenes "suksess" var å bruke populær tematikk til å skaffe seg større støtte hos folket. Det faktum at majoriteten av den tyske befolkning ikke evner å reagere på Hitlers hatefulle ytringer og propaganda og hindrer han fra å komme til makten, kan altså brukes til å antyde at det eksisterer en slag treghet i forhold til kunne reagere fysisk på de sakene som media setter på dagsorden eller hvilke uttalelser en politiker kommer med. I lys av de hendelsene som beskrives ovenfor blir det mulig å få en forståelse for hvorfor mediene ble ansett for å være allmektige innenfor effektforskningens første fase. Bruksstudiene (senere Users and Gratifications) som oppstår løpet av 1940-tallet er et eksempel på en motreaksjon på den rådende effektforskningens syn på at publikum er passive og at de ukritisk godtar mediernes budskap. Innenfor denne tradisjonen ansees publikum istedenfor å være aktive forbrukere av som selv er i stand til å velge om hva de tror på eller ikke. Det slike aspekt bidrar til å tydeliggjøre er at det ikke enkelt å si gi definitive svar på konsekvensene av økt medieproduksjon og mediebruk. Samtidig kan nok denne usikkerheten ansees for å være en faktor som har gjort det mulig å utvikle så mange teorier om medier og mediebruk som videre kan brukes som retningslinjer av forskere som skal forske på dette. Poenget med å nevne slike aspekt er for å beskrive at det gjerne er slik at en tragisk hendelse slik som den andre verdenskrig har vært viktig for medieforskningen siden andre verdenskrig poengterer på mange måter hvor nødvendig det er å stadig gjøre forsøk på å avdekke sannheter om bruk og produksjon av medier. Det blir videre mulig å se for seg at U&G tradisjonen ikke ville ha oppstått dersom det ikke hadde vært for effektstudiene. Samtidig som at det ikke ville ha vært mulig for nazistene å bruke propaganda dersom teknologisk utvikling over tid ikke har gitt tilgang til nye medier. Har det ikke vært for oppfinnelsen av boktrykkerkunsten og senere maskindrevet reproduksjon (av ulike produkt) ville ikke massemedia eksistert. Det disse aspektene beskriver er at teknologisk utvikling er noe som kan tydes i mer eller mindre alle aspekt av menneskers hverdag og historie. utviklingen og bruk av ny teknologi kan derfor ansees for å være både positivt og negativt.

Kapitalisme, medier og maktkamp

Det er gjerne slik at de finnes en del historiske bånd mellom kapitalisme, medier (som kom blir til på grunn av teknologisk utvikling) og politikk, i lys av dette ansees det som nødvendig å se nærmere på enkelte aspekt av dette. Hjelpen mange europeiske land (inkludert Norge) mottar av USA under andre verdenskrig er en viktig for at tyskerne kapitulerer i løpet av 1945. Etter andre verdenskrig inngås NATO avtalen som er en forsvarsavtale hvor de deltagende landene plikter til å hjelpe hverandre dersom noen av de utsettes for militære angrep i fremtiden. Etterkrigstiden er preget av stor økonomisk vekst i mange vestlige land samtidig som at den kalde krigen mellom USA og Sovjetunionen oppstår. Dette blir på mange måter blir en krig mellom to ideologier, kapitalismen mot kommunismen (Vesten mot Østen). Bruken av massemedia blir en viktig faktor også i denne maktkampen. Det er for eksempel kjent at filmfestivaler og de filmene som vises her gjerne reflekterer politisk solidaritet. Det er ikke uvanlig at det i slike filmer brukes bestemte scenario hvor en vestlig actionhelt redder resten av verden mot å bli tilintetgjort av en østlig fiende. Slike aspekt taler for at det enkelte formater og tematikk er bedre egnet for å generere penger enn andre. Filmstjerner og den glamouren som assosieres med dette er et annet godt eksempel på hvordan nye medier (slik som filmer) skaper et marked som det blir mulig for aktører i media å selge informasjon om. Utviklingen av populærkultur i USA og Europa i løpet av 50/60-tallet. Er et annet eksempel på et slikt marked. Elvis Presley er et eksempel på en hvit Amerikansk artist som i løpet av 50-tallet henter blant annet lar seg inspirere av afroamerikansk rock n roll musikk og kultur. Når Elvis skal opptre på The Ed Sullivan Show bestemmes det at han skal filmes fra midjen og opp slik at det som på denne tiden kunne oppfattes som provoserende dansing ikke skulle sjokkere de som satt hjemme og så på programmet via tv-apparatet. Det slike faktorer er med på å beskrive er at selv om noe kan bli oppfattet som provoserende og kanskje til og med (hos enkelte) som en trussel mot det amerikanske samfunnet. Er den økte popularitet denne kulturformen får noe som gjør det vanskelig (om ikke umulig) for amerikanske massemedier slik som talkshow, aviser, radio og lignende å ikke vise eller omtale denne kulturen. Poenget med å trekke fram slike aspekt er for å beskrive hvordan informasjonsindustrien slik vi kjenner den i dag er noe som etableres over tid. Dette skjer som en konsekvens av en rekke begivenheter som for eksempel teknologiske fremskritt (som tilrettelegger for nye måter å erverve kultur, noe som også betyr flere medieprodusenter og medieforbrukere). Økt velstand i etterkrigstiden bidrar at flere land kan bygge infrastruktur (som støtter bruk av ny teknologi) og at bidrar til at flere får råd til å kjøpe de ulike produktene som kommer på markedet. Det blir altså mulig å se konturene av et forbrukersamfunn hvor bruk og kast

mentalitet står sentralt. I en mediesammenheng kan dette bety en stadig leten etter nye former informasjon som kan selges til forbrukerne. Salgstall kan brukes til å indikere hvilke enkelte tema selger bedre enn andre og gjør det mulig for medieaktører å tilpasse sine nyheter etter slike faktorer.

Utviklingen av ny teknologi fører til større informasjonsflyt noe som tilsier at verdien av det mediene produserer i større grad kan diskuteres i takt med dette. Spørsmålet blir da om større informasjonsflyt også kan være en faktor som gjør det vanskeligere å vurdere viktigheten av de nyhetene som en stadig konfronteres med i hverdagen. I boken *vi morer oss til døde* sammenligner Neil Postmann (s.163) dette med et tenkt nyhetsprogram hvor forbrukerne først blir presentert med en forferdelig nyhet (utbrudd av atomkrig og lignende). Rett etter denne nyheten kommer en reklame. En kan forstå at denne reklamen kan virke malplassert og kan derfor ansees for å være en faktor som bidrar til å redusere alvorlighetsgraden av mordet. Det er i forhold til slike aspekt at det er mulig å se for seg at tradisjonelle nyhetsformidlere kan fremstå som nokså falske når de i det ene øyeblikket kan rapportere om noe alvorlig (som et drap) for så å presentere forbrukerne for noe trivielt. Dette kan også gjelde for avisene som fra den ene til den andre siden presenterer ny problematikk uten at de egentlig kommer til bunns i noen av de problemstillingene som de presenterer. Påstander om at falske nyheter er en trussel for demokratiet kan være et eksempel på en type tematikk som det ikke er lett å gi klare svar på siden motivet bak produksjoner ikke nødvendigvis ikke er så lett å avsløre (Stoltenberg saken i innledningen indiker dette). Altså blir det mulig å se for seg at dette er en type tematikk (blant mange andre) som enkelte medieaktører kan velge å spekulere i for å kunne tjene penger, uten at de egentlig kommer nærmere noe reelt svar på de tema som settes på dagsorden. Det gjerne slik at mange at seriøse medieaktører forholder seg til bestemte etiske og moralske kjøreregler. I Norge har man vær varsom-plakaten og videre pressens faglige utvalg (PFU) som skal tilse at arbeidet som mediene produserer følger slike regler. Samtidig er det nok slik at ytringsfriheten tilsier at meningene til en aktør (som ikke bryter etiske eller moralske retningslinjer) ikke kan defineres som falskt eller feil da dette på mange måter blir meningene til den som skriver teksten. Dette tilsier at innholdet i en tenkt sak kan i det store og hele bli ansett for å ha lav informasjonsverdi, men at dette i seg selv vil kanskje ikke være noe som et faglig utvalg slik som PFU kan gjøre noe med. Westlund (s.17) argumenter i teorien for at medienes oppgave er å komme så nær den virkeligheten som de kan komme med de ressursene som er tilgjengelig på det tidspunktet noe skjer. Kanskje kan det da være slik at andre medieaktører som kanskje ikke er så involvert i denne typen mediedekning kan være bedre egnet til å tyde og kritisere trender og tendenser innen media og samfunnet

forøvrig. Holt (s.23-24) Argumenterer i teorien for at satireprogrammet The Daily Show er en slik aktør.

Postmodernismen kan anees for være en reaksjon på et for stort fokus på moderne verdier (samtidig finnes det ulike måter å tolke modernisme og postmodernisme). Andersons refleksjoner over andre verdenskrig (i teorien) i forhold til hvordan moderne tenkning virker å være er en viktig drivkraft bak nasjonalisme og videre forestilte fellesskap (på denne tiden) er faktorer som indikerer at denne leten etter universelle svar kan ha gått for langt. Hitler virker altså å være drevet av det jeg vil kalle nokså ekstrem moderne tenkning, noe som gjør han overbevist om at en menneskerase er bedre enn andre, enkelte kunstformer er mer rett en andre og lignende. Sturken og Cartwright (s.23, 25) beskriver i teorien at postmodernismen oppstår fordi det oppstår en metningsfølelse i forhold til den stadige søken etter det "nye". Dette indikerer at det kan oppstå inflasjon på å gjøre ting på en bestemt måte. Et viktig aspekt ved postmodernistisk tenkning virker å være mulighetene dette gir til å kunne forholde seg friere til mange av de normer som hadde blitt utviklet i løpet av de tidsepoker som blir dominert av modernistisk tenkning. Postmodernistisk tankemåte er noe som også kan gjenkjennes hos de franske impresjonistene som mot slutten av 1800-tallet som velger å gå imot hva de franske salongene anså for å være god kunst. Altså er det mulig å tolke postmodernisme som en tankemåte som har blitt utviklet fra 1800-tallet og utover, og som kan påvises i alt fra litteratur, kunst og politikk og lignende. Jeg har allerede drøftet hvordan reproduksjon og for stort fokus på å kapitalisering kan føre til at det som engang i tiden blir oppfattet som originalt etter hvert kan bli så reproduisert, etterlignet og utstudert (ikke bare maskinelt men også menneskelig kreativt arbeid) at det mister det som engang var fascinerende (s.76). For å kunne motvirke slike trender er det viktig at Avant Garde aktører og postmoderne tenkning eksisterer siden det er mulig å se for seg at slike krefter stadig kan presse eller stille spørsmål ved det som blir ansett for å være konvensjonelt i et samfunn. I en slik sammenheng er det mulig å se hvordan et satireprogram kan ha nyttegrad utover det å virke underholdende, da dette kan benyttes til å rette kritikk mot tradisjonelle medier, politikere og andre samfunnstrender, altså aktører som selv lever av å bedrive ulike former for samfunnskritikk. Samtidig har hyppigere bruk av digitalteknologi ført til enda større informasjonsflyt og flere medieaktører enn før. Slike faktorer skaper en hel del nye problemstillinger som det blir hensiktsmessig å se nærmere på.

Digitalisering av samfunnet på 90-2000-tallet

Sammenlignes en computer ifra 70-tallet med en av dagens computere vil en betydelig forskjell være computernes mer effektive hardware. I praksis betyr dette at computerne over tid har blitt utviklet til å kunne kobles sammen i nettverk og drive mer komplisert programvare enn før. Haugseth (beskriver i teorien enkelte konsekvenser av denne nettverksbyggingen). Dagens computere vil videre være kapabel til å gjøre en rekke kompliserte kalkuleringer raskere enn noe menneske. Det er for eksempel en grunn til at mange av dagens sjakkspillere (inkludert verdensmester Magnus Carlsen) benytter computeranalyser som en del av sine forberedelser før viktige turneringer. Ulike former for mediekonvergens blir også til en realitet (etter hvert som digitalteknologien utvikles) altså blir det mulig å bruke computere som multimediesenter. Dette tilsier at det blir mulig å bruke tekst, lyd, bilder og film og lignende på en og samme enhet. Det er på mange måter utviklingen og domestiseringen av internett (som også går fra å være kablet til å bli trådløst etter hvert) som har ført til at ulike former fil-teknologi har blitt mer delbar enn før. Utviklingen smarttelefonen har ført til at denne typen teknologi blir mer bærbar. Bruk av digitalteknologi har også gjort det også enklere å manipulere, forandre eller oppdatere digitaliserte medier på en helt annen måte, enn når den analoge teknologien ennå var dominerende. Manovich (s.15) beskriver i teoridelen at dagens medier gjerne kan betraktes som evigforanderlig. Grunnen til dette kan forklares i lys av de digitale kodene som benyttes innen digitalteknologien. Siden computere ikke kan forstå analoge signal må signalene konverteres til digitale koder (et språk for datamaskinene). Når dette er gjort vil disse kodene kunne oppbevares som filer i en computers harddisk. Disse filene vil i motsetning til analoge medium aldri forringes (av tiden). Ved å bruke computernes brukergrensesnitt kan brukerne bruke ulik programvare til å gjøre forandringer på digitalt materiale etter eget ønske. Kvaliteten på en tenkt manipulering vil bero på hvor flink brukerne er til å computerens brukergrensesnitt til å navigere i programvarens affordanser, og hvor effektivt computerens hardware evner å utføre kompliserte beregninger. Det spørres om slike faktorer har bidratt til å gjøre det enda vanskeligere å detektere de forandringer som gjøres på et medium eller hvilke intensjoner som ligger bak delingen av dette. Dette betyr i praksis at de som har tilgang til en smarttelefon eller en computer vil for eksempel kunne bruke filter som er designet slik at brukerne kan forandre bildenes karakter. Hva som vil være originalen vil i slike tilfeller vil derfor være nokså vanskelig for utenforstående å avgjøre, siden manipuleringenes kvalitet har blitt så god. Dette tilsier at aktører som ikke har gode hensikter kan bruke denne typen teknologi som et redskap til å fremme sin agenda. McLuhan (s.15,18) er i teoridelen inne på at teknologi kan ansees for å være en

forlengelse av våre sanser og vi på mange måter lever i en global lands by. Spørsmålet er da om økte muligheter for reproduksjon og spredning av informasjon gradvis har skapt større distanse som også gradvis gjør det vanskeligere å oppfatte konsekvensen av uetisk og umoralsk bruk av medier. Det er gjerne slik at computeren og det nettverket som denne kan være koblet opp imot har noe nervesystem som kan gi brukerne en fysisk tilbakemelding på at de gjør kan være uetisk og umoralsk. Dette kan videre indikere at teknologisk utvikling kan ansees for å være en faktor som over tid bare har gjort det vanskeligere og vanskeligere for mennesker å avgjøre hva motivet bak en deling kan være. Altså er det slik at en tenkt produksjon er lagd for å underholde eller om den er lagd for å såre. Det blir mulig å se for seg at Andersons teori om det forestilte fellesskap har blitt enda mer globalt i lys av at ny teknologi har ført til at avstandene mellom de aktørene som er en del av dette fellesskapet har enda større og dermed også mer grenseløst. Det blir dermed mulig å se hvordan kampen om dagsorden på mange måter også kan oppfattes som mer global enn tiden før internettet.

Det er gjerne slik at de aktørene som omtales eller har muligheten til å publisere noe i dagens medier aldri vil bli kjent med eller møte forbrukerne i det virkelige liv (dette kan være alt fra YouTube stjerner til #metoo aktivister eller aktører i tradisjonelle medier). Felles for disse aktørene er at de på mange måter bedømmes på grunnlag av den informasjonen som de selv publiserer eller det andre medier publiserer om de. Anderson beskriver i teorien at for nazistene var det uproblematisk å bryte moralske og etiske prinsipp dersom gevinsten var stor nok. De falske nyhetene som trommeslageren i Kiss rammes av (i innledningen s.3) er kanskje ikke så alvorlig som det som skjedde under andre verdenskrig med den viser at det ikke er uvanlig for enkelte medieaktører å misbruke sin posisjon på ulike måter. Det spørres det om den store distansen mellom sender og mottaker i dagens mediebilde gjør det enda vanskeligere for forbrukerne å avgjøre hvilke moralske og etiske prinsipp ulike aktører står for. De aktørene som omtales eller som publiserer noe i media, vil tjene ulike former for kapital på at forbrukerne fatter interesse for det de publiserer, men dette tilsier ikke at disse personene er godt egnet til å ta etiske og moralske valg. Slike aspekt beskriver at både sender og mottaker kan ansees for å være avhengig av hverandre noe som faktisk kan minne en del de aktørene som her blitt analysert i denne oppgaven, som også virker å være avhengig av hverandre. Utviklingen av blant annet sosiale medier har ført til at det som kan ansees for å være medieamatører kan være tilknyttet ulike fellesskap, som de daglig kan ha interaksjon med. Størrelsen på slike fellesskap vil kunne variere i alt fra lite til mange brukere. Det jeg vil fram til er at likheten mellom slike aktører og de større (profesjonaliserte) aktørene som har blitt analysert i denne oppgaven er at også de vil være opptatt av å publisere noe som han eller hun ser for seg kan være nyttig for andre

(likesinnede) og som kanskje kan øke deres popularitet. Dette kan da være alt fra bilder, musikk og filmer.

Det er kjent at åndelig arbeid slik som produksjon av musikk, spill, programvare og lignende er beskyttet av åndsverkslover. Disse lovene er blant annet satt sammen for at de skal sikre at de som utfører denne typen arbeid skal få betalt for dette. Etterhvert som internettet utvikles forandres også mulighetene for å dele denne typen materiale. Før ulovlig deling av fil-teknologi kunne gjøres via internett, måtte dette gjøres via filer som ble overført til disketter (senere brennbare Cd-plater) som deretter kunne pakkes ut på en annen computer. Denne "nye" delingsformen som internettet legger til rette for tilsier at ulovlig fil-deling kan foregå globalt. Altså kan dette kan skje i en mye større skala enn før. De tapene som denne typen aktivitet påfører produsenter av ulike former for kreativt arbeid blir altså større enn når denne teknologien ikke var tilgjengelig. Strømmetjenestene som dominerer dagens film og musikk marked, blir til som en konsekvens av de store tapene, som ulovlig fildeling påfører aktører innenfor slike sfærer. For mange forbrukere vil nok slike forandringer oppfattes som en kjærkommen forandring siden de selv ikke er en del av denne næringen. Samtidig vil det nok være ønskelig for de som eier rettighetene, til de ulike mediene som deles ulovlig, å få straffet de som er ansvarlig for denne typen deling. Vanskeligheten med å sikre bevis i saker og ulikt lovverk (fra land til land) er faktorer som gjør det vanskeligere å straffeforfølge, noe som tilsier at det vil være enklere for de holder på med denne typen deling å slippe unna med denne typen aktivitet. Spørsmålet blir da om lav risiko for straff har vært med på å normalisere en global tradisjon hvor ulovlig fildeling har blitt så vanlig at også andre former for umorals og uetisk bruk av denne typen teknologi i større grad blir akseptert. En snakker da om en global samfunnstrend hvor respekten for enkelte lover stadig reduseres. Gambling (via nett) som egentlig er ulovlig i Norge, eller som er en aktivitet som norsk tipping har monopol på, beskriver i hver fall at bruken av global teknologi faktisk kan brukes til å omgå en del nasjonale lovverk. Slike aspekt vil også være relevant i en mediesammenheng siden dette kan bety at det som blir ansett for å være god journalistikk eller hvilken respekt politikere skal vise ovenfor pressens makt også kan påvirkes globalt. PFU som skal passe på at den Norske pressen følger visse moralske og etiske kjøreregler har blitt nevnt tidligere. Bruken av ny teknologi kan da gi aktører i andre land (som kanskje forholder seg til et annet lovverk) eller nye aktører (som de ikke berøres de reglene som pressens faglige utvalg forholder seg til) likevel kan påvirke dagsorden til medier som forholder seg til ett norsk lovverk. Det er gjerne slik at mye av det lovverket som følges i dag har blitt satt sammen når internettet og ulike former for computerteknologi ikke var oppfunnet. Teknologien som eksister i dag kan benyttes globalt mens lovverket som skal definere bruken av slikt er på mange måter ikke

oppdatert og kan forandre seg fra land til land. Uenigheter mellom nasjoner fremstår dermed som en faktor som vil gjøre det å sette sammen et globalt lovverk, som kan brukes til å regulere bruk av ny teknologi globalt, ikke vil være enkelt. Vanskelighetene med å få til en global klimaavtale kan være et god eksempel på hvor krevende det kan være å få til slike avtaler. Samtidig har nok bruk av globaliserede teknologi bidratt til at det har blitt lettere å kritisere aktører globalt. #metoo kampanjen og den (mer eller mindre) globale interessen som ble vist for denne kampanjen, kan brukes som et tegn på en slik utvikling. Problemet med denne kampanjen slik jeg ser det er at det (også her) blir mulig å overgå validerte kunnskapsformer, slik politiet (som i et sivilisert samfunn er de som skal drive etterforskning i saker hvor det mistenkes at noe lovstridig har foregått). Det blir i lys av dette mulig å se for seg at denne typen kampanjer (i likhet med falske nyheter) kan misbrukes av de aktørene som ønsker å bruke dette som en del av en svertetekampanje eller at slike kampanjer også kan bli brukt så løst av enkelte at det mister sin mening. Det slike aspekt bidrar til å antyde er at uvettig bruk av digitalteknologi kan oppfattes for å være like stor, om ikke større trussel for demokratiske prosesser, enn produksjon av falske nyheter. Denne påstanden mener jeg kan støttes i lys av at det ikke har vært mulig å produsere eller dele falske nyheter på den måten som det gjøres i dag uten tilgang til digitalteknologi. Dette synet mener jeg også kan støttes i lys av teorien til Postmann som delvis viker bort ifra McLuhans teori om at "The medium is the message" og holder mot at "Technologi is the message". Det spørres om ikke McLuhan ville vært enig med Postmann dersom han hadde levd når "vi morer oss selv til døde" blir publisert i 1985.

Haugseth (s.14-15) beskriver i teorien hvor stor makt de største internasjonale aktørene i gradvis har fått. Disse vil være i stand til å redigere og selge innhold som forbrukerne deler via sosiale medium. Dette kan videre oppfattes som en trussel for personvernet siden det ikke er enkelt å vite hva denne informasjonen blir brukt til eller hvilken informasjon som dukker opp når man foretar søk på internett. Søkemotorene har på mange måter blitt avgjørende i forhold til at hvilken informasjonen forbrukerne får se. Kort fortalt vil poenget med søkemotorene være å hjelpe brukerne av internett til å navigere seg fram til det innholdet de søker etter. Dersom man bruker et tastatur og taster inn en bokstav analyseres dette av algoritmer som straks kommer med forslag i forhold til hva det kan være man leter etter. Disse forslagene kan for eksempel være basert på ting man tidligere har søkt på samtidig som at dette kan være basert på hva andre brukere har søkt etter. Det er gjerne slik at søkemotorene straks kommer med forslag til hvilke ord du prøver å skrive og videre hvilken informasjon man kan være på utkikk etter. Dette beskriver hvordan algoritmer kan designes til å analysere hva hver

enkelt bruker interesserer seg i og hvordan dette videre finne lignende informasjon utfra det materiale den har tilgang til. Altså blir det mulig å se for seg at mennesker kan bruke ny teknologi til å designe en slags Platons hule, hvor suggesjon kan brukes til å forme og påvirke hva forbrukerne kan se. Altså er det lett å falle inn i en vane hvor en i mindre grad reflekterer over hvilke tema en selv ønsker å vite mer om og hvilke tema er de stor nettaktørene ønsker at brukere av nettet skal vite om. Dette kan videre tolkes som en form for nepotisme hvor den tilgjengelig informasjon innen det nettverket en er knyttet opp mot setter rammene for hva en får se. Altså settes ens egen kompetanse til side når en stadig lar seg påvirke av de forslagene som algoritmene foreslår. I lys av det Haugseth beskriver i teorien blir det også mulig å se for seg at mange av de forslagene som dukker når det søkes på internettet dukker opp fordi det har blitt inngått en avtale mellom de som designer algoritmene og de som kanskje ønsker å selge ett eller annet produkt, informasjon eller politisk ideologi. Dette tilsier at det å inngå denne typen avtaler potensielt vil kunne innbringe stor fortjeneste. I lys av slike aspekt blir det mulig å se hvordan de store internett selskapene (Google, Facebook) vil ha mulighet til å bestemme hvilken virkelighet brukerne får tilgang til. Også her vil det være meget vanskelig for forbrukerne å se hvilke etiske og moralske standarder slike aktører følger. Som nevnt tidligere blir det mulig å se for seg at informasjonen som internettet gir tilgang til kan være manipulert eller eid av et fåtalls aktører. Black boxing eller hemmelighetsholding av hvilke oppgaver algoritmene er designet for å utføre er en annen faktor som beskriver hvor vanskelig det kan være å tyde hvilke bånd som kan være etablert mellom ulike aktører i et globalt mediebilde. Det blir mulig å se for seg at slike aspekt vil kunne virke begrensende i forhold til hvor fri aktører i pressen egentlig er eller i hvor stor grad ytringsfrihet er noe som gjelder for alle eller for noen få. Det blir også mulig å se for seg at slike rettigheter raskt kan bli krenket.

Utydelige trusler mot demokratiet

Det jeg har avdekket er at alle aktørene i analysen er på mange måter avhengige av hverandre på ulike måter. Jeg har videre prøvd å drøfte de ulike funnene som ble gjort i analysen med relevant teori. Det har vist seg at spørsmål som kan knyttes opp mot hva som kan ansees for å være falskt eller ekte, ikke er noe nytt fenomen men kan ansees for å være noe som har utviklet seg i takt med teknologisk utvikling.

Samtidig har jeg sett at det ikke bare er falske nyheter som bør ansees å være en trussel for demokratiet. Alle aktørene har på mange måter sine oppfattelser av hva dette er. Derfor ser jeg for meg at falske nyheter i seg selv ikke er en trussel mot demokratiet, men heller hvordan dette benyttes. Altså kan en se for seg at det de innslagene som

vises via et satireprogram er lettere å avsløre som falskt, siden det presenteres via en plattform som indikere dette. Ny teknologi har gjort det mulig for andre aktører å bruke klipp slik de selv ønsker, altså beskriver dette hvordan bruken av ny teknologi har gjort det enklere å bryte åndsverkslover. Dette tilsier at det er mulig å bruke en tenkt produksjon til formål som dette originalt ikke var beregnet til.

Grunnen til at jeg har trukket fram alle de ulike historiske aspektene ovenfor er fordi dette bidrar til å beskrive at spørsmål som kan knyttes til oppfattelsen av ulike mediers informasjonsverdi kan oppfattes for å ha vært i stadig endring. Samtidig kan dette beskrive at det å kunne gi entydige svar i forhold til slike aspekt kan vanskelig siden det som ansees for å være normalt virker å stadig være i endring. Den uenigheten som blant annet finnes innen medieforskningen blant annet i forhold til mediernes påvirkningskraft, taler for at dette er tematikk som det alltid har eksistert uenighet i forhold til, og at dette er noe som forandrer seg over tid, slik som fotografiet går fra å ha liten kunstnerisk verdi til å bli tilegnet kunstnerisk verdi. Denne historiske gjennomgangen har også indikert at teknologi har vært viktig for utviklingen av det Postmann kaller informasjonsindustri. Teknologi, økonomi, politikk og aktører innenfor slike sfærer er ikke bare avhengig av forbrukerne men også av hverandre. Utvikling av trykkteknologi gjør det mulig å selge denne teknologien videre til aktører for eksempel innen media. Økt mulighet for produksjon fører til at slike aktører kan tjene penger på salg av informasjon. Dette tilsier at tilgang til ny eller mer informasjon om ulike tema er noe som aktører inne media stadig er på jakt etter. Politikk og spørsmål som kan knyttes opp mot denne sfæren kan være en type informasjon som vil være interessant tematikk siden det blir mulig å vinkle det som sies på ulike måter, uten at dette kan defineres som løgn. Det å avsløre om noe stemmer eller ikke blir det dermed blir opp til domstolene å avgjøre. Dette noe antyder at det å komme til bunns i hva som er løgn og hva som er sant ofte kan være meget ressurskrevende og dette tilsier at de som skal utføre dette arbeidet bør ha en eller annen form for kompetanse som gjør de skikket til å utføre arbeidet de er satt for å gjøre.

Siden omtale i media også kan ha stor innvirkning på aktørers popularitet er dette noe som indikerer hvorfor politikere, musikere, filmstjerner gjerne ønsker å bli positivt omtalt eller fremstilt i media. Samtidig vil det nok alltid eksistere en risiko for at slike aktører kan bli negativt omtalt eller vil være uenig med det som hevdes. Foucault er inne på hvordan mediene og personer med makt har større mulighet til å påvirke hva som ansees å være normalen i samfunnet. Dette kan nok knyttes opp mot samfunnskontrakten hvor borgerne overlater enkelte privilegier til staten. Aktører innen media kan derfor ansees for å ha en viktig samfunnsoppgave som vakthund.

I lys av Trumps negative omtale av media, og hans bruk av sosiale medier til å spre alternative versjoner av de sakene som amerikanske medier setter på dagsorden, er en faktor som jeg mener nok engang indikerer at menneskers bruk av digitalteknologi kan være en større utfordring for demokratiet enn Trumps løse bruk av falske nyheter. Burde det ikke være slik at politikere i likhet med andre som ikke viser respekt for de reglene som resten av samfunnet følger burde bli straffet for dette. Altså kan en politikers angrep på mediene ansees som en trussel for demokratiet. I lys av dette blir det mulig å diskutere om politikeres bruk av media til å fremme alternative sannheter eller sine politiske syn også burde bli regulert bedre enn det gjøres i dag. Spørsmålet blir da om det finnes genser for ytringsfrihet. Hva skjer når potensielle trusler mot demokratiske prosesser kommer fra aktører som har kommet til makten på lovlig vis, via demokratiske prosesser. Donald Trump har allerede rukket å gjennomføre handlinger som strider mot det amerikanske lovverket (som for eksempel nekt av innreise ifra muslimske land, et forbud som etter hvert ble opphevet av amerikanske dommere siden var i strid med det amerikanske lovverket. Er man da i krig med egne verdier? Er dette noe som samfunnsborgerne bør akseptere? Burde ikke slike handlinger også ansees for å være et brudd på samfunnskontrakten og videre staffes?

Jeg har videre sett nærmere på hvordan utviklingen av digitalteknologi kan oppfattes for å være en faktor som har gjort det vanskeligere å tyde hvilke bånd som eksisterer mellom de mektigste aktørene i verden. Dette tilsier at det mange anser for å være en normal mediehverdag faktisk kan være styrt av de med mest penger og høyest status. Dette er også noe som Haugseth er inne på i løpet av teorien. Det blir dermed mulig å oppfatte at det ikke nødvendigvis er den informasjonen som vil ha størst verdi for fellesskapet som gjøres synlig via nettet. Altså er det ikke nødvendigvis slik at det er aktørene som setter etiske og moralske prinsipper høyest som er de mest synlige i dagens globale mediasamfunn. I forhold til slike aspekt blir det mulig å diskutere hva formålet med internettet egentlig skal være, bør det for eksempel være slik at de med mest penger og ulike former for kulturell kapital skal vises mest eller bør dette skje på grunnlag av hvilken informasjonskvalitet de ulike budskapene som spres på nettet har. Kanskje burde det finnes regelverk som i større grad kan tilrettelegge for at konkurransen om informasjonsspredning via nettet kan foregå på mer like grunnlag. Samtidig er det nok slik at internasjonale avtaler har vist seg å være meget krevende å få satt sammen.

Jeg har også sett nærmere på hvordan de analyserte aktørene i denne oppgaven kan oppfattes for å være preget av modernisme eller postmodernisme. Men dette viker ikke

å være noe som i seg selv hindrer aktørene å tjene penger på hverandre. Anderson har antydnet konsekvensene av for stort fokus på modernistisk tenkning kan være. Spørsmålet blir da om postmodernisme i en del settinger også kan anes kan være trussel. Det blir mulig at denne grenseløsheten som kan oppfattes som å være viktig aspekt ved postmodernismen kan kanskje få negative konsekvenser dersom dette bare støtter opp under mer grenseløshet hvor det å følge regler ikke lenger anes for å være like relevant. Det blir i lys av slike aspekt mulig å spørre seg selv om det finnes grenser for hvor hva som kan digitaliseres. Dersom nettet er kontrollert av krefter som mer eller mindre er usynlig. Blir det mulig å se for seg at det å manipulere valgresultat ikke nødvendigvis vil være så vanskelig. Dette vil jo i seg selv kunne anees for å være en stor trussel for demokratiet (dersom noe slikt skulle forekomme).

Siden de digitale kodene kan anes for å være et dataspråk, tilsier dette at uten maskinene vil det være mer eller mindre umulig for mennesker å få tak eller forstå informasjonen som skjuler seg i de digitale kodene. Det blir mulig å forstå at det som kan anees for å være angrep på demokratiet kan blir utført digitalt, noe som videre forteller at slike angrep kan være vanskelig å tyde konsekvensene av, eller reagere på angrep som kan oppfattes som nokså abstrakt. Her kan det også nevnes at digitaliseringen av tjenester slik som post, bank, videoutleie og lignende har ført til at mange arbeidsplasser har blitt overflødig. Denne utviklingen kan faktisk minne en del om den industrielle revolusjonen hvor maskinenes inntog fører til at mange arbeidsplasser (på denne tiden) blir overflødig. Spørsmålet som mange stilte seg da, og som mange stiller seg også i dag, er hva skal mennesker sysselsette seg med i fremtiden dersom denne trenden fortsetter, alle kan ikke leve av å være påvirkere.

Referanser

Aalberg, T. Og Elvestad, E. (2012) *Mediesosiologi*. 2.Utg.
Oslo: Det Norske Samlaget

Aalen, I. (2013) *EN KORT BOK OM SOSIALE MEDIER*. 2.utg
Bergen: Fagbokforlaget

Aanensen, K. (2017) Stoltenberg misbrukt i "Fake News", *NRK*. Tilgjengelig fra:
https://www.nrk.no/urix/stoltenberg-misbrukt-i_fake-news_-1.13377112, (Hentet: 04.05. 2017)

Anderson, B. (2016) *Imagined Communities Reflections on the Origin and sperad of Nationalism*
UK:Verso

Barthes, R. (1977) *FORELESNING:Etapper i fransk avantgardeteori 1950-1980 (oversatt av Karin Gundersen)* Universitetsforlaget

Cartwright, L. Og Sturken, M. (2009) *Practices of looking an Introduction to Visual Culture*
2.Utg New York:Oxford University Press

Comedy Central UK (2017) Trump Launches sexual Assault Awareness Month, *The Daily Show with Trevor Noah*. Tilgjengelig fra:
<https://www.youtube.com/watch?v=WRmNsRq8J-M&t=170s> (Hentet: 20.03.18)

Comedy Central UK (2017) Trump reveals his bright idea, *The Daily Show with Trevor Noah*. Tilgjengelig fra: <https://www.youtube.com/watch?v=YQ56zX8nyno> (Hentet: 20.03.18)

Davis,J.H. og Sher,M.D. (2017) Stroking Fears, Trump defied bureaucracy to advance immigration agenda, *The New York Times*. Tilgjengelig fra:
<https://www.nytimes.com/2017/12/23/us/politics/trump-immigration.html?action=click&contentCollection=U.S.&module=RelatedCoverage®ion=Marginalia&pgtype=article> (Hentet: 23.02.2018)

Dvergsdal, H. Orgeret (2018) Store norske leksikon definisjonen av falske nyheter,*Store Norske Leksikon*. Tilgjengelig fra: https://snl.no/falske_nyheter (Hentet: 20.03.18)

Dybvig,D.D og Dybvig,M (2011) *Det tenkenkende mennesket* utgave.5
Trondheim: Tapir Akademisk forlag

Erlanger, S. (2017) Fake News; Trump's Obsession is now cudgel for strongmen, *The New York Times*. Tilgjengelig fra: <https://www.nytimes.com/2017/12/12/world/europe/trump-fake-news-dictators.html> (Hentet: 20.09.18)

Filmcode (2015) Peter Criss of Kiss and his imposter on Phil Donahue. Tilgjengelig fra:
<https://www.youtube.com/watch?v=Lw85hRL4ZeE>, (Hentet: 10.05.19)

Greenberg, C. (1985) *Avant- Garde an kitch* i: Pollock and after: The Critical Debate, redigert av F. Fracina. New York: Harper and Row

Hagen, I. *MEDIAS PUBLIKUM frå mottakar til brukar?*
Oslo: Gyldendal Akademisk

Haugan, B. Et al (2018) Han var 17, Skei Grande var 38: nå forteller han sin historie, VG. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/a2Wp1M/han-var-17-skei-grande-var-38-naa-forteller-han-sin-historie> (Hentet: 03.03.2018)

Haugseth, J.F. (2013) *Sosiale medier i samfunnet*
Oslo: Universitetsforlaget

Hayes, J.D. (2018) ICE preparing to roll up THOUSANDS of illegal aliens in "sanctuary state" California- here's why Trump HAS to do it, *Trump News*. Tilgjengelig fra: <http://trump.news/2018-01-18-ice-preparing-to-roll-up-thousands-of-illegal-aliens-in-sanctuary-state-california.html> (Hentet. 23.02. 18)

Hayes, J.d. (2018) Trumps border wall Prototypes are so impenetrable even U.S Special Forces units can't get trough them...#bulidthewall, *Trump News*. Tilgjengelig fra: <http://trump.news/2018-01-21-trumps-border-wall-prototypes-are-so-impenetrable-even-u-s-special-forces-units-cant-get-through-them.html> (Hentet:14.03.2018)

Hayes, J.D. (2017) Sex abuse allegations against judge Roy Moore continue to fall apart as another accusers story crumbles, *Trump News*. Tilgjengelig fra: <http://www.trump.news/2017-11-27-sexual-abuse-allegations-against-judge-roy-moore-continue-to-fall-apart-as-another-accusers-story-crumbles.html> (Hentet. 14.03.2018)

Holt, J. (2007) *The Daily Show And Philosophy Moments of Zen in the art of Fake News*
USA:Blackwell Publishing Ltd

Houlocaust encyclopedia (2018) THE PRESS IN THE THIRD REICH, Tilgjengelig fra: <https://encyclopedia.usmmm.org/content/en/article/the-press-in-the-third-reich> (Hentet: 20.04.2018)

Huff, E. (2017) FAKE NEWS media censors Trump ad that accuratly describes media as fake news, *Trump News*. Tilgjengelig fra: <http://www.trump.news/2017-05-12-fake-news-media-censors-trump-ad-that-accurately-describes-media-as-fake-news.html> (Hentet: 23.03.18)

Kjørup, S. (2014) *Menneskevidenskapene 1.Humanioras historie og grundproblemer*. Utg.4
Roskilde: Roskilde universitetsforlag

Kjørup, S. (2014) *Menneskevidenskapene 2: Huanistiske forskningstraditioner*. Utg.4
Roskilde: Roskilde universitetsforlag

Langberg, Ø. K. (2017) De russiske komikerne hevde de har rundlurt Stoltenberg. Men NATO sjefen har en annen forklaring, *Aftenposten*. Tilgjengelig fra: <https://www.aftenposten.no/verden/i/KxE5o/De-russiske-komikerne-hevder-de-har-rundlurt-Stoltenberg-Men-NATO-sjefen-har-en-helt-annen-forklaring> (Hentet:20.03.2018)

Lurås, H. (2018) Det pressen ikke klarer å spørre, *Resett*. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/01/18/det-pressen-ikke-klarere-a-sporre-skei-grande-om/> (Hentet:13.04.2018)

Manovich, L. (2013) *SOFTWARE TAKES COMMAND*
London: Bloomsbury

NRK, Humor. (2016) Odins soldater, *NRK, Satiriks*. Tilgjengelig fra: https://www.youtube.com/watch?v=Kqh-_3jhxH0 (Hentet: 19.05.18)

NRK, Humor. (2018) Sexvarslene: opptak av samtalen mellom Erna og Trine Skei Grande, *NRK Satiriks*. Tilgjengelig fra: https://www.youtube.com/watch?v=cxy7_3wFS7E (Hentet: 19.05.2018)

Postman, N. (1985) *Amusing Ourselves to Death*
New York: Penguin Books

Røed, R. Et al (2018) Trine Skei Grande kommenterer sex-rykter, *VG*. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/EowKKA/trine-skei-grande-kommenterer-sex-rykter> (Hentet: 03.03.2018)

Sjølie, E. (2018) Trine Skei Grande presset seg på full 16-åring. Venstre sier de var kjent med ryktene, *Resett*. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/01/06/trine-skei-grande-preset-seg-pa-full-16-arig-venstre-sier-de-var-kjent-med-ryktene/> (Hentet: 13.04.2018)

Sjølie, E. (2017) Halvparten av innbyggerne i Malmø føler seg utrygge, *Resett*. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2017/11/19/halvparten-av-innbyggerne-i-malmo-fole-seg-utrygge/> (Hentet 13. 04. 2018)

VG-Direkte (2018) Et Angrep på Demokratiet, *VG*. Tilgjengelig fra: <https://direkte.vg.no/nyhetsdognet/videos/175444> (Hentet: 28.12.18)

West, L. (2016) Trump and Billy on the bus, *The New York Times*. Tilgjengelig fra: <https://www.nytimes.com/2016/10/09/opinion/sunday/donald-and-billy-on-the-bus.html> (Hentet: 20.09.18)

Westlund, O. (2017) journalistik och falska nyheter, *Idunn*. Tilgjengelig fra: https://www.idunn.no/nmt/2017/04/journalistik_och_falska_nyheter (Hentet: 23.04.18)

Wikipedia (2018) Life news agency, Russia, Tilgjengelig fra: [https://en.wikipedia.org/wiki/Life_\(news_agency,_Russia\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Life_(news_agency,_Russia)) (Hentet: 04.04.2018)

Zähler, M. (2018) Norske familier flykter fra flerkulturelle områder, noe av det første man spør om på visning er demografi, *Resett*. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/01/16/norske-familier-flykter-fra-flerkulturelle-omrader-noe-av-det-forste-man-spor-om-pa-visning-er-demografi/> (Hentet: 13.04.2018)